

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

της

ΕΛΕΩΝΟΡΑΣ ΠΕΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΛΙΒΑΝΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

ABSTRACT

The present thesis was carried out to obtain a Master's degree in Applied Accounting and Auditing. It aims to analyze and study Piraeus Bank's financial statements for the years 2014-2018 in conjunction with artificial intelligence.

There is extensive reference and definition of the concept of artificial intelligence as well as that encountered. There is also talk of both financial analysis and the Greek financial system. The method of analysis by which the present work is carried out is the analysis with indexes, through which we can draw conclusions about the bank's course and how and how artificial intelligence is affected by its use and establishment. of Piraeus Bank.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε για την κατάκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών της Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής. Έχει ως στόχο την ανάλυση και την μελέτη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τράπεζας Πειραιώς για τα έτη 2014-2018 σε συνδυασμό με τη τεχνητή νοημοσύνη. Πραγματοποιείται εκτενής αναφορά και προσδιορισμός της έννοιας της τεχνητής νοημοσύνης καθώς και που συναντάται. Ακόμη, γίνεται λόγος τόσο για τη χρηματοοικονομική ανάλυση καθώς και για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδας. Η μέθοδος ανάλυσης με την οποία διεκπεραιώνεται η παρούσα εργασία είναι η ανάλυση με αριθμοδείκτες, μέσω των οποίων μπορούμε να οδηγηθούμε σε συμπεράσματα για την πορεία της τράπεζας αλλά και το κατά πόσο και πώς επηρεάζει η τεχνητή νοημοσύνη μέσα από τη χρήση και την καθιέρωση της την πορεία της τράπεζας Πειραιώς.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη	II
Πίνακας Περιεχομένων.....	IV
Κατάλογος Πινάκων.....	VIII
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	IX
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	3
2.1 Ορισμός της Τεχνητής Νοημοσύνης και οι Διακρίσεις της.....	3
2.2 Η χρησιμότητα της Τεχνητής Νοημοσύνης.....	5
2.3 Τεχνητή Νοημοσύνη και Marketing.....	5
2.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και θέσεις εργασίας.....	7
2.5 Τεχνητή Νοημοσύνη και Τραπεζικός Τομέας.....	8
2.5.1 Μορφές της τεχνητής νοημοσύνης στον τραπεζικό τομέα.....	12
2.6 Ερωτηματολόγιο Ικανοποίησης της Τεχνητής Νοημοσύνης Στις Τράπεζες.....	12
2.6.1 Ευρήματα της Έρευνας.....	14
2.6.2 Συμπεράσματα.....	17
2.7 Σκοπός της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης.....	18
2.8 Οι Λογιστικές Καταστάσεις.....	20
2.9 Σκοποί Αναλυτών.....	24
2.9.1 Σκοποί Επενδυτών-Μετόχων.....	24
2.9.2 Σκοποί Δανειστών Επιχείρησης.....	25
2.9.3 Σκοποί της Διοίκησης.....	26
2.9.4 Σκοποί Ελεγκτών Λογιστικών Καταστάσεων.....	26
2.9.5 Σκοποί Αναλυτών σε περιπτώσεις Εξαγορών-Συγχωνεύσεων.....	27
2.9.6 Σκοποί Λοιπών Ομάδων Ενδιαφερομένων	27
Κεφάλαιο 3 :Μέθοδοι Ανάλυσης Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	28
3.1 Είδη Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης.....	28
3.2 Εισαγωγή στις Μεθόδους Ανάλυσης Λογιστικών Καταστάσεων.....	29
3.2.1 Συγκριτικές Καταστάσεις.....	31
3.2.2 Κάθετη Ανάλυση ή Ανάλυση Κοινού Μεγέθους	31

3.2.3 Οριζόντια Ανάλυση ή Ανάλυση Τάσης	33
Κεφάλαιο 4: Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Τραπεζών.....	34
4.1 Ο Ρόλος των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων	34
4.2 Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	35
4.2.1 Ισολογισμός	35
4.2.2 Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων	38
4.2.3 Γνωστοποιήσεις για τα εκτός Ισολογισμού Στοιχεία.....	39
Κεφάλαιο 5: Χρηματοοικονομική Ανάλυση με Αριθμοδείκτες.....	40
5.1 Εισαγωγή στους Αριθμοδείκτες.....	40
5.2 Προβλήματα στη Χρήση Αριθμοδεικτών	42
Κεφάλαιο 6: Το Τραπεζικό Σύστημα.....	45
6.1 Η Σημασία του Τραπεζικού Συστήματος	45
6.1.1 Χρηματοπιστωτικοί Θεσμοί	45
6.1.2 Ο Ρόλος και η Λειτουργία των Τραπεζών	46
6.2 Τραπεζικοί Κίνδυνοι και Διαχείριση Τραπεζικών Κινδύνων	47
6.2.1 Είδη Τραπεζικών Κινδύνων	47
6.2.2 Διαχείριση Τραπεζικών Κινδύνων	49
6.2.3 Οικονομικές Μεταβλητές που Συμβάλουν στην Εξέλιξη του Τραπεζικού Κλάδου	51
Κεφάλαιο 7: Παρουσίαση της Τράπεζας Πειραιώς.....	52
7.1 Προφίλ Ομίλου.....	52
7.1.1 Η Πορεία	52
7.1.2 Προσφορά της Τράπεζας Πειραιώς.....	53
7.1.3 Τι Προάγει η Τράπεζα Πειραιώς.....	54
7.2 Όραμα Και Αξίες της Τράπεζα Πειραιώς.....	55
7.2.1 Όραμα.....	55
7.2.2 Αξίες.....	55
7.3 Εταιρική Υπευθυνότητα.....	55
7.3.1 Αρχές Εταιρικής Υπευθυνότητας του Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς.....	55
7.4 Εταιρική Διακυβέρνηση.....	57
7.4.1 Συμμόρφωση στο Θεσμικό Πλαίσιο.....	57
7.4.2 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.....	59
7.4.3 Υπεύθυνοι Για την Τήρηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.....	59

7.4.4 Διαχείριση Κινδύνων.....	60
Κεφάλαιο 8:Χρηματοοικονομική Ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς.....	60
8.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	61
8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας	62
8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις	63
8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού	64
8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	66
8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	67
8.2 Κεφαλαιακή Επάρκεια.....	69
8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού	70
8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού	71
8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων	72
8.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας.....	74
8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους	74
8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων	76
8.3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων	77
8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης	79
8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (ReturnonAssets)	81
8.4 Αριθμοδείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίων.....	83
8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό	83
8.4.2 Αριθμοδείκτες Πιέσεως Ξένου Κεφαλαίου	85
8.4.3 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Αυτονομίας	87
8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χορηγήσεις	90
8.5 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης.....	92
8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι	92
8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης	93
8.5.3 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Ίδια Κεφάλαια	94
8.6 Αριθμοδείκτες Επένδυσης.....	98
8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής	98
8.6.2 Αριθμοδείκτης Τιμή Μετοχής προς Κέρδη ανά Μετοχή.....	100
8.6.3 Αριθμοδείκτης Κέρδη κατά Μετοχή	101
8.7 Σύγκριση Κεφαλαίου Τεχνητής Νοημοσύνης.....	103

8.7.1 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικά Κεφάλαια..	103
8.7.2 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Ενεργητικό	104
8.7.3 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού	105
Κεφάλαιο 9 Συμπεράσματα.....	106
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	108
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	111

Περιεχόμενα Πινάκων

8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας	62
8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις	63
8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού	65
8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	66
8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	68
8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού	70
8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού	71
8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων	73
8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους	75
8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων	76
8.3.3 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων	78
8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης	80
8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (ReturnonAssets)	82
8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό	84
8.4.2 Αριθμοδείκτης Πιέσεως Ξένου Κεφαλαίου	86
8.4.3 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Αυτονομίας	88
8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χορηγήσεις	90
8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι	92
8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης	93
8.5.3 Αριθμοδείκτης Ξένου Κεφάλαια προς Ίδια Κεφάλαια	96
8.5.4 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Σύνολο Κεφαλαίων	96
8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής	99
8.6.2 Αριθμοδείκτης Τιμή Μετοχής προς Κέρδη ανά Μετοχή	100
8.6.3 Αριθμοδείκτης Κέρδη κατά Μετοχή	102
8.7.1 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Κεφάλαιο.....	103
8.7.2 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Ενεργητικό	104
8.7.3 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού.....	105

Περιεχόμενα Διαγραμμάτων

8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας	63
8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις	64
8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού	65
8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	67
8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	69
8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού	71
8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού	72
8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων.....	73
8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους	75
8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	77
8.3.3 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Συνολικών Κεφαλαίων	78
8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης	81
8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Ενεργητικού (ReturnonAssets)	83
8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό	85
8.4.2 Αριθμοδείκτης Πιέσεως Ξένου Κεφαλαίου	87
8.4.3 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Αυτονομίας	89
8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Χορηγήσεις	91
8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι	93
8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης	94
8.5.3 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Ίδια Κεφάλαια	97
8.5.4 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Σύνολο Κεφαλαίων	97
8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής	99
8.6.2 Αριθμοδείκτης Τιμή Μετοχής προς Κέρδη ανά Μετοχή	101
8.6.3 Αριθμοδείκτης Κέρδη κατά Μετοχή	102
8.7.1 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Κεφάλαιο.....	103
8.7.2 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Ενεργητικό	104
8.7.3 Σύγκριση Κεφαλαίου που δαπανάται για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού.....	105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί τον πυρήνα του χρηματοοικονομικού μας συστήματος και εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την χρηματοοικονομική κατάσταση των τραπεζών. Ο τραπεζικός κλάδος διαφέρει από τους υπολοίπους κλάδους της οικονομίας διότι υποβοηθάει τους άλλους χρηματοδοτώντας τους και συνεπώς αποτελεί βάση των υπόλοιπων κλάδων. Ακόμη, εξαιτίας της χρηματοδοτικής στήριξης των τραπεζών, η ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού συστήματος συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας. Σημαντική για την ανάπτυξη της οικονομίας κρίνεται τόσο η σταθερότητα, η ανάπτυξη και η εξέλιξη των τραπεζών με σύμμαχο την τεχνολογία.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων της τράπεζας Πειραιώς για τα έτη 2014-2018 σε συνδυασμό με τη τεχνητή νοημοσύνη. Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί τεχνολογική εξέλιξη, η οποία έχει αλλάξει τα δεδομένα τόσο της οικονομίας όσο και των τραπεζών. Τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία θα τεθούν στην παρούσα μελέτη είναι κατά πόσο η τεχνητή νοημοσύνη ασκεί επιρροή στον τραπεζικό κλάδο και ποιες οι επιπτώσεις της στην ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων της τράπεζας Πειραιώς. Το παραπάνω ερώτημα απαντάται μέσα από την εκτενή ανάλυση που πραγματοποιείται στην παρούσα διπλωματική εργασία. Αρχικά, στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο ορισμός, οι μορφές και η βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης καθώς παρατίθεται και ερωτηματολόγιο ικανοποίησης των παροχών της τεχνητής νοημοσύνης από τις τράπεζες. Ακόμη, γίνεται αναφορά στην χρηματοοικονομική ανάλυση, στις λογιστικές καταστάσεις και αλλά και στους σκοπούς κάθε ομάδας αναλυτών. Στη συνέχεια, στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι μέθοδοι ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται πιο εξειδικευμένη αναφορά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των τραπεζών. Συνεχίζοντας, τη ανάλυση της διπλωματικής εργασίας θα μελετήσουμε στο πέμπτο κεφάλαιο την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με αριθμοδείκτες. Στο έκτο και έβδομο κεφάλαιο αναλύεται το τραπεζικό σύστημα και γίνεται μια σύντομη παρουσίαση της τράπεζας Πειραιώς. Στο όγδοο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων της τράπεζας Πειραιώς με αριθμοδείκτες σε συνδυασμό με τη χρήση

γραφημάτων και την ανάλυση της πορείας τους κατά τη διάρκεια των εξεταζόμενων ετών. Τέλος, ολοκληρώνοντας το σκοπό της εργασίας αυτής παρατίθενται τα συμπεράσματα της μελέτης ενώ μετά τα συμπεράσματα δίνονται η βιβλιογραφία και το παράρτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

2.1 Ορισμός της Τεχνητής Νοημοσύνης και οι Διακρίσεις της

Ο όρος τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) αναφέρεται στον κλάδο της πληροφορικής ο οποίος ασχολείται με τη σχεδίαση και την υλοποίηση υπολογιστικών συστημάτων που μιμούνται στοιχεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς τα οποία υπονοούν έστω και στοιχειώδη ευφυΐα: μάθηση, προσαρμοστικότητα, εξαγωγή συμπερασμάτων, κατανόηση από τα συμφραζόμενα, επίλυση προβλημάτων κλπ. Ο Τζον Μακάρθι όρισε τον τομέα αυτόν ως «επιστήμη και μεθοδολογία της δημιουργίας νοημόνων μηχανών».

Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί σημείο τομής μεταξύ πολλαπλών επιστημών όπως της πληροφορικής, της ψυχολογίας, της φιλοσοφίας, της νευρολογίας, της γλωσσολογίας και της επιστήμης μηχανικών, με στόχο τη σύνθεση ευφυούς συμπεριφοράς, με στοιχεία συλλογιστικής, μάθησης και προσαρμογής στο περιβάλλον, ενώ συνήθως εφαρμόζεται σε μηχανές ή υπολογιστές ειδικής κατασκευής. Διαιρείται στη συμβολική τεχνητή νοημοσύνη, η οποία επιχειρεί να εξομοιώσει την ανθρώπινη νοημοσύνη αλγοριθμικά χρησιμοποιώντας σύμβολα και λογικούς κανόνες υψηλού επιπέδου, και στην υποσυμβολική τεχνητή νοημοσύνη, η οποία προσπαθεί να αναπαράγει την ανθρώπινη ευφυΐα χρησιμοποιώντας στοιχειώδη αριθμητικά μοντέλα που συνθέτουν επαγωγικά νοήμονες συμπεριφορές με τη διαδοχική αυτοοργάνωση απλούστερων δομικών συστατικών («συμπεριφορική τεχνητή νοημοσύνη»), προσομοιώνουν πραγματικές βιολογικές διαδικασίες όπως η εξέλιξη των ειδών και η λειτουργία του εγκεφάλου («υπολογιστική νοημοσύνη»), ή αποτελούν εφαρμογή στατιστικών μεθοδολογιών σε προβλήματα ΤΝ.

Η διάκριση σε συμβολικές και υποσυμβολικές προσεγγίσεις αφορά τον χαρακτήρα των χρησιμοποιούμενων εργαλείων, ενώ δεν είναι σπάνια η σύζευξη πολλαπλών προσεγγίσεων (διαφορετικών συμβολικών, υποσυμβολικών, ή ακόμα συμβολικών και υποσυμβολικών μεθόδων) κατά την προσπάθεια αντιμετώπισης ενός προβλήματος. Με βάση

τον επιθυμητό επιστημονικό στόχο η TN κατηγοριοποιείται σε άλλου τύπου ευρείς τομείς, όπως επίλυση προβλημάτων, μηχανική μάθηση, ανακάλυψη γνώσης, συστήματα γνώσης κλπ. Επίσης υπάρχει επικάλυψη με συναφή επιστημονικά πεδία όπως η μηχανική όραση, η επεξεργασία φυσικής γλώσσας ή η ρομποτική, τα οποία μπορούν να τοποθετηθούν μες στο ευρύτερο πλαίσιο της σύγχρονης τεχνητής νοημοσύνης ως ανεξάρτητα πεδία της.

Καθώς επίσης υπάρχει και η μηχανική μάθηση η οποία αποτελεί ένα υποσύνολο της TN που επιτρέπει στις μηχανές να μαθαίνουν και να βελτιώνουν αυτόματα από την εμπειρία. Για το σκοπό αυτό δημιουργούνται ειδικά συστήματα και δεν απαιτείται ρητός προγραμματισμός για την προσθήκη νέων ορισμών στη βάση δεδομένων.

Η λογοτεχνία και ο κινηματογράφος επιστημονικής φαντασίας από τη δεκαετία του 1920 μέχρι σήμερα έχουν δώσει στο ευρύ κοινό την αίσθηση ότι η TN αφορά την προσπάθεια κατασκευής μηχανικών ανδρειδών ή αυτοσυνειδητών προγραμμάτων υπολογιστή (ισχυρή TN), επηρεάζοντας μάλιστα ακόμα και τους πρώτους ερευνητές του τομέα. Στην πραγματικότητα οι περισσότεροι επιστήμονες της τεχνητής νοημοσύνης προσπαθούν να κατασκευάσουν λογισμικό ή πλήρεις μηχανές οι οποίες να επιλύουν με αποδεκτά αποτελέσματα ρεαλιστικά υπολογιστικά προβλήματα οποιοδήποτε τύπου (ασθενής TN), αν και πολλοί πιστεύουν ότι η εξομοίωση ή η προσομοίωση της πραγματικής ευφυΐας, η ισχυρή TN, πρέπει να είναι ο τελικός στόχος.

Η σύγχρονη τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί ένα από τα πλέον «μαθηματικοποιημένα» και ταχέως εξελισσόμενα πεδία της πληροφορικής. Σήμερα, ο τομέας αξιοποιεί περισσότερο υποσυμβολικές μεθόδους και εργαλεία καταγόμενα από τα εφαρμοσμένα μαθηματικά και τις επιστήμες μηχανικών, παρά από τη θεωρητική πληροφορική και τη μαθηματική λογική όπως συνέβαινε πριν το 1990. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο η τεχνητή νοημοσύνη μελετάται επίσης από την ηλεκτρονική μηχανική, ενώ συνιστά ένα από τα σημαντικότερα θεμελιακά συστατικά του διεπιστημονικού γνωστικού πεδίου της γνωσιακής επιστήμης.¹

¹ Ανακτήθηκε από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, *Τεχνητή Νοημοσύνη*

2.2 Η χρησιμότητα της Τεχνητής Νοημοσύνης

Η τεχνητή νοημοσύνη δεν είναι μόνο χρήσιμη για τον μέσο άνθρωπο, αλλά μπορεί επίσης να έχει οφέλη για σχεδόν οποιοδήποτε είδος επιχείρησης εκεί έξω. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μια επιχείρηση, μερικές φορές για την αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων ή για την αύξηση της έκθεσής τους στο διαδίκτυο. Πολλές επιχειρήσεις έχουν επίσης υιοθετήσει τεχνητή νοημοσύνη για να τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν χιλιάδες ερωτήματα πελατών χωρίς να χρειάζεται να προσλάβουν νέους υπαλλήλους οδηγώντας έτσι σε μαζικές αποταμιεύσεις. Μερικές μεγάλες εταιρίες που επενδύουν χρήματα στη τεχνητή νοημοσύνη και στη μηχανική μάθηση είναι η Google, το Facebook και το Amazon.

Το 2015, η Google παρουσίασε το RankBrain, το οποίο είναι ένα σύστημα εκμάθησης μηχανής ικανό να επιστρέφει απαντήσεις στους χρήστες. Το RankBrain χρησιμοποιεί τη δύναμη της τεχνητής νοημοσύνης για να κατανοήσει και να ανταποκριθεί στα ερωτήματα των χρηστών με τον ίδιο τρόπο όπως και ο άνθρωπος.

2.3 Τεχνητή Νοημοσύνη και Marketing

Για την καλύτερη κατανόηση της επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης που μπορεί να έχει στις στρατηγικές ψηφιακού μάρκετινγκ μιας επιχείρησης, παραθέτονται μερικοί τρόποι με τους οποίους το έμπειρο προσωπικό της Qualityweb χρησιμοποιεί αυτή τη τεχνολογία για μια πιο επιτυχημένη εκστρατεία μάρκετινγκ που φέρνει περισσότερους πελάτες.

1) Χρήση του AMP (Accelerated Mobile Pages) και μείωση του Χρόνου φόρτωσης

Τον Οκτώβριο του 2015, η Google ανακοίνωσε ιστοσελίδες AMP, οι οποίες είναι μια ελαφρύτερη έκδοση των παραδοσιακών ιστοσελίδων και αποσκοπούν στη δραστική βελτίωση της απόδοσης του κινητού ιστού, όπως η μείωση του χρόνου φόρτωσης σελίδας για τη βελτίωση της εμπειρίας των χρηστών.

Με τη βοήθεια του RankBrain, η Google όλο και βελτιώνεται στο να γνωρίζει τι είναι καλύτερο για τον χρήστη. Το περιεχόμενο AMP εμφανίζεται αυτόματα σε περιοχές προτεραιότητας τοποθέτησης όπως το News Carousel. Έχοντας μια σελίδα AMP σημαίνει ότι αυξάνονται οι πιθανότητες κατάταξης στα τρία κορυφαία αποτελέσματα αναζήτησης της Google.

2) Χρήση των AI-powered Chatbots για την βελτίωση της εμπειρίας του χρήστη.

Οι περισσότερες επιχειρήσεις γνωρίζουν ή χρησιμοποιούν ήδη ζωντανά chatbots ή συστήματα τεχνητής νοημοσύνης τα οποία χρησιμεύουν για την ανταλλαγή άμεσων μηνυμάτων. Τα Chatbots αποτελούν ένα μέσο που μπορεί να κάνει την ιστοσελίδα να ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες. Κάποια από τα πλεονεκτήματα που έχουν τα chatbots σε σχέση με τα live chat είναι τα εξής:

- Τα Chatbots είναι φιλικά και προς τους πελάτες, παραμένοντας ευγενικά μπροστά στην οποιαδήποτε μη συμμορφούμενοι συμπεριφορά του πελάτη,
- Μπορούν να χειριστούν ταυτόχρονα πολλές αιτήσεις πελατών, οπότε ο χρόνος αναμονής μειώνεται στο μηδέν,
- Τα Chatbots είναι χρήσιμα στη δημιουργία εξατομικευμένων διαφημίσεων για χρήστες, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν τις πωλήσεις,
- Έχουν τη δύναμη να παρακολουθούν τα πρότυπα αγοράς πελατών . Αυτό επιτρέπει στην επιχείρηση να ανανεώσει την υπάρχουσα στρατηγική μάρκετινγκ και να αυξήσει τις πωλήσεις της.

3) Παροχή εξατομικευμένης εμπειρίας ιστοτόπου σε κάθε χρήστη.

Οι άνθρωποι αγαπούν το περιεχόμενο, τις προσφορές, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που είναι εξατομικευμένες γι 'αυτούς. Με τη TN, η ανάλυση των σημείων δεδομένων έγινε ευκολότερη. Παρέχεται η δυνατότητα προβολής εξατομικευμένου περιεχομένου και προσφορές σε κάθε ξεχωριστή προοπτική, αναλύοντας την τοποθεσία, τη συσκευή, την προηγούμενη αλληλεπίδραση, τα δημογραφικά στοιχεία κ.λπ. Ακόμη, δίνεται η δύναμη να αυτοματοποιηθεί το μάρκετινγκ του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να στέλνονται τακτικές ειδοποιήσεις ώθησης στις προοπτικές που βασίζονται στις μικρές στιγμές ή στην τρέχουσα αλληλεπίδραση με την εκάστοτε επιχείρηση.

4) Βελτιστοποίηση αναζήτησης φωνής για τα ερωτήματα των πελατών.

Με την άνοδο των ερωτημάτων αναζήτησης φωνής, γίνεται όλο και περισσότερο απαραίτητο για τους διαφημιζόμενους να βελτιστοποιούν τις φωνητικές ερωτήσεις με φυσική γλώσσα. Η Google έχει αποκαλύψει στο ιστολόγιό της ότι περίπου το 70% των ερωτημάτων που λαμβάνει ο Βοηθός Google αποτελείται από φυσική γλώσσα συζήτησης και όχι από τις τυπικές λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιούνται σε μια πληκτρολογημένη αναζήτηση Google. Επιπλέον δημιουργούνται σελίδες που παρέχουν άμεση απάντηση στις ερωτήσεις που θέτουν οι υποψήφιοι πελάτες . Οι ερωτήσεις συνήθως αρχίζουν με "ποιος", "τι", "πού", "πότε", "γιατί" και "πώς" και προσπαθούν να βελτιστοποιήσουν τις ιστοσελίδες ανάλογα.²

2.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και θέσεις εργασίας

Συγκρουόμενες απόψεις επικρατούν όσο αφορά την τεχνητή νοημοσύνη και τις θέσεις εργασίας. Από την μία πλευρά επικρατεί η άποψη ότι η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση δεν αποτελεί απειλή για τις υπάρχουσες θέσεις εργασίας αλλά υπόσχεση για την απλούστευση των καθηκόντων κάθε εργαζόμενου καθώς επίσης και οι επαναλαμβανόμενες εργασίες μπορούν εύκολα να μετατοπιστούν σε ρομπότ και οι εργασίες που χρειάζονται ανθρώπινη παρέμβαση θα εξακολουθούν να βρίσκονται στους ώμους των ανθρώπων.

Από την πλευρά οι υποστηρικτές της αντίθετης άποψης θεωρούν ότι η εισαγωγή της τεχνολογίας της Τεχνητής Νοημοσύνης και συγκεκριμένα στις τράπεζες δεν είναι μόνο θετική επιρροή στον τραπεζικό κλάδο, καθώς σύμφωνα με τους αναλυτές θα συνοδευτεί από απώλεια θέσεων εργασίας και αναδιοργάνωση των υφιστάμενων. Η IHS Markit εκτιμά ότι, μέχρι το 2030, περίπου 500.000 τραπεζικοί υπάλληλοι στη Μεγάλη Βρετανία και 1,3 εκατ. στις ΗΠΑ θα μπορούσαν να επηρεαστούν. Εάν αυτό αντικατοπτρίζεται σε όλες τις χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο,

²Qualityweb,2018, Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα <https://www.qualityweb.gr/Ti-einai-h-texnhth-nohmosynh-kai-poiος-o-rolos-ths-sto-psifiako-marketing>

τότε θα υπάρξουν δεκάδες εκατομμύρια τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, που θα επηρεαστούν από την εισαγωγή της τεχνολογίας ΤΝ κατά την επόμενη δεκαετία. «Συνολικά, η τεχνολογία ΑΙ θα αναδιαμορφώσει τη δομή της χρηματοπιστωτικής βιομηχανίας, καθιστώντας τον τραπεζικό τομέα πιο ανθρώπινο και έξυπνο», καταλήγει η ανάλυση της εταιρείας.³

2.5 Τεχνητή Νοημοσύνη και Τραπεζικός Τομέας

Το δεύτερο μεγαλύτερο επενδυτικό fund που στοχεύει σε εταιρείες που αναπτύσσουν τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης σε όλο τον κόσμο ανακοίνωσε η SoftBank. Δημοσίευμα του CNBC, αναφέρει πως η συνολική συνεισφορά στο SoftBank Vision Fund 2 αναμένεται να αγγίξει τα 108 δισ. δολάρια, βάσει μιας σειράς συμφωνιών, ανέφερε η εταιρεία. Από την πλευρά της, η SoftBank δήλωσε ότι σκοπεύει να συνεισφέρει 38 δισ. δολάρια στο νέο fund.

Σύμφωνα με το CNBC, οι πιο σημαντικές εταιρείες που θα συμμετάσχουν στο Vision Fund 2 είναι οι:

- Apple,
- Microsoft,
- Foxconn,
- Standard Chartered Bank,
- καθώς και οι ιαπωνικές χρηματοοικονομικές εταιρείες Mizuho Bank, Sumitomo Mitsui Banking Corporation και MUFG Bank.

Η απάντηση που δίνεται πιο συχνά από όλα τα στελέχη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σχετικά με το πως βλέπουν το μέλλον των υπηρεσιών και των στρατηγικών τους επιχειρηματικών πλάνων, συνοψίζεται σε δύο όρους: Τεχνητή Νοημοσύνη και Μηχανική Μάθηση. Μπορεί να είναι θέμα "μόδας" καθώς η Τεχνητή Νοημοσύνη έχει φτάσει πια να

³Newmoney,2019, Ανακτήθηκε από <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/teχνologia/aksia-41-dis-prosefere-i-techniti-noimosini-stis-trapezes-to-2018/>

αποτελεί το χαρακτηριστικό κάθε προϊόντος και υπηρεσίας, από το πιο απλό μέχρι το πιο σύνθετο και εξειδικευμένο, όμως σε ότι έχει να κάνει με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, η εξέλιξη αυτή της τεχνολογίας, μάλλον αποτελεί μονόδρομο για το μέλλον. "Όποιος δεν κινείται βουλιάζει" λέει το ρητό και αυτό το έχουν καταλάβει πολύ καλά οι τράπεζες και οι εταιρείες πληρωμών, οι οποίες είναι συχνά από τις πρώτες υπηρεσίες που δοκιμάζουν και υλοποιούν τις τελευταίες τάσεις και υλοποιήσεις στην τεχνολογία.

Η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και η καινοτομία στον τραπεζικό τομέα είναι από τις κινητήριες δυνάμεις του κλάδου και δεν είναι τυχαίο πως μερικές από τις πιο επιτυχημένες Startups κινούνται στον χώρο της τραπεζικής τεχνολογίας και καινοτομίας. Το FinTech άλλωστε είναι η κυρίαρχη χρηματοοικονομική τάση και ο δρόμος που οδηγεί στο χρηματοπιστωτικό μέλλον. Για να "δουλέψει" όμως σωστά η καινοτομία και να αποδώσει ο σχεδιασμός, χρειάζεται τα σωστά εργαλεία και τα κυρίαρχα για αυτή τη "δουλειά" είναι η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να εφαρμοστεί σε όλους σχεδόν τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Όμως είναι ο συνδυασμός των δυνατοτήτων και της πολυπλοκότητας της που την έχει καταστήσει το σημείο-κλειδί στην σύγχρονη τραπεζική και έχει οδηγήσει στην ενσωμάτωση της σε όλα σχεδόν τα νέα λογισμικά και συστήματα.

Δεν είναι όμως μόνο οι λειτουργίες που σχετίζονται με το back office των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που κάνουν την Τεχνητή Νοημοσύνη απαραίτητη για τις σύγχρονες τράπεζες. Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν υπάρχει μόνο για να βοηθάει τους υπαλλήλους και να αυτοματοποιεί τις διαδικασίες. Μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί στη "βιτρίνα" των τραπεζών και στην άμεση επαφή με τους πελάτες. Με συμπεριφορά που μπορεί να μιμηθεί αυτή των ανθρώπων, συστήματα τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να έχουν τις αρχικές επαφές με τους πελάτες, χρησιμοποιώντας την τεράστια υπολογιστική ισχύ που κρύβεται από πίσω της καθώς και τις δυνατότητες της μηχανικής μάθησης, για να προσφέρουν προσωποποιημένες εμπειρίες και εξυπηρέτηση.

Ένα σύστημα που θα μπορεί σε κλάσματα του δευτερολέπτου να αναγνωρίζει τον κάθε πελάτη και να ανασύρει από τις τράπεζες δεδομένων όλες τις προηγούμενες συναλλαγές του χωρίς καθυστερήσεις, το οποίο θα είναι σε θέση να προσφέρει λύσεις οι οποίες θα γίνονται όλο και πιο ολοκληρωμένες όσο εκπαιδεύεται, θα μπορέσει να απελευθερώσει τον χρόνο των πραγματικών υπαλλήλων, οι οποίοι θα μπορούν να "επέμβουν" όπου ο πελάτης χρειάζεται πιο εξειδικευμένες ή συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Δεν είναι όμως μόνο η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η επίσπευση των λειτουργιών που θα ωφεληθούν από τα συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης. Η χρήση της έχει και άλλους, πιο "κρυφούς" αλλά εξίσου σημαντικούς ρόλους στην λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης και Μηχανικής Μάθησης, είναι στην κορυφή της πρόληψης και αντιμετώπισης της τραπεζικής απάτης, ενώ χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς έχουν την δυνατότητα να "τρέχουν" τεράστιο όγκο δεδομένων σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα και να εντοπίζουν τα μικρά "μοτίβα" που φανερώουν παράνομες δραστηριότητες, επισπεύδοντας κατά πολύ το έργο των τραπεζών αλλά και των αρχών.

Έως το 2030, η αγορά της Τεχνητής Νοημοσύνης μπορεί να προσφέρει στις τράπεζες πρόσθετη αξία \$300 δις. Η Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial intelligence-AI) φέρνει επανάσταση στον τραπεζικό τομέα, μετασχηματίζοντας όλους τους τομείς της τραπεζικής, από τον εντοπισμό της απάτης στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές μέχρι την εξυπηρέτηση πελατών. Η επιχειρηματική αξία της Τεχνητής Νοημοσύνης για τον κλάδο των τραπεζών θα μπορούσε να φτάσει, παγκοσμίως, τα \$300 δις μέχρι το 2030. Σύμφωνα με σχετικό report της IHS Markit, ήδη, το 2018 οι τεχνολογίες της AI εκτιμάται ότι πρόσθεσαν στον τραπεζικό κλάδο επιχειρηματική αξία άνω των \$41,1 δις. Η αξία αυτή υπολογίζεται με βάση την εξοικονόμηση κόστους, που φέρνει η εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης στις τράπεζες και η αύξηση της αποτελεσματικότητας στην οποία οδηγεί, σε σύγκριση με τη διατήρηση των υφιστάμενων υποδομών και διαδικασιών.

Η έκθεση της IHS Markit σημειώνει ότι από τα έργα και τις εφαρμογές AI, που έχουν τρέξει μέχρι σήμερα οι τράπεζες ανά τον κόσμο, έχουν επηρεαστεί κατά κύριο λόγο τα τμήματα της εξυπηρέτησης πελατών, της ασφάλειας των συστημάτων, της χορήγησης δανείων και της κανονιστικής συμμόρφωσης. Οι αναλυτές της IHS Markit υποστηρίζουν ότι οι καινοτόμες δυνατότητες της AI οδηγούν σε μετασχηματιστικές αλλαγές τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η Τεχνητή Νοημοσύνη είναι ικανή να θολώσει τα όρια ανάμεσα στο φυσικό και τον εικονικό κόσμο, προκαλώντας τεκτονικές αλλαγές στην τραπεζική, όπως την ξέρουμε μέχρι σήμερα.⁴

⁴*Emeatimes, Η Τεχνητή Νοημοσύνη "οδηγεί" τις τράπεζες στο μέλλον!, ανακτήθηκε από <https://emea.gr>*

Στις 25 Απριλίου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της Στρατηγικής της για τη διαμόρφωση μιας ενιαίας ψηφιακής αγοράς, δημοσίευσε Ανακοίνωση για την τεχνητή νοημοσύνη.

Προκειμένου να τεθεί η τεχνητή νοημοσύνη στην υπηρεσία των Ευρωπαίων πολιτών και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στο πεδίο αυτό, η προσέγγιση που προτίθεται να ακολουθήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το προσεχές διάστημα περιλαμβάνει τρεις (3) στόχους:

- την ενίσχυση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων,
- την προετοιμασία των κρατών μελών για τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές που θα επέλθουν, εξαιτίας της ανάληψης πρωτοβουλιών σχετικών με την τεχνητή νοημοσύνη, και
- τη διαμόρφωση ενός κατάλληλου ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου

Η «ώριμη» ψηφιακή περιοχή της Βόρειας Αμερικής αναμένεται να είναι η μεγαλύτερη αγορά για την Τεχνητή Νοημοσύνη στον τραπεζικό τομέα. Η αξία της, σύμφωνα με την έκθεση της IHS Markit, θα αυξηθεί από τα \$14,7 δις το 2018 σε σχεδόν \$79 δις μέχρι το 2030. Ωστόσο, η αναλογική συμμετοχή της περιοχής της Βόρειας Αμερικής στην παγκόσμια αγορά της ΑΙ, είναι πιθανό να μειωθεί μεταξύ 2024 και 2030, καθώς η περιοχή Ασία-Ειρηνικός, η Ευρώπη και άλλες παγκόσμιες περιφέρειες αναπτύσσουν περισσότερες λύσεις ΑΙ στον τραπεζικό τομέα. Η περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού θα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά για την ΑΙ στον τραπεζικό τομέα, με αξία από \$11,5 δις το 2018, σε \$50,6 δις το 2024 και \$98,6 δις μέχρι το 2030.

Χώρες, όπως η Κίνα, η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, το Χονγκ Κονγκ και η Σιγκαπούρη, είναι πιθανό να οδηγήσουν τη ζήτηση για ΑΙ στον τραπεζικό τομέα κατά την επόμενη δεκαετία, σύμφωνα με τους αναλυτές.⁵

2.5.1 Μορφές της τεχνητής νοημοσύνης στον τραπεζικό τομέα

⁵Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2018, Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τεχνητή νοημοσύνη ανακτήθηκε από <https://www.hba.gr/ActivityAreas/Details/676>

Οι μορφές με τις οποίες απαντάται η τεχνητή νοημοσύνη σήμερα στις τράπεζες , οι οποίες δεσμεύουν υψηλά κεφάλαια για την καθίδρυση και εξέλιξη τους είναι οι εξής παρακάτω:

- ATM (Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή) όπου συναντώνται έξω από κάθε κατάστημα και πραγματοποιείται κατάθεση, ανάληψη μετρητών καθώς και ενημέρωση των τελευταίων κινήσεων, δηλαδή ότι θα μπορούσε να κάνει ο κάθε πελάτης περιμένοντας να εξυπηρετηθεί στο γκισέ των ταμείων.
- Αυτόματη τηλεφωνική εξυπηρέτηση πελατών, όπου οι πελάτες μπορούν να εξυπηρετηθούν για να λάβουν πληροφορίες για παροχές και υπηρεσίες της τράπεζας, να καταργήσουν κάρτες του σε περίπτωση κλοπής κ.α.
- Internet /mobile banking είναι μια σχετικά καινούρια εξέλιξη στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης των τραπεζών η οποία ολοένα και παίρνει μεγαλύτερη δημοσιότητα καθώς η χρήση της αυξάνεται ραγδαία λόγω ευχρηστίας αλλά και μείωσης του χρόνου καθυστέρησης των τραπεζών.
- Εφαρμογές προσωπικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Μέσω αυτών των εφαρμογών μπορεί ο καθένας να ενημερωθεί σχετικά με το υπόλοιπο του, να δει τις κινήσεις, να πληρώσει λογαριασμούς, να μεταφέρει χρήματα σε άλλους λογαριασμούς αλλά και να πληροφορηθεί και να χρησιμοποιήσει ένα από τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που διαθέτει η τράπεζα.

2.6 Ερωτηματολόγιο Ικανοποίησης Της Τεχνητής Νοημοσύνης Στις Τράπεζες

Πραγματοποιήθηκε έρευνα για την αξιολόγηση των τραπεζών μέσω των ιστοσελίδων τους και των μέσω τεχνητής νοημοσύνης που προσφέρουν, η οποία υλοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2003 με τη βοήθεια του εργαστηρίου Πολυμέσων Επικοινωνίας και Μάρκετινγκ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και του ειδικού επιστημονικού συνεργάτη κ. Αντρέα Ευαγγελάτο, μέσω των οποίων εξασφαλίστηκε η συμμετοχή 150 φοιτητών του τμήματος. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 22 παραμέτρους αξιολόγησης καθεμία από τις οποίες

αξιολογούνται με τη βοήθεια μιας πενταβάθμιας κλίμακας συμφωνίας- διαφωνίας. Οι μεταβλητές αυτές είναι οι ακόλουθες:

1. Ευκολία Εκμάθησης
2. Αλληλεπίδραση
3. Ευκολία Πλοήγησης
4. Ευκολία Χρήσης
5. Ελκυστική Εμφάνιση
6. Καταλληλότητα Σχεδιασμού
7. Επάρκεια
8. Θετική Εμπειρία
9. Ακριβής Πληροφόρηση
10. Αξιοπίστη Πληροφόρηση
11. Επίκαιρη Πληροφόρηση
12. Σχετική Πληροφόρηση
13. Κατανοητή Πληροφόρηση
14. Επαρκής Πληροφόρηση
15. Σωστή Παρουσίαση Πληροφόρησης
16. Καλή Φήμη
17. Ασφάλεια Συναλλαγών
18. Ασφάλεια ατομικών Πληροφοριών
19. Εξατομίκευση
20. Αίσθηση Συμμετοχής σε Κοινότητα
21. Διευκόλυνση Επικοινωνίας
22. Εκπλήρωση Υποσχέσεων

2.6.1 Ευρήματα Της έρευνας

1. Η σημαντικότητα των μεταβλητών

1	Ασφάλεια ατομικών πληροφοριών	12	Επίκαιρη πληροφόρηση
2	Ασφάλεια συναλλαγών	13	Αλληλεπίδραση
3	Ευκολία χρήσης	14	Θετική εμπειρία
4	Κατανοητή πληροφόρηση	15	Σχετική πληροφόρηση
5	Ευκολία εκμάθησης	16	Επαρκής πληροφόρηση
6	Εκπλήρωση υποσχέσεων	17	Εξατομίκευση site
7	Ακριβής πληροφόρηση	18	Σωστή παρουσίαση πληροφόρησης
8	Ευκολία πλοήγησης	19	Ελκυστική εμφάνιση
9	Αξιόπιστη πληροφόρηση	20	Καταλληλότητα σχεδιασμού
10	Διευκόλυνση επικοινωνίας	21	Καλή φήμη site
11	Επάρκεια site	22	Συμμετοχή σε κοινότητα

Ο παραπάνω πίνακας μας δείχνει την κατάταξη των εξεταζόμενων μεταβλητών, σύμφωνα με τη βαρύτητα που προσέδωσαν οι ερωτώμενοι και η οποία φανερώνει τη σημασία που πρέπει να προσδώσει η τράπεζα.

2. Φύλο και Ιστοσελίδα

Σε σχέση με το φύλο, οι άνδρες φαίνεται να αντιλαμβάνονται θετικότερα από ότι οι γυναίκες, τις ιστοσελίδες και τα μέσα παροχής των τραπεζών όσο αναφορά την τεχνική νοημοσύνη, στα περισσότερα εξεταζόμενα χαρακτηριστικά – μεταβλητές με μόνη αντίθετη προσέγγιση στο χαρακτηριστικό που αφορά τη διευκόλυνση της επικοινωνίας.

3. Εμπειρία και χρήση του Ίντερνετ

Σε σχέση με την εμπειρία και το βαθμό χρήσης του ίντερνετ όσοι έχουν μεγαλύτερη εμπειρία και το χρησιμοποιούν περισσότερο αντιλαμβάνονται θετικότερα τις ιστοσελίδες των τραπεζών στα περισσότερα εξεταζόμενα χαρακτηριστικά – μεταβλητές.

4. Συσχέτιση μεταβλητών με σημαντικότητα και ομάδα παραγόντων

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	Μ.Ο	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
Ευκολία εκμάθησης	3,9	Υψηλή	Ευκολία
Ευκολία πλοήγησης	3,7	Μέτρια	Ευκολία
Ευκολία χρήσης	3,7	Υψηλή	Ευκολία
Ελκυστική εμφάνιση	3,5	Χαμηλή	Ευκολία
Θετική εμπειρία	3,5	Μέτρια	Ευκολία
Αξίопιστη πληροφόρηση	3,7	Μέτρια	Πληροφόρηση
Επίκαιρη πληροφόρηση	3,6	Μέτρια	Πληροφόρηση
Σχετική πληροφόρηση	4,2	Μέτρια	Πληροφόρηση
Κατανοητή πληροφόρηση	3,9	Υψηλή	Ευκολία
Εξατομίκευση site	3,3	Χαμηλή	Συμμετοχή
Συμμετοχή σε κοινότητα	2,9	Χαμηλή	Συμμετοχή

5. Επεξήγηση Των Μεταβλητών Της Έρευνας

1. Ευκολία εκμάθησης . Η ευκολία εκμάθησης εξαρτάται κυρίως από την ευκολία κατανόησης της λειτουργίας των μέσων τεχνητής νοημοσύνης μέσω άμεσης παροχής βοήθειας, όποτε είναι αναγκαία
2. Αλληλεπίδραση του χρήστη. Η αλληλεπίδραση ενός επισκέπτη εξαρτάται κυρίως από την κατανόηση από αυτόν των μηνυμάτων που θα λάβει ως απάντηση στις ενέργειες του.
3. Ευκολία πλοήγησης. Η ευκολία πλοήγησης εξαρτάται από τον τύπο της δομής των δεδομένων σε μενού και υπομενού.
4. Ευκολία χρήσης. Η ευκολία χρήσης εξαρτάται από την υλοποίηση συμβάσεων χρηστικότητας, κατανοητών από το μέσο χρήστη.
5. Ελκυστική εμφάνιση. Η ελκυστική εμφάνιση εξαρτάται κυρίως από τη γραφιστική ολοκλήρωση.

6. Καταλληλότητα σχεδιασμού. Η καταλληλότητα σχεδιασμού εξαρτάται κυρίως από την άποψη του επισκέπτη για το ύψος που πρέπει να έχει η τράπεζα στα μέσα παροχής τεχνητής νοημοσύνης(π.χ. ιστοσελίδες).
7. Επάρκεια. Η επάρκεια εξαρτάται από την αποτελεσματική κάλυψη των απαιτήσεων των επισκεπτών.
8. Θετική εμπειρία. Η θετική εμπειρία εκφράζει την συνολική αίσθηση που αποκομίζει ο επισκέπτης.
9. Ακριβής πληροφόρηση. Η ακριβής πληροφόρηση εκφράζει την αίσθηση για την ακρίβεια της πληροφόρησης που αποκομίζει ο επισκέπτης.
10. Αξιόπιστη πληροφορία. Η αξιόπιστη πληροφόρηση εξαρτάται από το πόσο πιστευτές είναι οι πληροφορίες που παρέχονται.
11. Επίκαιρη πληροφόρηση, η οποία εξαρτάται από τη συχνότητα ανανέωσης των πληροφοριών.
12. Σχετική πληροφόρηση, η οποία εξαρτάται από το περιεχόμενο των πληροφοριών, αν θεωρούνται σχετικές ή όχι.
13. Κατανοητή πληροφόρηση, η οποία εξαρτάται από τη γλώσσα έκφραση που χρησιμοποιείται.
14. Επαρκής πληροφόρηση, η οποία σχετίζεται κυρίως από την ποσότητα των πληροφοριών.
15. Σωστή παρουσίαση πληροφόρησης, η οποία εξαρτάται από την αποτελεσματική χρήση των μέσων που χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση των πληροφοριών.
16. Καλή φήμη μιας ιστοσελίδας η οποία εξαρτάται κυρίως από την αναγνωρισιμότητα που αυτή διαθέτει.
17. Ασφάλεια συναλλαγών η οποία εξαρτάται από τις παραμέτρους που συνθέτουν την αντίληψή της για την ασφάλεια των συναλλαγών στα ηλεκτρονικά μέσα.
18. Ασφάλεια ατομικών πληροφοριών η οποία εξαρτάται από τα συστήματα κρυπτογράφησης πληροφοριών που χρησιμοποιεί η τράπεζα.
19. Εξατομίκευση η οποία εξαρτάται από τη δυνατότητα που διαθέτει να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις του επισκέπτη της.
20. Αίσθηση συμμετοχής σε κοινότητα η οποία εξαρτάται από α) την παροχή διευκολύνσεων επικοινωνίας μεταξύ των επισκεπτών, β) την οργάνωση τους σε ομάδες δραστηριοποίησης και γ) την ανάπτυξη αισθήματος υπεροχής ή υπερηφάνειας από τη συμμετοχή σε κάποια ομάδα.
21. Διευκόλυνση επικοινωνίας η οποία εξαρτάται από την παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τηλέφωνα και e-mail.

22. Εκπλήρωση υποσχέσεων η οποία εκφράζει τη γενική αίσθηση που προσλαμβάνει ένας επισκέπτης σχετικά με την πραγματοποίηση των δηλώσεων της επιχείρησης στην ιστοσελίδα.

2.6.2 Συμπεράσματα

- Εμπειρία και χρήση σημαίνουν Εμπιστοσύνη
Η ολοένα και μεγαλύτερη ενασχόληση με το διαδίκτυο αυξάνει τη χρήση όχι μόνο του μέσου αυτού, αλλά και των επιθυμητών υπηρεσιών που προσφέρουν οι επιχειρήσεις που το χρησιμοποιούν ως κανάλι πληροφόρησης και συναλλαγών.
- Η διαφορά του φύλου
Οι γυναίκες είναι λιγότερο εξοικειωμένες από τους άντρες στη χρήση του διαδικτύου και επομένως δεν εμφανίζουν την ίδια ευνοϊκή αντίληψη για τις διαδικτυακές τραπεζικές συναλλαγές, καθώς δεν αισθάνονται τόσο ασφαλείς και ενημερωμένες, λόγω της μικρής ή καθόλου οικειότητας τους με το διαδίκτυο.
- Εν αρχή ην η... ασφάλεια
Η ασφάλεια των ατομικών πληροφοριών και η ασφάλεια των συναλλαγών είναι και θα είναι, καθώς φαίνεται, τα κυρίαρχα στοιχεία στην προσπάθεια αύξησης της διείσδυσης του internet banking, αλλά και όλων των ηλεκτρονικών καναλιών στον πληθυσμό.
- Εικόνα- ποιότητα-ικανοποίηση- πιστότητα
Ολοκληρώνοντας τα συμπεράσματα της έρευνας, θα αναφερθούμε στο σημαντικότερο συμπέρασμα που προκύπτει έμμεσα από αυτή και το οποίο πρέπει να εξεταστεί ως ξεχωριστή υπόθεση από μια νέα έρευνα για να έχει εγκυρότητα και αξιοπιστία. Η αντιληπτική τοποθέτηση των χρηστών για μια τράπεζα επηρεάζει και επηρεάζεται από την αντίληψη για την ιστοσελίδα της. Αντίστοιχα, η δημιουργία εικόνας υψηλής ποιότητας μιας

τραπεζικής ιστοσελίδας, επιδρά θετικά τόσο στην ικανοποίηση των πελατών, όσο και στο πόσο πιστοί είναι και συμβάλλει στη συνολική φήμη και αξία της τράπεζας.⁶

2.7 Σκοπός Της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης

Σκοπός της είναι ο προσδιορισμός των δυνατών και αδύνατων σημείων της επιχείρησης και η διαπίστωση του κατά πόσο είναι χρηματοοικονομικά ισχυρή και επικερδής . Οι αποφάσεις για επένδυση , καθώς και το σύνολο όλων των οικονομικών αποφάσεων συνδέεται άμεσα με την κυκλοφορία των χρηματοοικονομικών πληροφοριών αλλά και την εξονυχιστική ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων. Δεδομένου ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα στοιχεία αυτά δεν παρέχονται για την άμεση χρησιμοποίηση σε κάποιο από τα κύρια στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η εντατική και εξειδικευμένη επεξεργασία και μελέτη των κωδικοποιημένων, τυποποιημένων και περιληπτικών λογιστικών καταστάσεων είναι απαραίτητη.

Οι κοινωνικές ομάδες και οι κατηγορίες ατόμων οι οποίοι κάνουν χρήση των «ακατέργαστων» χρηματοοικονομικών πληροφοριών και δεν έχουν πρόσβαση στα εσωτερικά πληροφοριακά συστήματα των επιχειρήσεων, είναι μακρύς. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής:

- το κοινό
- τα εργατικά συνδικάτα
- οι ανταγωνιστές
- η εξουσία (κεντρική & τοπική)
- ακαδημαϊκοί
- ερευνητές
- επαγγελματικές οργανώσεις

⁶Γιαννακοπούλου Κατερίνα- Κυρέζης Νίκος,2003, Έρευνα για την αξιολόγηση των τραπεζών μέσω της ιστοσελίδας τους.

- οικονομικοί σύμβουλοι
- πελάτες
- προμηθευτές
- πιστωτές
- επενδυτές
- μέτοχοι
- το προσωπικό
- πιστωτικά ιδρύματα κ.α.

Οι πληροφορίες που μπορούν να αξιοποιηθούν στη διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων, μπορούν να προέλθουν από ένα ευρύ φάσμα πηγών και σύμφωνα με τον παρακάτω κατάλογο θα μπορούσαν να είναι:

1. ετήσιες & ενδιάμεσες λογιστικές καταστάσεις
2. χρηματιστηριακά στοιχεία & καταστάσεις που υποβάλλονται στο Χρηματιστήριο
3. φορολογικοί κατάλογοι
4. ανακοινώσεις εταιριών
5. προϋπολογισμοί
6. εκθέσεις αναλυτών
7. στατιστικά στοιχεία διεθνών & κρατικών οργανισμών
8. στατιστικές από ιδιωτικούς φορείς
9. εφημερίδες & επαγγελματικά περιοδικά
10. νομοσχέδια & νόμοι
11. δικαστικές αποφάσεις
12. διαφημιστικές εκδηλώσεις
13. εκθέσεις προϊόντων
14. πιστωτικά ιδρύματα & τράπεζες
15. προσωπικές επαφές κ.α.

Η ανθρώπινη φύση είναι ιδιαίτερη και η λήψη αποφάσεων δεν μπορεί να είναι μοναδική και σαφώς προσδιορισμένη, έτσι η ανάγκη δημιουργίας ενός πιο οργανωμένου τρόπου «κατεργασίας» των ποικίλων χρηματοοικονομικών πληροφοριών είναι επιβεβλημένη.

Κατά συνέπεια η ανάλυση των διαθέσιμων πληροφοριών, ως αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποτελεί ένα ουσιώδες βοηθητικό εργαλείο.

Αναφορικά με τις προαναφερθείσες πηγές, οι Λογιστικές Καταστάσεις των επιχειρήσεων αποτελούν την κύρια καθώς και πιο συστηματική πηγή άντλησης οικονομικών πληροφοριών. Ένας από τους κυριότερους λόγους που οι επιχειρήσεις δημοσιεύουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις είναι για να μεταδώσουν προς τα έξω την εικόνα που να προωθεί τους εκάστοτε στόχους όπως και ανάγκες της, γεγονός που οπωσδήποτε δεν συμβαδίζει όλες τις φορές με τις απαιτήσεις του κοινωνικού συνόλου για έγκυρη πληροφόρηση. Όμως υπάρχουν και παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά, την εκ μέρους των επιχειρήσεων παροχή λογιστικών πληροφοριών όπως το κόστος απώλειας του συγκριτικού πλεονεκτήματος από την αποκάλυψη πληροφοριών προς ανταγωνιστές, το πολιτικό κόστος σε σχέση με τις εποπτεύουσες αρχές καθώς και τις οικονομικές υπηρεσίες.

Σκόπιμο είναι οι ενδιαφερόμενοι εν' όψει επενδυτικών διλημμάτων να καταφύγουν στην εκάστοτε πηγή πληροφοριών καθώς και στην πηγή στοιχείων που θεωρούν ότι θα τους είναι χρήσιμες, εκτός από τις λογιστικές καταστάσεις. Ταυτόχρονα, καθώς πέρα από την συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών, η διαδικασία λήψης αποφάσεων χρησιμοποιεί και μεθόδους πρόβλεψης των σχετικών μεγεθών, όπου αποφασιστικό ρόλο έχουν, εκτός από τα αριθμητικά δεδομένα, ο προσωπικός παράγοντας αλλά και αυτή η ίδια η διαίσθηση του.

2.8 Οι Λογιστικές Καταστάσεις

Η σημαντικότερη πηγή άντλησης των χρηματοοικονομικών πληροφοριών είναι το λογιστικό σύστημα μιας επιχείρησης, το οποίο παρέχει τις πληροφορίες με την μορφή των λογιστικών καταστάσεων, κυρίως για εξωτερική χρήση. Οι λογιστικές καταστάσεις ως προϊόν του λογιστικού συστήματος, στηρίζονται σε μια σειρά από αρχές, παραδοχές και εκτιμήσεις και η ικανότητα καθώς και η γνώση του αναλυτή είναι απαραίτητη για την ορθή χρηματοοικονομική ανάλυση. Η οικονομική πληροφόρηση η οποία προέρχεται από τις λογιστικές καταστάσεις πλεονεκτεί έναντι των άλλων πηγών πληροφόρησης στα εξής:⁷

⁷Κάντζος Κ.(2002), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα, Interbooks, σελ. 25-26

- Οι λογιστικές καταστάσεις παρέχουν πληροφορίες χαμηλού σχετικά κόστους, αφού υποβάλλονται υποχρεωτικά σε επαρκή δημοσίευση.
- Οι λογιστικές καταστάσεις παρέχουν έγκαιρες πληροφορίες αφού η δημοσίευσή τους πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.
- Οι οικονομικές πληροφορίες που παρέχονται από τις λογιστικές καταστάσεις είναι περισσότερο σχετικές με το αντικείμενο μελέτης, δηλαδή των επιχειρήσεων. Έτσι οι λογιστικές καταστάσεις αποδίδουν πληρέστερα, αμεσότερα και ευκρινέστερα την εικόνα της εξεταζόμενης επιχείρησης στο σύνολό της αλλά και σε επιμέρους λεπτομέρειες.
- Οι λογιστικές καταστάσεις, ειδικά στην περίπτωση που έχουν ελεγχθεί από ορκωτούς ελεγκτές, αποτελούν μια αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης.

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων αντλεί πληροφορίες οι οποίες προέρχονται αποκλειστικά από τις λογιστικές καταστάσεις της κάθε επιχείρησης. Από το 2005 οι εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών καταρτίζουν υποχρεωτικά τις οικονομικές τους καταστάσεις με βάση τα ΔΠΧΑ, οι οποίες είναι: ⁸

1. Η κατάσταση οικονομικής θέσης τέλους περιόδου (Ισολογισμός)
2. Η κατάσταση συνολικών εσόδων στο τέλος της περιόδου (Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως)
3. Η κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων για την περίοδο
4. Η κατάσταση των ταμιακών ροών για την περίοδο
5. Οι σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις

Κάθε επιχείρηση μπορεί να επιλέξει τις περιγραφές που θα χρησιμοποιηθούν για την σύνταξη των καταστάσεων της οικονομικής θέσης ανάλογα τις ανάγκες της, όμως κατ' ελάχιστο θα πρέπει να διαχωρίζονται (κατά περίπτωση) και να παρουσιάζονται τα ακόλουθα:

- Τα ενσώματα πάγια

⁸ Διεθνές λογιστικό Πρότυπο 1, Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/pages/ias/load/7785>

- Οι επενδύσεις σε ακίνητα
- Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία
- Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
- Οι επενδύσεις οι οποίες λογιστικοποιούνται με τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης
- Τα βιολογικά περιουσιακά στοιχεία
- Τα αποθέματα
- Οι εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Τα ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα
- Τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατέχονται προς πώληση
- Οι εμπορικοί και λοιποί πληρωτέοι λογαριασμοί
- Οι προβλέψεις
- Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
- Οι υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία για τρέχοντα φόρο
- Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και τα αναβαλλόμενα περιουσιακά στοιχεία
- Οι υποχρεώσεις που κατέχονται προς πώληση
- Τα δικαιώματα μειοψηφίας, που παρουσιάζονται εντός της καθαρής θέσης
- Τα εκδοθέν κεφάλαιο και τα αποθεματικά που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της μητρικής εταιρίας

Στην κατάσταση συνολικών εσόδων παρουσιάζονται τα στοιχεία των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίζονται σε μια χρήση και υποχρεωτικά θα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστο τα εξής:

- Τα έσοδα
- Τα χρηματοοικονομικά κόστη
- Το μερίδιο των κερδών ή των ζημιών από συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.
- Ο φόρος
- Το κέρδος ή τη ζημιά
- Κάθε στοιχείο των λοιπών συνολικών εσόδων κατ' είδος
- Τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα

Οι επιχειρήσεις προτρέπονται να παρουσιάζουν στην κατάσταση συνολικών εσόδων, ανάλυση των εξόδων με κατάταξη η οποία βασίζεται είτε στο είδος είτε στην λειτουργία τους, ανάλογα με το ποια κατάταξη παρέχει περισσότερο αξιόπιστη και καλύτερη πληροφόρηση.

Στην κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων παρουσιάζονται οι παρακάτω πληροφορίες:

- Τα συνολικά συγκεντρωτικά έσοδα της περιόδου (διαχωριζόμενα σε αυτά που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της μητρικής εταιρίας και στα δικαιώματα μειοψηφίας).
- Τις επιδράσεις της αναδρομικής εφαρμογής ή της αναδρομικής επαναδιατύπωσης για κάθε συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων.
- Τις συναλλαγές με τους ιδιοκτήτες (με διαχωρισμό των εισφορών και των διανομών προς αυτούς).
- Για κάθε συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, την συμφωνία της λογιστικής αξίας στην αρχή και το τέλος της περιόδου.

Για την κατάσταση των ταμιακών ροών υπάρχει το ΔΛΠ 7 στο οποίο θέτονται οι απαιτήσεις παρουσίασης καθώς και οι απαραίτητες πληροφορίες που θα πρέπει να εμπεριέχονται σε αυτή. Πάντως με βάση την κατάσταση των ταμιακών ροών οι χρήστες αποκτούν μια βάση για την εκτίμηση της ικανότητας μιας επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα καθώς και για τις ανάγκες της σε ταμιακά διαθέσιμα, διαχωριζόμενα σε λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Τέλος, στις σημειώσεις παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες για τις λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν, την γνωστοποίηση πληροφοριών που δεν παρουσιάζονται σε κάποιο άλλο σημείο καθώς και όλων των πληροφοριών που είναι σημαντικές για την κατανόηση των στοιχείων που εμπεριέχονται στις λογιστικές καταστάσεις.

Οι λογιστικές πολιτικές επιβάλλονται από τη Δημόσια Διοίκηση ή εξυπηρετούν στόχους όπως:

- Την τήρηση των λογιστικών αρχών
- Την αντιμετώπιση κλαδικών ιδιαιτεροτήτων
- Άλλες σκοπιμότητες

Συνήθως, οι περιορισμοί αναφέρονται στον τρόπο αποτίμησης των στοιχείων του ισολογισμού στον τρόπο προσδιορισμού και διανομής των κερδών όπως και στην τήρηση των βασικών λογιστικών αρχών, οι οποίες είναι:

- Η συνεχιζόμενη δραστηριότητα
- Ο λογιστικός χειρισμός με βάση την αρχή του δεδουλευμένου
- Η σημαντικότητα και η συγκέντρωση
- Ο συμψηφισμός
- Η συχνότητα αναφορών
- Η συγκριτική πληροφόρηση

Ανάλογα με τον κλάδο που ανήκει μια επιχείρηση υπάρχουν κάποιες ιδιομορφίες που προέρχονται από το πεδίο δράσης και επηρεάζουν την επιλογή των λογιστικών πρακτικών της. Ενώ σε κάποιες περιπτώσεις η εφαρμογή κάποιων λογιστικών πολιτικών μπορεί να προέρχεται από την επιθυμία για την εξυπηρέτηση κάποιων σκοπιμοτήτων, όπως μείωση της φορολογίας.

2.9 Σκοποί Αναλυτών

2.9.1 Σκοποί Επενδυτών-Μετόχων

Οι μέτοχοι θέτοντας τα επιχειρηματικά τους κεφάλαια σε μια επιχείρηση αφενός την διασφαλίζουν από τα δανειακά της κεφάλαια και αφετέρου εκτίθενται σε διάφορους κινδύνους. Σκοπός των επενδυτών – μετόχων είναι η λήψη κάποιου μερίσματος από την διανομή τυχόν κερδών, μετά την τακτοποίηση των υποχρεώσεων προς τους δανειστές της επιχείρησης. Οι επενδυτές - μέτοχοι ενδιαφέρονται για την ανάλυση της γενικής πορείας της επιχείρησης στο σύνολο των δραστηριοτήτων της. Έτσι ενδιαφέρονται για την κεφαλαιακή της διάρθρωση και την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της, την άμεση οικονομική της κατάσταση αλλά και την μελλοντική της κερδοφορία συνυπολογίζοντας και άλλους

παράγοντες που ενδεχόμενα μπορούν να επηρεάσουν την επιχείρηση, όπως ο ανταγωνισμός, η ικανότητα της διοίκησης, ο κλάδος, κλπ. Μέσα από την χρηματοοικονομική ανάλυση της επιχείρησης στην οποία είναι μέτοχος ένας επενδυτής επιζητά να δια φωτίσει τομείς που θα εξυπηρετήσουν τους στόχους του, οι οποίοι είναι:⁹

1. Η απολαβή μελλοντικών μερισμάτων, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η επένδυσή του στην εταιρία.
2. Η απολαβή πιθανών δικαιωμάτων όπως από την διανομή αποθεματικών της εταιρίας.
3. Η μελλοντική αύξηση της τιμής της μετοχής της εταιρίας, η οποία θα του αποφέρει κέρδη κεφαλαίου σε περίπτωση πώλησής της.

2.9.2 Σκοποί Δανειστών Επιχείρησης

Δανειστές μιας επιχείρησης είναι όλοι αυτοί που ανεξαρτήτως της μορφής του δανεισμού ή της πίστωσης χορηγούν κεφάλαια στην επιχείρηση. Έτσι δανειστές μπορεί να είναι οι προμηθευτές της επιχείρησης που της παρέχουν αγαθά ή υπηρεσίες με πίστωση, οι τράπεζες ή άλλοι πιστωτικοί οργανισμοί που δανείζουν στην επιχείρηση χρηματικά κεφάλαια, κλπ. Η επιχείρηση από τον δανεισμό αναλαμβάνει την υποχρέωση προς τους δανειστές της αφενός να επιστρέψει (ανάλογα με το είδος και την διάρκεια του δανεισμού) τα κεφάλαια που έχει αντλήσει από αυτούς και αφετέρου να τους καταβάλλει τους νόμιμους τόκους. Κατά συνέπεια η πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης που δανείζουν είναι γι' αυτούς μεγάλης σημασίας, αφού αυτά κατά κύριο λόγο τους προσδίδουν την ασφάλεια από αποζητούν.

Το ενδιαφέρον των δανειστών για την πορεία της επιχείρησης είναι διαφορετικό από αυτό των μετόχων και διαμορφώνεται ανάλογα την διάρκεια του δανεισμού που έχουν χορηγήσει σε αυτή. Οι βραχυχρόνιοι δανειστές κυρίως ενδιαφέρονται για την ανάλυση του βαθμού ρευστότητας της επιχείρησης, αλλά και την ταχύτητα κυκλοφορίας των κυκλοφορούντων στοιχείων της. Ενώ οι μακροχρόνιοι δανειστές ενδιαφέρονται για την

⁹Βασιλείου Δ. – Αλεξάκης Χ. (2008), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα, ανακτήθηκε από http://annxyd.files.wordpress.com/2009/04/xrhmatοοικονομική_analysi_pdf.pdf

βιωσιμότητα της επιχείρησης, προσπαθώντας να προβλέψουν τις μελλοντικές ταμιακές εισροές και κεφαλαίων της επιχείρησης.¹⁰

2.9.3 Σκοποί της Διοίκησης

Τα άτομα που διοικούν μια επιχείρηση σαφώς ενδιαφέρονται για την συνολική πορεία της και επιθυμούν να αναλύσουν όλους τους τομείς δραστηριότητας της και την μελλοντική της εξέλιξη. Η διοίκηση πλεονεκτεί, έναντι των άλλων ενδιαφερόμενων για την ανάλυση της πορείας της επιχείρησης, αφού συνδέονται άμεσα με αυτή και είναι σε θέση να έχουν συνεχή πρόσβαση σε όλα τα βιβλία και στοιχεία της.¹¹ Είναι φανερό ότι η ανάλυση, από μέρους της διοίκησης, της οικονομικής αλλά και γενικότερης πορείας της επιχείρησης είναι επιβεβλημένη αφού είναι η υπεύθυνη για την λήψη των απαραίτητων μέτρων για την αντιμετώπιση δυσμενών συνθηκών και την βελτίωση της πορείας της εταιρίας.

2.9.4 Σκοποί Ελεγκτών Λογιστικών Καταστάσεων

Οι ελεγκτές των λογιστικών καταστάσεων ενδιαφέρονται να διασφαλίσουν την ορθή παρουσίαση των στοιχείων που εμπεριέχονται σε αυτές ώστε η εικόνα της επιχείρησης να είναι σύμφωνη με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές και η θέση της να εμφανίζεται ακριβοδίκαια. Έτσι από την ανάλυση που πραγματοποιούν προσπαθούν να εντοπίσουν πιθανά σφάλματα (ηθελημένα ή μη) τα οποία αλλοιώνουν την πραγματικότητα και χειραγωγούν τις λογιστικές καταστάσεις.

¹⁰Ψαρράς Ι. (2013), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Αριθμοδείκτες*, Αθήνα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=PcGzamiXd9U%3D&tabid=381&mid=1229>

¹¹Βασιλείου Δ. – Αλεξιάκης Χ. (2008), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα, ανακτήθηκε από http://annxyd.files.wordpress.com/2009/04/xrhmatooikonomikh_analysi_pdf.pdf

2.9.5 Σκοποί Αναλυτών σε περιπτώσεις Εξαγορών-Συγχωνεύσεων

Σε περιπτώσεις εξαγοράς μιας επιχείρησης ή συγχώνευσης δύο ή και περισσότερων επιχειρήσεων, οι στόχοι των αναλυτών έχουν πολλά κοινά με τους στόχους των επενδυτών – μετόχων. Έτσι οι αναλυτές ενδιαφέρονται από την μια να εκτιμήσουν την αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης (ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων), ενώ από την άλλη, μεγάλο είναι το ενδιαφέρον τους για τον ενδελεχή και αντικειμενικό υπολογισμό των συνολικών υποχρεώσεων της επιχείρησης. Κατά συνέπεια σε περιπτώσεις εξαγορών ή συγχωνεύσεων το ενδιαφέρον της ανάλυσης εστιάζει στον καθορισμό της λειτουργικής αξίας είτε της εξαγοραζόμενης είτε των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων ανάλογα την περίπτωση.

2.9.6 Σκοποί Λοιπών Ομάδων Ενδιαφερομένων

Εκτός από τους προαναφερθέντες ενδιαφερόμενους για την χρηματοοικονομική ανάλυση μιας επιχείρησης, σε ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων μπορούν να προβούν και άλλες ομάδες, όπως η κυβέρνηση. Το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης για την διεξαγωγή ανάλυσης των επιχειρήσεων πηγάζει από την ανάγκη άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Ειδικότερα η Κυβέρνηση επιζητά να εισπράξει φόρους, να εξασφαλίσει θέσεις εργασίας, να ενισχύσει το εξαγωγικό εμπόριο, κλπ.¹² Επίσης πιθανοί αναλυτές των λογιστικών καταστάσεων μιας επιχείρησης μπορούν να είναι οι ανταγωνιστές της, συνδικαλιστικές ενώσεις αποσκοπώντας στην βελτίωση της θέσης τους (σε τομείς όπως παραγωγικότητα, πωλήσεις, κλπ) και ενδεχόμενες αυξήσεις μισθών και άλλων ευεργετημάτων αντίστοιχα.

¹²Τουρνά – Γερμανού Ε. (2001), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Α.Σ., Γ' Έκδοση, Αθήνα, Τουρνά – Γερμανού Ελένη, σελ. 509*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1 Είδη Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης

Η χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων μπορεί να διακριθεί τόσο ανάλογα με τα στάδια διενέργειάς της όσο και ανάλογα με την θέση του αναλυτή στην επιχείρηση. Όσον αφορά τα στάδια διενέργειας της ανάλυσης η διάκριση γίνεται σε τυπική και ουσιαστική ανάλυση.¹³ Η τυπική ανάλυση αναφέρεται στον έλεγχο της εξωτερικής διάρθρωσης των λογιστικών καταστάσεων και στον τρόπο που οι λογαριασμοί και τα ποσά παρουσιάζονται. Η ουσιαστική ανάλυση ενώ στηρίζεται στα δεδομένα της τυπικής ανάλυσης προεκτείνει την μελέτη και την επεξεργασία των δεδομένων και με την χρήση κάποιων αριθμοδεικτών επιχειρεί να προσδιορίσει την πραγματική εικόνα της επιχείρησης.

Όταν η ανάλυση διακρίνεται ανάλογα με την θέση του αναλυτή τότε αναφερόμαστε σε εσωτερική ή εξωτερική ανάλυση. Η εσωτερική ανάλυση διενεργείται από άτομα τα οποία έχουν άμεση σχέση με την επιχείρηση και κατ' επέκταση μπορούν να έχουν και άμεση πρόσβαση στα δεδομένα της επιχείρησης. Έτσι μπορούν να ερευνήσουν τα λογιστικά βιβλία, τους επιμέρους λογαριασμούς, τα διάφορα λογιστικά έγγραφα και να εφαρμόσουν διάφορες μεθόδους, εμβαθύνοντας την ανάλυση ανάλογα τις ανάγκες και τις επιδιώξεις. Η εξωτερική ανάλυση πραγματοποιείται από άτομα εκτός της επιχείρησης, τα οποία κατά κύριο λόγο στηρίζονται στα στοιχεία που αντλούν από τις δημοσιευμένες οικονομικές της καταστάσεις. Η συγκεκριμένη ανάλυση δεν μπορεί να γίνει σε βάθος ενώ τα διαθέσιμα στοιχεία είναι κατά

¹³ Βασιλείου Δ. – Αλεξιάκης Χ. (2008), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα, ανακτήθηκε από http://annxyd.files.wordpress.com/2009/04/xrhmatooikonomikh_analysi_pdf.pdf

γενικό κανόνα συνοπτικά. Οι εξωτερικοί αναλυτές κυρίως επιδιώκουν να προσδιορίσουν την οικονομική θέση της επιχείρησης, δηλαδή:

- Την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, τόσο άμεσα όσο και μακροπρόθεσμα.
- Την ικανότητα που έχει να εκμεταλλευτεί ευκαιρίες που της παρουσιάζονται, ασκώντας την κατάλληλη διαχείριση των κεφαλαίων που έχει στην διάθεσή της ή αντλώντας κεφάλαια από τις κατάλληλες πηγές.
- Την ικανότητα που έχει να ανταποκριθεί στις άμεσα ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της προς τους δανειστές της αλλά και τους μετόχους της.

3.2 Εισαγωγή Στις Μεθόδους Ανάλυσης Λογιστικών Καταστάσεων

Η δράση μιας επιχείρησης όσο και ο επιδιωκόμενος στόχος της, δηλαδή η επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος με το ελάχιστο δυνατό κόστος, αποτυπώνονται σε κάποιες ποσοτικές σχέσεις μεταξύ των μεγεθών της. Συνεπώς τα ποσά που αναγράφονται στις λογιστικές καταστάσεις εκφράζουν, ή μπορούν να εκφράσουν με κατάλληλους χειρισμούς, ποσοτικές σχέσεις επίσης με αριθμούς.

Η χρηματοοικονομική ανάλυση ενδιαφέρεται από την ανάλυση της βραχυχρόνιας ρευστότητας μιας επιχείρησης μέχρι και την συνολική αξιολόγηση των δυνατών και αδύνατων σημείων της, σε σχέση πάντα με τις άλλες επιχειρήσεις του κλάδου και της οικονομίας γενικότερα. Έτσι η χρηματοοικονομική ανάλυση μπορεί να περιλαμβάνει την ανάλυση των τομέων ρευστότητας, της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων, της κεφαλαιακής δομής, της κερδοφορίας και των χρηματιστηριακών δεικτών. Με βάση την κατάσταση που βρίσκεται μιας επιχείρηση στους παραπάνω τομείς μπορεί να τεθεί η στρατηγική της, να καθοριστούν οι στόχοι της αλλά και να βελτιωθούν κάποιοι από αυτούς.

Μέσα από την χρηματοοικονομική ανάλυση, με την χρήση διάφορων τεχνικών, μπορεί να αξιολογηθεί, βελτιωθεί και αναπτυχθεί μια οικονομική μονάδα.¹⁴

Τα στάδια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης αρχικά περιλαμβάνουν την επιλογή των κατάλληλων μεθόδων ανάλυσης (ανάλογα με τον σκοπό της ανάλυσης), την κατάταξη των στοιχείων με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο υπολογισμός των σχέσεων και την αξιολόγηση και ερμηνεία των ευρημάτων.¹⁵ Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μπορεί να πραγματοποιείται δυναμικά, δηλαδή να εξετάζεται η διαχρονική πορεία των λογιστικών μεγεθών ή στατικά, όπου τα αριθμητικά δεδομένα εξετάζονται μόνο για μια λογιστική χρήση.¹⁶ Επίσης η ανάλυση μπορεί να εστιάζει στην ανάλυση μιας και μόνο επιχείρησης (ενδοεταιρική ανάλυση) αναλύοντας και αξιολογώντας τη επίδοση της επιχείρησης διαχρονικά και με βάση τους στόχους που έχει η ίδια θέσει. Αλλά η ανάλυση μπορεί να περιλαμβάνει την μελέτη μιας επιχείρησης συγκρίνοντας την είτε με άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις είτε με τον κλάδο στον οποίο ανήκει (διεταιρική ή κλαδική ανάλυση).¹⁷

Οι κυριότερες μέθοδοι για την διεξαγωγή μιας χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι:

- Οι συγκριτικές καταστάσεις σε απόλυτα μεγέθη
- Οι καταστάσεις κοινών μεγεθών
- Οι καταστάσεις τάσης
- Οι αριθμοδείκτες
- Άλλες μέθοδοι, όπως ανάλυση νεκρού σημείου, πρόβλεψη χρεοκοπίας, κλπ.

¹⁴Συριόπουλος Κ. (2008), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Πατρών*, ανακτήθηκε από <http://sirioropoulos.webs.com/XRHMDIOIK.pdf>

¹⁵Βασιλείου Δ. – Αλεξιάκης Χ. (2009), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα, ανακτήθηκε από http://annxyd.files.wordpress.com/2009/04/xrhmatοικονομικη_analysi_pdf.pdf

¹⁶Φίλιος Β.(1996), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση, Τόμος Α΄, Β΄ Έκδοση*, Αθήνα, Σύγχρονη Εκδοτική, σελ. 129

¹⁷Κάντζος Κ.(2002), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα, Interbooks, σελ. 69

3.2.1 Συγκριτικές Καταστάσεις

Οι συγκριτικές καταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην διαχρονική ανάλυση είτε μόνο της ίδιας της οικονομικής μονάδας είτε με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου, συγκρίνοντας τα απόλυτα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η σύγκριση των απόλυτων μεγεθών μπορεί να υποβοηθηθεί με τις ποσοστιαίες μεταβολές από χρήση σε χρήση των αυξομειώσεων στα μεγέθη. Έτσι παρατηρώντας τις μεταβολές μόνο, δεν μπορούν να διεξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα, ενώ αν συνυπολογίζονται τα ποσοστά των αυξήσεων και μειώσεων που συντελούνται διαχρονικά, η μελέτη των μεταβολών αποκτά ουσιαστική βάση. Οι συγκριτικές καταστάσεις και οι ποσοστιαίες μεταβολές αποτελούν ένα εύκολο τρόπο διαχρονικής ανάλυσης, όμως προσοχή θα πρέπει να δίνεται όταν τα μεγέθη αλλάζουν πρόσημο, δηλαδή από θετικά γίνονται αρνητικά και το αντίθετο, αφού δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός της ποσοστιαίας αύξησης ή μείωσης.

3.2.2 Κάθετη Ανάλυση ή Ανάλυση Κοινού Μεγέθους

Η κάθετη ανάλυση ή ανάλυση κοινού μεγέθους των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι μία από τις πιο δημοφιλείς μεθόδους και αποτελεί την διαχρονική σύγκριση των μεγεθών των καταστάσεων της οικονομικής μονάδας, αλλά και με άλλες μονάδες. Με την ανάλυση κοινού μεγέθους κάθε μέρος του συνόλου εκφράζεται ως ποσοστό του. Έτσι είτε αντιπαραθέτοντας χρονολογικά τις καταστάσεις της επιχείρησης είτε αντιπαραθέτοντας τις καταστάσεις ομοειδών επιχειρήσεων μπορούν να εντοπίσουν αδυναμίες και δυνατά σημεία.¹⁸

Από την διαχρονική αξιολόγηση της ίδιας οικονομικής μονάδας με την χρήση καταστάσεων κοινού μεγέθους μπορούν:

¹⁸Κάντζος Κ.(2002), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα, *Interbooks*

- Να διαπιστωθούν και μελετηθούν ενδεχόμενες τάσεις με κάποια μεγέθη που διαμορφώνονται κατά την πάροδο του χρόνου.
- Να εντοπιστούν γεγονότα που είτε προέρχονται από την ίδια την επιχείρηση, είτε από εξωτερικούς παράγοντες και επηρεάζουν την πορεία των εξεταζόμενων μεγεθών, καθιστώντας δυνατή την κατάλληλη αντιμετώπιση αν παρουσιαστούν ξανά στο μέλλον.
- Να προσδιοριστεί το μέγεθος και η δύναμη των διαφαινόμενων τάσεων, αλλά και να εντοπιστεί η διάρκεια τους.

Τα στοιχεία που προκύπτουν από πιθανές τάσεις στα μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων μιας οικονομικής μονάδας μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην διαμόρφωση μοντέλων πρόβλεψης της μελλοντικής πορείας της επιχείρησης. Επίσης μπορούν να βοηθήσουν την διοίκηση της μονάδας να αναπτύξει κατάλληλες στρατηγικές ώστε να είναι εφικτή η αντιμετώπιση εξωγενών ή ενδογενών γεγονότων στο μέλλον.

Στην διαχρονική ανάλυση κάποια βασικά μεγέθη μπορεί να εμφανίζουν αστάθεια και μεταβολές που μπορεί να πηγάζουν από γεγονότα εντός της μονάδας αλλά και εξωτερικά. Έτσι θα πρέπει, πέρα από τον εντοπισμό των μεταβολών, να εντοπίζεται η φύση τους, ώστε να είναι εφικτή η εκτίμηση των επιπτώσεων και η αξιολόγηση της κατάστασης. Επίσης στην κάθετη ανάλυση η οικονομική μονάδα πραγματοποιώντας διαχρονική αξιολόγηση των μεγεθών της μπορεί να διαμορφώσει εσωτερικά πρότυπα που να την βοηθήσουν είτε να αναπτύξει τα δυνατά της σημεία, είτε να διορθώσει αδυναμίες που αποτελούν τροχοπέδη στην πορεία της. Ένα ακόμα πλεονέκτημα της διαχρονικής ανάλυσης με την χρήση καταστάσεων κοινού μεγέθους είναι ο εύκολος εντοπισμός μεταβολών σε μεγέθη τα οποία είναι αλληλοεξαρτώμενα και είτε αποτελούν ανησυχητικά σημάδια (υπερβολική αύξηση των εξόδων σε σχέση με τις πωλήσεις), είτε σηματοδοτούν την αλλαγή πολιτικής της διοίκησης, είτε παρουσιάζουν αδυναμία ελέγχου από την διοίκηση.

Όσον αφορά την διεταιρική ανάλυση, η ανάλυση κοινού μεγέθους μπορεί να αποκαλύψει ανησυχητικά σημάδια στα μεγέθη και στην δομή μιας επιχείρησης, σε σχέση με τα δεδομένα που ισχύουν σε αντίστοιχες επιχειρήσεις του κλάδου. Για παράδειγμα επιχειρήσεις σε διαφορετικούς κλάδους έχουν διαφορετικής έντασης πάγιο ενεργητικό ή ανάγκες σε μετρητά και μέσα από την συγκεκριμένη συσχέτιση να εντοπιστούν πιθανές αδυναμίες. Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται ότι οι καταστάσεις κοινού μεγέθους αποτελούν ένα ακόμα χρήσιμο εργαλείο (όπως και οι αριθμοδείκτες) εξάλειψης της δυσκολίας

σύγκρισης επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους. Ο συσχετισμός των απόλυτων μεγεθών δεν μπορεί να οδηγήσει σε ακριβή συμπεράσματα σε επιχειρήσεις διαφορετικού μεγέθους, ενώ αν λόγου χάρη συγκριθεί η αναλογία των εξόδων σε σχέση με τις πωλήσεις μπορούν να διεξαχθούν ορθότερα συμπεράσματα.

3.2.3 Οριζόντια Ανάλυση ή Ανάλυση Τάσης

Με τις καταστάσεις τάσης φαίνεται η τάση των διαφόρων μεγεθών κατά τη διάρκεια χρόνου και είναι εφικτός με μεγαλύτερη ευχέρεια, ο έλεγχος ειδικά μεγάλου αριθμού χρήσεων. Η κατάρτιση των καταστάσεων τάσης στηρίζεται στην επιλογή και θέση ενός έτους ως έτος βάσης ή έτος εκκίνησης, που τα μεγέθη του αντιπροσωπεύουν το 100%. Τα αντίστοιχα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των υπόλοιπων χρήσεων, εκφράζονται ως ποσοστό των μεγεθών του έτους βάσης (δηλαδή το μέγεθος μεταγενέστερων ετών διαιρείται με το αντίστοιχο μέγεθος του έτους βάσης και πολλαπλασιάζεται με το 100). Έτσι διαφαίνεται η ποσοστιαία μεταβολή του κάθε μεγέθους στην διάρκεια του χρόνου, δηλαδή η τάση (για αύξηση ή μείωση) του κάθε στοιχείου.

Αρχικά στην φάση της επιλογής του έτους βάσης θα πρέπει να δίνεται προσοχή, ώστε το έτος που θα επιλεγεί να είναι ομαλό, απαλλαγμένο από έκτακτα ή πρόσκαιρα γεγονότα, που θα καθιστούσαν την διαχρονική σύγκριση αναξιόπιστη. Με βάση την συγκεκριμένη ανάλυση υπάρχει η δυνατότητα εντοπισμού ιστορικών γεγονότων ή συνθηκών που επηρέασαν, με οποιοδήποτε τρόπο, την πορεία των εξεταζόμενων μεγεθών, ώστε ο μελλοντικός χειρισμός τους να είναι ευχερέστερος και περισσότερο αποτελεσματικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

4.1 Ο Ρόλος Των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων

Ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην οικονομία. Οι τράπεζες συμβάλλουν στην συσσώρευση κεφαλαίου και αυξάνουν τον βαθμό ανάπτυξης της οικονομίας, λειτουργώντας ως μεσολαβητές και προαγωγοί της διαδικασίας αποταμίευσης και επένδυσης. Έτσι οι τράπεζες διαθέτουν κεφάλαια με την μορφή δανεισμού και διάφορων επενδυτικών δραστηριοτήτων ενώ ταυτόχρονα δέχονται καταθέσεις. Από αυτή την συλλειτουργία διευκολύνεται η ροή του χρήματος και είναι ευκολότερη η μεγαλύτερη παροχή αγαθών και υπηρεσιών από τους παραγωγούς στους καταναλωτές. Κατά συνέπεια προωθείται η διαδικασία ανάπτυξης της οικονομίας, ενώ παράλληλα αποτελούν μέσα εφαρμογής νομισματικής πολιτικής.¹⁹

Η αποτελεσματική λειτουργία και διαχείριση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μπορεί να οδηγήσει σε ένα σταθερό τραπεζικό σύστημα που ικανοποιεί τις απαιτήσεις της κοινωνίας και αποτρέπει σημαντικούς κινδύνους για την οικονομία. Αποσκοπώντας στην μεγιστοποίηση της αποδοτικότητάς τους αλλά και στην βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητάς τους προσπαθούν να επιτύχουν την βέλτιστη διαχείριση των στοιχείων που αποτελούν το Ενεργητικό και Παθητικό.

¹⁹Κοσμίδου Κ. (2006), *Μια Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων Σήμερα!*, *EpistimonikoMarketing.gr*, ανακτήθηκε από <http://www.epistimonikomarketing.gr/mia-xrimatooikonomiki-analusi-ton-trapezikon-idrumaton-simera/>

4.2 Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

4.2.1 Ισολογισμός

Τα στοιχεία του Ενεργητικού των τραπεζών μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις βασικές κατηγορίες:

1. Τα μετρητά από θεσμικές καταθέσεις
2. Τα επενδυτικά χρεόγραφα
3. Τα δάνεια και τις χρηματοδοτικές μισθώσεις
4. Τα υπόλοιπα στοιχεία του Ενεργητικού

Τα χρηματοοικονομικά προϊόντα των τραπεζών χωρίζονται ανάλογα με τον σκοπό κατοχής, σε εμπορικά χαρτοφυλάκια, τα διακρατούμενα μέχρι την λήξη, τα διαθέσιμα προς πώληση και τα δάνεια τα οποία δόθηκαν πρωτογενώς από την τράπεζα.²⁰

Ειδικότερα στα στοιχεία του Ενεργητικού μιας τράπεζας εμπεριέχονται κυρίως οι ακόλουθοι λογαριασμοί:²¹

- Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα, σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται:
- τα μετρητά που η τράπεζα έχει στο ταμείο (σε εθνικό και ξένο νόμισμα),
- οι υποχρεωτικές καταθέσεις της τράπεζας στην κεντρική τράπεζα,
- το υπόλοιπο του τρεχούμενου λογαριασμού σε ευρώ στην κεντρική τράπεζα
- τα υπόλοιπα των λογαριασμών όψεως που έχει η τράπεζα σε ξένο νόμισμα στην κεντρική τράπεζα
- η αξία των τοκομεριδίων που έχουν αποκοπεί για είναι προς είσπραξη
- η αξία των εισπρακτέων επιταγών

²⁰Τσάμης Α. (2002), *Η Εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα Πλαίσια του Τραπεζικού Συστήματος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*, ανακτήθηκε από http://62.1.43.74/5Ekdosis/UplPDFs//deltia/4_2002/05.pdf

²¹Κοσμίδου Κ. (2006), *Μια Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων Σήμερα!*, *EpistimonikoMarketing.gr*, ανακτήθηκε από <http://www.epistimonikomarketing.gr/mia-xrimatooikonomiki-analusi-ton-trapezikon-idrumaton-simera/>

- Κρατικά Αξιόγραφα και άλλα Αξιόγραφα τα οποία γίνονται δεκτά από την Κεντρική Τράπεζα για επαναχρηματοδότηση, τα οποία είναι:
- Τα έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (διακρινόμενα σε υποχρεωτικών και προαιρετικών τοποθετήσεων)
- Όσα αξιόγραφα κατέχονται από την τράπεζα και γίνονται δεκτά από την Κεντρική Τράπεζα για επαναχρηματοδότηση (με βάση τις ισχύουσες διατάξεις)
- Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων, όπως απαιτήσεις όψεως και τυχόν προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
- Απαιτήσεις κατά Πελατών, όπως χορηγήσεις, λοιπές απαιτήσεις ή τυχόν προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
- Χρεόγραφα, όπως ομολογίες, τίτλοι έκδοσης Δημοσίου και άλλοι τίτλοι σταθερής ή μεταβλητής απόδοσης και μετοχές.
- Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (μητρική προς θυγατρική) ή μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
- Άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως έξοδα ίδρυσης, φήμη και πελατεία, κλπ
- Ενσώματα πάγια στοιχεία
- Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού

Οι χορηγήσεις θα πρέπει να διαχωρίζονται σε ενήμερες, σε καθυστέρηση και σε επισφαλείς, ενώ επίσης θα πρέπει να διακρίνονται ανάλογα με το είδος εξάρτησης ή μη σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Με βάση τα ΔΛΠ οι τράπεζες οφείλουν να ομαδοποιούν τα περιουσιακά στοιχεία τους και τις υποχρεώσεις τους κατά είδος και με τρόπο που να αντανakλά τη σχετική ρευστότητά τους. Η κατάταξη των περιουσιακών στοιχείων αλλά και των υποχρεώσεων των τραπεζών πρέπει να γίνεται ανάλογα την σειρά ρευστότητά τους. Έτσι αρχικά στο Ενεργητικό παρουσιάζονται τα πλέον ρευστοποιήσιμα στοιχεία και κλιμακωτά παρουσιάζονται τα στοιχεία που παραμένουν στην επιχείρηση για την πάγια εξυπηρέτηση των λειτουργιών της.

Στο Παθητικό των τραπεζών καταχωρούνται οι καταθέσεις, οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και η καθαρή θέση της τράπεζας. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις αυτές διακρίνονται σε υποχρεώσεις προς άλλα πιστωτικά ιδρύματα (καταθέσεις όψεως, προθεσμίας με προειδοποίηση, κλπ) και οι υποχρεώσεις προς πελάτες (καταθέσεις όψεως, προθεσμίας ή με προειδοποίηση).

Όσον αφορά τους Ισολογισμούς οι τράπεζες θα πρέπει να γνωστοποιούν διακεκριμένα και τα ακόλουθα κατά κατηγορία: ²²

Περιουσιακά Στοιχεία Τραπεζών

- Ταμείο και υπόλοιπα διαθέσιμα στην κεντρική τράπεζα
- Κρατικά και άλλα ομόλογα δεκτά για επαναπροεξόφληση από την κεντρική τράπεζα
- Κρατικά και άλλα αξιόγραφα που κατέχονται για συναλλακτικούς σκοπούς
- Τοποθετήσεις και δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες
- Άλλες τοποθετήσεις στη χρηματαγορά
- Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες
- Επενδυτικοί τίτλοι

Υποχρεώσεις

- Καταθέσεις από άλλες τράπεζες
- Άλλες καταθέσεις της χρηματαγοράς
- Ποσά οφειλόμενα σε άλλους καταθέτες
- Πιστοποιητικά καταθέσεων
- Υποσχετικές και άλλες υποχρεώσεις αποδεικνυόμενες εγγράφως
- Άλλα δανεισμένα κεφάλαια

²²ΔΛΠ 30. (1991), Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις των Τραπεζών και των όμοιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ανακτήθηκε από <http://www.fle.gr/index.php/egkyklioi-pol/142-diethni-logistika-prototyra/3620--sp-1477808572>

4.2.2 Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

Στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων η ομαδοποίηση των εσόδων και εξόδων γίνεται κατά είδος.²³ Οι κύριες πηγές εσόδων μιας τράπεζας είναι:

1. Οι τόκοι (στα έσοδα από τόκους συμπεριλαμβάνονται οι τόκοι και τα εξομοιούμενα έσοδα, οι τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης, τα έσοδα από μετοχές και όλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης και τα έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις)
2. Οι αμοιβές για υπηρεσίες
3. Οι προμήθειες
4. Τα αποτελέσματα από την αγοραπωλησία συναλλάγματος
5. Τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων

Ενώ αναφορικά με τα έξοδα που προκύπτουν από την λειτουργία των τραπεζών μπορούν να διακριθούν σε έξοδα:

1. Τόκους
2. Προμήθειες
3. Ζημιές από δάνεια και προκαταβολές
4. Επιβαρύνσεις από την μείωση της λογιστικής αξίας των επενδύσεων
5. Γενικά έξοδα διοίκησης

Επίσης στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων εμπεριέχονται, για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος της χρήσης κάθε τράπεζας, λοιπά έκτακτα έσοδα και έξοδα, αποσβέσεις, προβλέψεις (για επισφαλείς απαιτήσεις, αποζημίωσης προσωπικού, λοιπές προβλέψεις) και οι φόροι.

²³ΔΑΠ 30. (1991), Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις των Τραπεζών και των όμοιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ανακτήθηκε από <http://www.fle.gr/index.php/egkyklioι-pol/142-diethni-logistika-prototyra/3620--sp-1477808572>

4.2.3 Γνωστοποιήσεις για τα εκτός Ισολογισμού Στοιχεία

Στις γνωστοποιήσεις των οικονομικών καταστάσεων οι τράπεζες οφείλουν να ενημερώνουν το κοινό για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις. Συγκεκριμένα θα πρέπει να αναφέρεται η φύση αλλά και τα ποσά αφενός των δεσμεύσεων παροχής πιστώσεων οι οποίες είναι ανέκκλητες (δεν μπορούν να αποσυρθούν χωρίς να επιφέρουν σημαντικά πρόστιμα ή έξοδα) και αφετέρου ενδεχόμενων υποχρεώσεων και δεσμεύσεων και μπορεί να αφορούν:

- Άμεσα πιστωτικά υποκατάστατα, όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις ως εγγυήσεις σε δάνεια και αξιόγραφα.
- Υποχρεώσεις που σχετίζονται με συναλλαγές που περιλαμβάνουν εγγυήσεις.
- Βραχύχρονες αυτοεξοφλούμενες ενδεχόμενες υποχρεώσεις, που σχετίζονται με το εμπόριο.
- Συμφωνίες πωλήσεων και επαναγορών, που δεν συμπεριλαμβάνονται στον ισολογισμό
- Στοιχεία που αφορούν τα επιτόκια και τις τιμές ξένου συναλλάγματος.
- Λοιπές δεσμεύσεις, διευκολύνσεις έκδοσης γραμματίων και εγγυημένες ανανεωμένες πιστωτικές διευκολύνσεις.

Τα στοιχεία εκτός Ισολογισμού μπορούν να προκύψουν είτε από συναλλαγές οι οποίες πραγματοποιούνται για λογαριασμό πελατών, είτε για εμπορικούς σκοπούς της ίδιας της τράπεζας. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ανέκκλητες δεσμεύσεις μιας τράπεζας μπορεί να επηρεάσουν την ρευστότητα και την φερεγγυότητά της σε ενδεχόμενες ζημιές, οπότε οι τράπεζες οφείλουν να ενημερώνουν για τους πιθανούς κινδύνους που είναι εκτεθειμένες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

5.1 Εισαγωγή Στους Αριθμοδείκτες

Ανάμεσα στα διάφορα μέσα ελέγχου και μετρήσεως της λειτουργίας μιας σύγχρονης επιχείρησης μια από τις πιο σημαντικές θέσεις και από τις πλέον διαδεδομένες και χρήσιμες μεθόδους κατέχουν οι αριθμοδείκτες. Η μέθοδος αυτή ξεκίνησε να χρησιμοποιείται από τις τράπεζες των Η.Π.Α ύστερα από τη λήξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και το οικονομικό κραχ του 1929. Σκοπός των αριθμοδεικτών είναι να τροφοδοτούν τη σύγχρονη επιχείρηση με πολύτιμες πληροφορίες για την εν γένει πορεία της και να αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για τους αναλυτές στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης.

Οι αριθμοδείκτες ή χρηματοοικονομικοί δείκτες είναι το πηλίκο μεταξύ επιλεγμένων αριθμητικών τιμών που λαμβάνονται από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης. Καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσεως ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων οι οποίοι αφορούν μία οικονομική μονάδα και σε τελική ανάλυση της πραγματικής καταστάσεως ολόκληρης της οικονομικής μονάδας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή. Οι αναλυτές (εσωτερικοί ή εξωτερικοί) προκειμένου να αναλύσουν τις οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούν ως μέσα τους χρηματοοικονομικούς δείκτες ή αριθμοδείκτες. Με την χρήση αυτών μπορούν να καθορίσουν τις ανάγκες χρηματοδότησης της επιχείρησης καθώς επίσης και τις δυνατότητες διαπραγμάτευσης που έχει με τους εξωτερικούς της χρηματοδότες. Η ανάλυση με αριθμοδείκτες έχει κυρίως συγκριτική αξία, για το λόγο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο υπολογισμός απομονωμένων αριθμοδεικτών δεν δίνει σχεδόν καμία αξιόπιστη πληροφορία αν δεν συγκριθεί ή συνδυαστεί με άλλους, αντιπροσωπευτικούς αριθμοδείκτες.

Στη προσπάθεια του αναλυτή να εξάγει ορθά συμπεράσματα για την τρέχουσα και μελλοντική χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, υπάρχει ανάγκη από κάποια πρότυπα σύγκρισης που θα του επιτρέψουν να κρίνει τα αποτελέσματα της ανάλυσής του. Πρότυπα τέτοιων συγκρίσεων μπορούν να αποτελέσουν τα εξής :

- Αριθμοδείκτες που αφορούν οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων χρήσεων της αναλύμενης επιχείρησης.
- Αριθμοδείκτες που υπολογίζονται από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επίλεκτης ομάδας ανταγωνιστριών επιχειρήσεων.
- Αριθμοδείκτες που αφορούν οικονομικές καταστάσεις επιχειρήσεων που συγκροτούν τον κλάδο της οικονομικής μονάδας.
- Αριθμοδείκτες που υπολογίζονται από τις προϋπολογισμένες οικονομικές καταστάσεις, δηλαδή πρότυπα του αναλυτή μελλοντικών χρήσεων.

Ένας εύκολος τρόπος για την αξιολόγηση της επίδοσης μιας επιχείρησης είναι η σύγκριση των δεικτών της για την τρέχουσα περίοδο με τους όμοιους δείκτες προηγούμενων χρήσεων. Για να είναι έγκυρη η διαχρονική σύγκριση, θα πρέπει η επιχείρηση να εφαρμόζει με συνέπεια τις ίδιες μεθόδους και κανόνες των οικονομικών καταστάσεων της σε ολόκληρη την αναλύμενη περίοδο.

Οι αριθμοδείκτες μπορούν να διαχωριστούν ανάλογα με τη φύση ή την πηγή προέλευσης των δεδομένων σε αριθμοδείκτες ισολογισμού, αριθμοδείκτες κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, αριθμοδείκτες κατάστασης διάθεσης αποτελεσμάτων και μικτοί αριθμοδείκτες.

Σύμφωνα με διάφορες πτυχές των οικονομικών δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης οι αριθμοδείκτες εντάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες :

- Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidityratios)
- Αριθμοδείκτες δραστηριότητας (Activityratios)
- Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitabilityratios)
- Αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας (Financial structure and viabilityratios)
- Αριθμοδείκτες επενδύσεων ή δείκτες αποτίμησης (Investmentratios)
- Αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας (Operating expensesratios)

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε πως προκειμένου να επιτευχθεί πλήρης κατανόηση της χρηματοοικονομικής και λειτουργικής κατάστασης μιας επιχείρησης είναι απαραίτητη μια συνολική θεώρηση των αριθμοδεικτών καθώς τα διάφορα είδη αυτών

αλληλοσυμπληρώνονται.

5.2 Προβλήματα Στη Χρήση Αριθμοδεικτών

Μια δυσκολία που παρουσιάζεται στη δημιουργία προτύπων, είναι ότι για να είναι αντικειμενικά και αντιπροσωπευτικά του κλάδου, απαιτείται όχι μόνο πληθώρα παρατηρήσεων για την καταγραφή της συμπεριφοράς ομοειδών επιχειρήσεων, αλλά και συνεχή αναπροσαρμογή τους, ώστε να αποτυπώνουν κάθε φορά τις ισχύουσες συνθήκες. Επίσης κατά την διαμόρφωση ενός προτύπου πρέπει να ληφθεί υπόψη και το γεγονός ότι δεν είναι όλες οι μέσες τάσεις που προσφέρει η στατιστική της ίδιας ακρίβειας. Χρήσιμο σε αυτές περιπτώσεις είναι να εφαρμόζεται ο σταθμισμένος μέσος όρος για την δημιουργία των προτύπων του κλάδου.

Πέρα από το γεγονός ότι οι αριθμοδείκτες θα πρέπει να υπολογίζονται από μεγέθη που έχει νόημα να συσχετιστούν, θα πρέπει επίσης να επιλέγονται εκείνοι που εξυπηρετούν τον σκοπό της ανάλυσης και που θα καταδείξουν ευκρινέστερα την κατάσταση της επιχείρησης. Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται ότι υπάρχουν παράγοντες που αλλοιώνουν την αξιοπιστία των μεγεθών και κατά συνέπεια τα αποτελέσματα των αριθμοδεικτών, όπως είναι ο πληθωρισμός στην διαχρονική ανάλυση. Έτσι σκόπιμο είναι σε περιπτώσεις που τα μεγέθη επηρεάζονται σημαντικά από τέτοια φαινόμενα, να αναπροσαρμόζονται πριν χρησιμοποιηθούν στην ανάλυση.

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με δείκτες που συγκρίνονται με πρότυπα του κλάδου, μπορεί να δυσχεραίνεται από το γεγονός ότι τα στοιχεία των εταιριών δεν είναι πάντα διαθέσιμα στον ίδιο χρόνο. Σε κάποιες περιπτώσεις οι εταιρίες έχουν διαφορετική διαχειριστική χρήση που κλείνει τον Ιούνιο και κατά συνέπεια η δημοσίευση τους καθυστερεί περισσότερο. Ακόμα από την ανάλυση εξαιρούνται ή εμπεριέχονται αλλά με ακόμα μεγαλύτερη καθυστέρηση οι επιχειρήσεις του κλάδου που δεν είναι υποχρεωμένες να δημοσιεύουν τις οικονομικές τους καταστάσεις. Σημαντικές επίσης καθυστερήσεις στην δημοσίευση των οικονομικών πληροφοριών, μπορούν να προκύψουν στις περιπτώσεις ενοποιημένων καταστάσεων ή σε επιχειρήσεις που η φύση των εργασιών τους απαιτεί περισσότερο χρόνο για την ολοκλήρωσή τους (πχ πολλοί κλάδοι).

Πριν την έναρξη της διαδικασίας ανάλυσης των αποτελεσμάτων των αριθμοδεικτών με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου θα πρέπει να εξετάζεται ο βαθμός ομοιογένειας των εφαρμοζόμενων λογιστικών μεθόδων. Όταν οι εταιρίες που πρόκειται να συγκριθούν στηρίζονται στην χρήση διαφορετικών μεθόδων τα αποτελέσματα των αριθμοδεικτών δεν θα αντανακλούν με ακρίβεια την πραγματικότητα. Έτσι είτε θα πρέπει να επιλέγονται επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τις ίδιες λογιστικές μεθόδους είτε τα δεδομένα να αναπροσαρμόζονται ώστε η ανάλυση να στηρίζεται στην ίδια βάση.

Η σύγκριση των αποτελεσμάτων αριθμοδεικτών μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων θα πρέπει να στηρίζεται σε αξιόπιστα δεδομένα. Το γεγονός ότι οι οικονομικές καταστάσεις αρκετών επιχειρήσεων δεν ελέγχονται από ορκωτούς λογιστές είναι σημείο που μπορεί να

εγείρει αμφιβολίες για την αξιοπιστία των δεδομένων που παρουσιάζονται. Στην περίπτωση που οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ελέγχονται, τα αντλούμενα στοιχεία είναι περισσότερο αξιόπιστα, ενώ τα στοιχεία τους που παρουσιάζουν κάποιες αποκλίσεις επισημαίνονται και είναι διαθέσιμα για την αξιολόγησή τους από τους αναλυτές.

Τέλος ένα σημαντικό πρόβλημα στον υπολογισμό των αριθμοδεικτών και την ανάλυση, πηγάζει από αρνητικά μεγέθη. Σε τέτοιες περιπτώσεις όπου είναι εφικτό θα πρέπει να επιλέγονται για ανάλυση άλλοι παρεμφερείς θετικοί αριθμοδείκτες, είτε επιλέγοντας παραπλήσια μεγέθη, είτε ο τομέας που είναι υπό εξέταση να μελετάται από άλλους αριθμοδείκτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

6.1 Η Σημασία Του Τραπεζικού Συστήματος

6.1.1 Χρηματοπιστωτικοί Θεσμοί

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελείται από θεσμούς οι οποίοι βοηθούν τους αποταμιευτές να έρθουν σε επαφή με τους επενδυτές, δηλαδή αποτελούν τον απαραίτητο καταλύτη για την μεταφορά του χρήματος από την αποταμίευση στην επένδυση.²⁴ Οι κυριότεροι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί εντάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- Τις Χρηματοπιστωτικές αγορές, που αποτελούνται από την αγορά ομολόγων και την αγορά μετοχών. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές αποτελούν θεσμούς μέσω των οποίων οι αποταμιευτές είναι σε θέση να προσφέρουν άμεσα κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν.
- Τους Χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές, οι οποίοι είναι οι Τράπεζες και η αγορά των αμοιβαίων κεφαλαίων. Οι χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές αποτελούν θεσμούς μέσω των οποίων οι αποταμιευτές προσφέρουν έμμεσα κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν.

Κατά συνέπεια ο βασικότερος ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην οικονομία είναι η αποτελεσματική κατανομή των αποταμιεύσεων. Από οικονομικές μονάδες οι οποίες παρουσιάζουν πιστωτικό υπόλοιπο μεταφέρονται κεφάλαια προς οικονομικές

²⁴Σαρτζετάκης Ε. (2005), *Εισαγωγή στην Μακροοικονομική, Αποταμίευση, Επένδυση και το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανακτήθηκε από <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef25.pdf>

μονάδες που έχουν χρεωστικό υπόλοιπο, είτε με άμεση χρηματοδότηση είτε με έμμεση.²⁵

6.1.2 Ο Ρόλος Και Η Λειτουργία Των Τραπεζών

Σε κάθε υγιή και εύρωστη οικονομία απαιτείται ένα χρηματοοικονομικό σύστημα που να είναι σε θέση να μεταφέρει τα πλεονασματικά κεφάλαια των οικονομικών μονάδων προς ελλειμματικές οικονομικές μονάδες, οι οποίες προβαίνουν σε δανεισμό για να επενδύσουν σε παραγωγικές ευκαιρίες. Όμως θα πρέπει να εξεταστεί ο τρόπος που το χρηματοοικονομικό σύστημα διοχετεύει τους αποταμιευτικούς πόρους σε παραγωγικές δραστηριότητες. Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί τον πυρήνα του χρηματοοικονομικού συστήματος και απαρτίζεται από την κεντρική τράπεζα, τις εμπορικές τράπεζες και του ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς. Οι εμπορικές τράπεζες δραστηριοποιούνται σε όλες τις τραπεζικές εργασίες και μεσολαβούν μεταξύ των πλεονασματικών και ελλειμματικών μονάδων.

Ο κύριος ρόλος των τραπεζών είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ των αποταμιευτών και των πιστούχων, οι οποίες διαχειρίζονται το παθητικό τους και χορηγούν δάνεια και έτσι δημιουργούν το ενεργητικό τους ή και το αντίστροφο. Όσο περισσότερο εντείνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών στην χορήγηση δανείων τόσο περισσότερο μειώνεται το περιθώριο κέρδους των τραπεζών. Από την ύπαρξη των τραπεζών μειώνεται το κόστος διαμεσολάβησης, ενώ αν δεν υπήρχαν θα καθοριζόταν αυθαίρετα μεταξύ των υποψηφίων δανειστών και δανειοληπτών. Έτσι οι τράπεζες, λόγω της ιδιότητάς τους να συγκεντρώνουν κεφάλαια από πολλούς αποταμιευτές, είναι σε θέση να μειώνουν το κόστος συναλλαγών και να αξιοποιούν τις οικονομίες κλίμακας. Ενώ ταυτόχρονα μετριάζουν τον κίνδυνο των επενδυτικών αποφάσεων καθώς και τον κίνδυνο ρευστότητας.

Η εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος διασφαλίζεται όταν

²⁵Ζαχούρης Π. (2008), Εκπαιδευτικό βοήθημα στις Χρηματοπιστωτικές Αγορές, ΤΕΙ Πατρών, Πάτρα, ανακτήθηκε από <http://www.de.teipat.gr/documents/xeimerino%202010-2011/%CE%A7%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82%20%CE%91%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AD%CF%82.pdf>

πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Ύπαρξη σταθερότητας στις τιμές, αφού η ύπαρξη πληθωρισμού δημιουργεί τάση για αυξημένη κατανάλωση αλλά και ταυτόχρονη μείωση των επενδύσεων.
2. Διαμόρφωση μη καταναλωτικής κουλτούρας.
3. Αποθάρρυνση του αποθησαυρισμού και ενίσχυση της εμπιστοσύνης των ανθρώπων στο χρήμα. Η ομαλή ροή του χρήματος και κατά συνέπεια οι επενδύσεις και η οικονομική ανάπτυξη παρεμποδίζονται από την τάση για διατήρηση περιουσιακών στοιχείων και υλικών αγαθών, μειώνοντας την ρευστότητα στην οικονομία.
4. Ύπαρξη εποπτικών αρχών που καθορίζουν το κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε να ενισχύεται το αίσθημα εμπιστοσύνης και ασφάλειας των συμμετεχόντων σε αυτό.
5. Διασφάλιση από το σύστημα απρόσκοπτης, έγκυρης και έγκαιρης παροχής πληροφοριών για τις τιμές των συναλλαγών ώστε να διευκολύνεται η άμεση λήψη ορθών επενδυτικών αποφάσεων, σε ένα πλαίσιο διαφάνειας.

Τα παραπάνω συμβάλλουν στην τυπική και σωστή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, που με την σειρά του συμβάλλει έμμεσα στην οικονομική ανάπτυξη σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

6.2 Τραπεζικοί Κίνδυνοι Και Διαχείριση Τραπεζικών Κινδύνων

6.2.1 Είδη τραπεζικών κινδύνων

Από τις βασικότερες κατηγορίες κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει μια τράπεζα αναφέρονται στον πιστωτικό, τον λειτουργικό και τον κίνδυνο αγοράς. Ο πιστωτικός κίνδυνος πηγάζει από την πιστοληπτική ικανότητα των αντισυμβαλλόμενων με τις τράπεζες,

σχετίζεται δηλαδή με ενδεχόμενες ζημιές που μπορεί να αντιμετωπίσει μια τράπεζα.²⁶ Οι πιστωτικοί κίνδυνοι μπορούν να διακριθούν σε:

- Κινδύνους αφερεγγυότητας, οι οποίοι προέρχονται από την αδυναμία των δανειζόμενων να εξυπηρετήσουν τις πληρωμές των δανείων τους.
- Κίνδυνοι χώρας, οι οποίοι πηγάζουν από την αδυναμία της χώρας αποπληρωμής του δημόσιου χρέους.
- Κίνδυνοι αντισυμβαλλομένων, που αναφέρονται γενικά στην αθέτηση των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων.

Οι κίνδυνοι αγοράς επηρεάζουν αφενός την αξία του χαρτοφυλακίου των δανείων μιας τράπεζας και αφετέρου την αξία του χαρτοφυλακίου των συναλλαγών της, ενώ σχετίζονται με τις μεταβολές των τιμών των περιουσιακών στοιχείων. Για την αποτίμηση του κινδύνου της αγοράς, εξετάζεται η μεταβλητότητα των παρακάτω παραμέτρων της αγοράς:

- Των επιτοκίων.
- Των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Των χρηματιστηριακών δεικτών και μετοχών.
- Της ρευστότητας της αγοράς, που σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει σε χρεοκοπία.

Οι λειτουργικοί κίνδυνοι πηγάζουν από κακή λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων, των συστημάτων αναφοράς και των κανόνων παρακολούθησης της διαχείρισης κινδύνου στο εσωτερικό μιας τράπεζας. Οι λειτουργικοί κίνδυνοι μπορεί να αναφέρονται σε τεχνικό επίπεδο ή σε επίπεδο οργανωτικής δομής της παρακολούθησης των κινδύνων.

²⁶Συριόπουλος Κ. (2008), *Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου, Τόμος Α', Β' έκδοση, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σελ. 204-207*

6.2.2 Διαχείριση Τραπεζικών Κινδύνων

Οι τράπεζες διαχειρίζονται και συναλλάσσονται τον κίνδυνο και κατά περίπτωση είναι σε θέση να εκμηδενίσουν τον κίνδυνο, να τον μεταφέρουν σε άλλους συμμετέχοντες ή να τον παρακολουθούν και ελέγχουν ενεργητικά σε επίπεδο οργανισμού.²⁷ Ο βασικός στόχος των τραπεζών είναι η βελτίωση της σχέσης μεταξύ κινδύνου και απόδοσης, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η τράπεζα δεν θα υποστεί απαράδεκτες ζημιές.²⁸

Οι δείκτες ευαισθησίας μετρούν την ευαισθησία μιας μεταβλητής σε σχέση με κάποιο παράγοντα κινδύνου και μπορούν να μετρούν:

- Τον κίνδυνο συναλλάγματος (μέτρηση της μεταβολής της αξίας από την μεταβολή μιας ποσοστιαίας μονάδας, πχ της ισοτιμίας).
- Τον κίνδυνο αγοράς (μέτρηση της μεταβολής της τιμής (πχ ομολόγων, μετοχών, κλπ) από την μεταβολή μιας ποσοστιαίας μονάδας επιτοκίων).
- Τον κίνδυνο επιτοκίων (μέτρηση της ευαισθησίας του καθαρού επιτοκιακού αποτελέσματος από την ποσοστιαία μεταβολή των επιτοκίων).
- Τον πιστωτικό κίνδυνο (μέτρηση της ευαισθησίας των εσόδων από την ποσοστιαία αύξηση της ζημιάς, δηλαδή του ποσοστού των αθετήσεων).

Η μεταβλητότητα μετρά τις αποκλίσεις μιας μεταβλητής από την μέση τιμή, όπως για παράδειγμα η τυπική απόκλιση. Η μεταβλητότητα των εσόδων μπορεί να συνεπάγεται ζημιές για μια τράπεζα αλλά μπορεί να συνεπάγεται και κέρδη. Από την μείωση της μεταβλητότητας περιορίζονται οι πιθανές ζημιές όμως περιορίζονται και τα πιθανά κέρδη.

Ο κίνδυνος προς τα κάτω ή η καθολική απόκλιση επικεντρώνεται στην αρνητική απόκλιση μιας μεταβλητής και λαμβάνει την χειρότερη τιμή της μεταβλητής ανάλογα με κάποια συγκεκριμένη πιθανότητα. Η αξία σε κίνδυνο εξετάζει την μέγιστη δυνητική ζημιά που μπορεί να συμβεί σε ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, κάτω από κανονικές συνθήκες και για ένα συγκεκριμένο επίπεδο εμπιστοσύνης. Η αξία σε κίνδυνο συνυπολογίζει την

²⁷Συριόπουλος Κ. (2008), *Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου*, Τόμος Α', Β' έκδοση, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σελ. 204-207

²⁸Ξανθόπουλος Σ. (2008), *Θέματα στη Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ανακτήθηκε από http://www.actuar.aegean.gr/notes/metri_diaxeiri_kindinou_sim.pdf

ευαισθησία, την μεταβλητότητα και την αβεβαιότητα και χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου σε κίνδυνο. Ο υπολογισμός της αξίας σε κίνδυνο πραγματοποιείται με την μέθοδο της διακύμανσης και συνδιακύμανσης για ένα ορισμένο χρονικό ορίζοντα.

Οι τράπεζες χρειάζονται ποσά των ιδίων κεφαλαίων για την κάλυψη κινδύνων που αντιμετωπίζουν το οποίο καλείται οικονομικό κεφάλαιο και αντιπροσωπεύει ένα μέτρο χρηματοοικονομικής υποστήριξης για την αντιμετώπιση μη αναμενόμενων ζημιών. Για τον υπολογισμό του οικονομικού κεφαλαίου θα πρέπει η κατανομή των δυνητικών αποτελεσμάτων της τράπεζας να γίνει σε ρεαλιστική βάση, λαμβάνοντας υπόψη την αξία των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού της τράπεζας αλλά και την χρονικότητα των χρηματοροών της. Για τον καθορισμό της ρεαλιστικής βάσης λαμβάνεται η μέση απόδοση ως αναμενόμενη απόδοση ενώ θέτεται ένα επίπεδο εμπιστοσύνης, το οποίο εκφράζει την διάθεση της τράπεζας για ανάληψη κινδύνου.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται σε πιθανές ζημιές από την αδυναμία ή την απροθυμία των αντισυμβαλλόμενων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Για την διαχείριση του δανειακού χαρτοφυλακίου μιας τράπεζας εξετάζονται τα ακόλουθα δεδομένα:

- Τα δάνεια ως προς το σύνολο
- Τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά
- Η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου (ανά τύπους δανείων και πελάτες).
- Οι διάρκειες
- Η τιμολόγηση (επιτόκια, προμήθειες, κλπ).
- Τα όρια έγκρισης, ανάλογα το μέγεθος της τράπεζας, κλπ.
- Η διαδικασία επαναξιολόγησης των δανείων
- Το ύψος των μη εξυπηρετούμενων και επισφαλών δανείων
- Η παρακολούθηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του δανειολήπτη.

6.2.3 Οικονομικές Μεταβλητές Που Συμβάλουν Στην Εξέλιξη Του Τραπεζικού Κλάδου

Στην τραπεζικό χώρο της τελευταίες δεκαετίες υπήρξαν σημαντικές μεταβολές που οφείλονται αφενός στην όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών και αφετέρου σε εξωτερικούς παράγοντες που επιδρούν στην λειτουργία των τραπεζών και σχετίζονται κυρίως με την διαχείριση του κινδύνου.²⁹ Οι βασικότεροι παράγοντες μπορούν να υπαχθούν σε δύο βασικές κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στην αύξηση της μεταβλητότητας και στην αύξηση της ανταγωνιστικής πίεσης.

Η όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών οφείλεται κυρίως στην απορύθμιση, δηλαδή στη σταδιακή χαλάρωση των ρυθμιστικών περιορισμών, αλλά και στην απεξειδίκευση του τραπεζικού συστήματος, προσφέροντας και άλλα προϊόντα και συμμετέχοντας και σε άλλες αγορές. Επίσης ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών επέρχεται από την μεταβολή του ρόλου τους στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον λόγω της μεταβολής του ρόλου στην χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση, όπου ο παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες και λειτουργίες χάνουν την σημασία και την κερδοφορία τους. Στις περισσότερες πλούσιες οικονομίες οι εμπορικές τράπεζες διαδραματίζουν μεγαλύτερο ρόλο σε σχέση με της κεντρικής τράπεζας, ενώ η διεθνοποίηση των αγορών εντείνει τον ανταγωνισμό σε φτωχότερες οικονομίες που απαιτούν μεγαλύτερη εξειδίκευση, εμπειρία και γνώση και παρά τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Τέλος η αύξηση στον ανταγωνισμό των τραπεζών εμφανώς οφείλεται στην αναζήτηση μεγαλύτερης κερδοφορίας και στην εισαγωγή συνεχώς νέων οργανισμών που θέλουν να συμμετάσχουν στις νέες κερδοφόρες αγορές, επεκτείνοντας συνεχώς τις τραπεζικές δραστηριότητες.

²⁹Συριόπουλος Κ. (2008), *Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου, Τόμος Α', Β' έκδοση, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σελ. 184-19*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

7.1 Προφίλ Ομίλου

7.1.1 Η Πορεία

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916. Σήμερα κατέχει ηγετική θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά με μερίδιο αγοράς 29% στα δάνεια και στις καταθέσεις πελατών.

Η Τράπεζα δεσμεύεται να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο για την ελληνική οικονομία, υποστηρίζοντας έμπρακτα την οικονομική δραστηριότητα και την εξωστρέφεια μέσα από εξειδικευμένες λύσεις και υπηρεσίες υψηλού επιπέδου προς τους πελάτες της.

Κύριοι στόχοι της Τράπεζας Πειραιώς είναι: α) η ενίσχυση των πηγών εσόδων και η λειτουργική αποτελεσματικότητα για την παραγωγή διατηρήσιμης κερδοφορίας β) η βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού μέσω της συνεπούς εκτέλεσης του πλάνου μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων με ορίζοντα το 2021, γ) η περαιτέρω ενίσχυση των κεφαλαιακών αποθεμάτων και δ) η αύξηση των υγιών χρηματοδοτήσεων ως μέσου στήριξης της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Με την επιστροφή στην κερδοφορία, την ενδυνάμωση του ισολογισμού, και την αποφασιστικότητα για ισχυρή εταιρική διακυβέρνηση και σύστημα εσωτερικών ελέγχων, η Τράπεζα Πειραιώς έχει θέσει τα θεμέλια για διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς ανήλθαν τον Ιούνιο 2019 σε €7,7 δισ., ενώ τα εποπτικά κεφάλαια σε €6,9 δισ.

Ο pro-forma δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (CET-1) του Ομίλου στις 30 Ιουνίου 2019 ήταν στο 14,1%, ενώ ο συνολικός pro-forma δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης τίτλων Tier 2 τον Ιούνιο 2019 ανήλθε στο 14,9%.

7.1.2 Προσφορά Της Τράπεζας Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς ηγείται σήμερα ομίλου επιχειρήσεων, που καλύπτουν το σύνολο των εργασιών και δραστηριοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ελλάδα. Η Τράπεζα Πειραιώς, η μεγαλύτερη Τράπεζα στην Ελλάδα, παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών σε περισσότερους από 5 εκατ. πελάτες.

Η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει ιδιαίτερη τεχνογνωσία στο χώρο των μεσαίου και μικρού μεγέθους επιχειρήσεων, στον αγροτικό τομέα (agri banking), στην καταναλωτική-στεγαστική πίστη, στην πράσινη τραπεζική (green banking), στην παροχή υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και στην αγορά της leasing και factoring.

Η Τράπεζα Πειραιώς, πρόσφατα παρουσίασε το νέο 5-ετές στρατηγικό της σχέδιο με την επωνυμία "Agenda 2023", που αντανακλά το όραμά της να είναι η πλέον αξιόπιστη Τράπεζα στην Ελλάδα. Η Τράπεζα Πειραιώς έχει τρεις βασικούς πυλώνες στο "Agenda 2023". Ο πρώτος πυλώνας περιλαμβάνει Στρατηγικούς Στόχους, οι οποίοι απαρτίζονται από συγκεκριμένες, μετρήσιμες επιδιώξεις που έχουν τεθεί στην κατεύθυνση της πλήρους αποκατάστασης των θεμελιωδών της Τράπεζας και της ενίσχυσης της κερδοφορίας της. Δεύτερος πυλώνας είναι η Ικανοποίηση των Ενδιαφερομένων Μερών και συνιστά την πλέον βασική προτεραιότητα της Τράπεζας. Ενδιαφερόμενα μέρη για την Τράπεζα Πειραιώς είναι οι πελάτες, οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές και η κοινωνία γενικότερα. Τρίτος πυλώνας είναι οι Διατηρήσιμες Λύσεις, οι οποίες θα εφαρμοσθούν πλήρως και αποτελεσματικά και θα επιτρέψουν στην Τράπεζα να αναπτύξει το πλήρες δυναμικό της, με στόχο τη δημιουργία αξίας από όλες τις λειτουργίες της. Αυτές οι Λύσεις αφορούν κυρίως τον περιορισμό των κινδύνων ενεργητικού, την αύξηση των αποδοτικών στοιχείων ενεργητικού και την αποτελεσματικότητα & απλούστευση διαδικασιών..

Οι κύριοι χρηματοοικονομικοί στόχοι του "Agenda 2023" είναι:

- Δείκτης Κόστους προς Έσοδα κοντά στο 40%
- Μονοψήφιος δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων
- Υψηλό μονοψήφιο επίπεδο Απόδοσης Ενσώματων Ιδίων Κεφαλαίων (RoTE)
- Εποπτικά κεφάλαια ~200μβ υψηλότερα της εποπτικής απαίτησης

7.1.3 Τι Προάγει Η Τράπεζα Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει θεσπίσει μια ενιαία εταιρική κουλτούρα που βασίζεται στις αρχές της υπευθυνότητας, της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, στοχεύει στο να αποτελεί πυλώνα σταθερότητας για την ελληνική οικονομία, να τροφοδοτεί την ανάπτυξη και να στηρίζει την καινοτομία. Με γνώμονα το αποτύπωμά της στην κοινωνία να είναι θετικό και διαρκές, με οφέλη για τους πελάτες της, τους ανθρώπους της, τους μετόχους της και την κοινωνία συνολικά, η Τράπεζα Πειραιώς δεσμεύεται να δημιουργεί συνεχώς αξία, να βλέπει τα δεδομένα ως πρόκληση, να ενθουσιάζει τους πελάτες της και να χτίζει σχέσεις εμπιστοσύνης.

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς αναγνωρίζοντας το βασικό ρόλο που κατέχει το ανθρώπινο δυναμικό στην επίτευξη των εταιρικών στρατηγικών του στόχων και στη διαχείριση των προκλήσεων, επενδύει στη δημιουργία ισχυρών σχέσεων με τους εργαζομένους, στη συνεχή βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος και στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων. Στοχεύει σε ένα σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον που προωθεί την ανοικτή επικοινωνία, την υψηλή απόδοση και την προσωπική ανάπτυξη για τους ανθρώπους του. Συγχρόνως, θεσπίζονται και εφαρμόζονται πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού που προάγουν θέματα ηθικής, εμπιστοσύνης, αφοσίωσης, ομαδικού πνεύματος και αποδοχής της διαφορετικότητας στο χώρο εργασίας. Ο Όμιλος απασχολεί σήμερα περίπου 12.000 εργαζομένους αποτελώντας έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες στην Ελλάδα.

Η Τράπεζα Πειραιώς δεσμεύεται για την ένταξη κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πτυχών στις επιχειρηματικές της πρακτικές και αναλαμβάνει πρωτοβουλίες που υπερβαίνουν τις νομικές της υποχρεώσεις, με σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής ευημερίας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η Τράπεζα Πειραιώς, ως η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα, καινοτομεί και προσφέρει λύσεις και διεξόδους, για να ανακτήσει η οικονομία και οι επιχειρήσεις μας το βηματισμό τους και να ανοίξουν βιώσιμους δρόμους δημιουργίας αξίας για το μέλλον που έρχεται..

7.2 Όραμα Και Αξίες Της Τράπεζα Πειραιώς

7.2.1 Όραμα

Σκοπός μας είναι να αποτελούμε πυλώνα σταθερότητας για την ελληνική οικονομία, να τροφοδοτούμε την ανάπτυξη και να στηρίζουμε την καινοτομία. Το αποτύπωμά μας στην κοινωνία να είναι θετικό και διαρκές, με οφέλη για τους πελάτες μας, τους ανθρώπους μας, τους μετόχους μας και την κοινωνία συνολικά, σε πλήρη αντιστοιχία με τις αξίες μας.

Όραμά μας είναι να αποτελούμε την πλέον αξιόπιστη Τράπεζα στην Ελλάδα, δημιουργώντας αξία για τους μετόχους, τους πελάτες και τους εργαζομένους της.

7.2.2 Αξίες

- Δημιουργούμε συνεχώς αξία
- Βλέπουμε τα δεδομένα ως πρόκληση
- Ενθουσιάζουμε τους πελάτες μας
- Χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης

7.3 Εταιρική Υπευθυνότητα

7.3.1 Αρχές Εταιρικής Υπευθυνότητας του Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς

1. Βελτιστοποίηση της Εταιρικής Διακυβέρνησης

- Διαφάνεια στις δομές διακυβέρνησης και λειτουργίας του Οργανισμού καθώς και στις διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής συνεργατών και προμηθευτών.

- Υιοθέτηση και υλοποίηση βέλτιστων πρακτικών διακυβέρνησης και λειτουργίας.
- Σύμμετρη και συστηματική πληροφόρηση της επενδυτικής και της επιχειρηματικής κοινότητας, των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.
- Διαφάνεια στις διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής συνεργατών και προμηθευτών.

2. Ευθυγράμμιση των επιχειρηματικών στόχων με την κοινωνική πρόοδο και αλληλεγγύη

- Αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πελατών πριν από και μετά την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών, με έμφαση στον συμβουλευτικό ρόλο της Τράπεζας.
- Ενίσχυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών με στόχο την ανάδειξη ανταγωνιστικών κλάδων με προοπτική και δυνατότητες ανάπτυξης.

3. Υιοθέτηση Άριστων Εργασιακών Πρακτικών

- Ανάπτυξη ενός ανθρώπινου και υπεύθυνου Οργανισμού, όπου ικανοί, αφοσιωμένοι και εμπνευσμένοι εργαζόμενοι λειτουργούν συλλογικά αξιοποιώντας τη διαφορετικότητα, ηγούνται της αγοράς, καινοτομούν δημιουργώντας αξία και εξασφαλίζουν την ευημερία και την αειφόρο εξέλιξη του Οργανισμού.

4. Αρμονικές Σχέσεις με τους Κοινωνικούς Εταίρους

- Επιστροφή στους κοινωνικούς εταίρους τμήματος της δημιουργούμενης από την Τράπεζα αξίας μέσω στρατηγικά σχεδιασμένων και συστηματοποιημένων κοινωνικών δράσεων.

5. Προαγωγή του Πολιτισμού

- Συμβολή στην ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της ελληνικής κοινωνίας με τη δημιουργία, λειτουργία και συντήρηση των θεματικών τεχνολογικών μουσείων του Δικτύου του ΠΙΟΠ, που λειτουργούν ως ζωντανοί πυρήνες πολιτισμού στην ελληνική περιφέρεια, και την οργάνωση επιστημονικών εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανηλίκων και ενηλίκων.
- Συνεχής υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και παραγωγή εκδόσεων σχετικών με τους σκοπούς του ΠΙΟΠ.
- Συντήρηση και ανάδειξη του Ιστορικού Αρχείου του Ομίλου Πειραιώς.

- Παροχή επιστημονικού συμβουλευτικού έργου σε δημόσιους φορείς, φορείς των τοπικών κοινωνιών και συνδρομή στη διαμόρφωση πολιτικών.
- Λειτουργία εξειδικευμένης βιβλιοθήκης

6. Προστασία του Περιβάλλοντος με την Υπεύθυνη Χρήση Φυσικών Πόρων και την Υποστήριξη Επιχειρηματικών Δράσεων που Παράγουν Περιβαλλοντική και Κοινωνική Ωφέλεια

- Συστηματική στήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας μέσα από ολοκληρωμένες υπηρεσίες προς τους πελάτες. Κύριο μέλημα είναι η ανάπτυξη και υποστήριξη ευρύτατου φάσματος πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ανάπτυξη στρατηγικών για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τη λειτουργία του Ομίλου.
- Ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για βιοποικιλότητα και επιχειρηματικότητα και ενίσχυση του κοινωνικού ιστού.
- Εφαρμογή διαδικασιών διαχείρισης των θεσμικών και φυσικών κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και ανάπτυξη εργαλείων αποτίμησης των κινδύνων αυτών.
- Στήριξη ιδιωτών και επιχειρήσεων με προϊόντα, υπηρεσίες και δράσεις και ενίσχυση της αγοράς, ώστε να προσαρμοστούν καλύτερα στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.

7.4 Εταιρική Διακυβέρνηση

7.4.1 Συμμόρφωση στο Θεσμικό Πλαίσιο

Με σκοπό τη διαφύλαξη του εταιρικού συμφέροντος και των συμφερόντων των μετόχων της, η Τράπεζα Πειραιώς έχει προσαρμοστεί στα οριζόμενα από το θεσμικό πλαίσιο περί εταιρικής διακυβέρνησης με:

- Την προσαρμογή της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της, ώστε να είναι σύμφωνη με τα ισχύοντα περί Εκτελεστικών, μη Εκτελεστικών και Ανεξάρτητων μελών
- Την Επιτροπή Ελέγχου, απαρτιζόμενη από μη Εκτελεστικά μέλη και Ανεξάρτητα μη Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία παρακολουθεί και αξιολογεί σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών, καθώς και των εποπτικών αρχών
- Την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με σκοπό να καλύπτονται αποτελεσματικά όλες οι μορφές κινδύνων, περιλαμβανομένου του λειτουργικού και να διασφαλίζεται ο ενοποιημένος έλεγχός τους, η εξειδικευμένη αντιμετώπισή τους και ο απαιτούμενος συντονισμός σε ατομική και ενοποιημένη βάση
- Τη Γενική Διεύθυνση Εταιρικής Διοίκησης, η οποία είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη δράσεων και προγραμμάτων εταιρικής διακυβέρνησης που εγκρίνει η Διοίκηση και την εποπτεία της εφαρμογής τους στην Τράπεζα και στις εταιρείες του Ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Επίσης, η Γενική Διεύθυνση Εταιρικής Διοίκησης εποπτεύει τη λειτουργική υποστήριξη των εργασιών του Διοικητικού Συμβουλίου, του Εκτελεστικού Συμβουλίου και του Γραφείου Προέδρου, με εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης
- Τον Εσωτερικό Κανονισμό Εταιρικής Διακυβέρνησης και Λειτουργίας, με τον οποίο διασφαλίζεται η διαφάνεια και η σύμμετρη πληροφόρηση και καλύπτονται θέματα, τα οποία δεν προβλέπονται από το καταστατικό της Τράπεζας, αλλά είναι απαραίτητα για την εύρυθμη λειτουργία της
- Τον Κώδικα Δεοντολογίας που διέπει τις υποχρεώσεις του προσωπικού της Τράπεζας
- Τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης κατά την Πράξη 2577/2006 του Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος), η οποία είναι ανεξάρτητη, αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και έχει την ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου σε επίπεδο Ομίλου
- Τη Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης, η οποία θεσπίζει και εφαρμόζει διαδικασίες και εκπονεί ετήσιο πρόγραμμα κανονιστικής συμμόρφωσης, με στόχο να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και διαρκής συμμόρφωση του Ομίλου προς το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, εξασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο για την πρόληψη της

νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω της τραπεζικής λειτουργίας, αλλά και για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

- Τις Υπηρεσίες Ενημέρωσης Επενδυτών, Εξυπηρέτησης Μετόχων και Εταιρικών Ανακοινώσεων, που είναι επιφορτισμένες με το έργο της πληροφόρησης των επενδυτών, των μετόχων και των αρμόδιων εποπτικών αρχών αντίστοιχα.

7.4.2 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Όμιλος παρακολουθεί συστηματικά την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και υλοποιεί άμεσα τις ενδεχόμενες ενέργειες που απαιτούνται για τη διαρκή αντιμετώπιση και μείωση του Λειτουργικού Κινδύνου. Παράλληλα, ο Όμιλος ελέγχει με κατάλληλους μηχανισμούς έγκαιρης προειδοποίησης, τη συνεπή εφαρμογή της υπηρεσίας του εσωτερικού ελεγκτή στις Μονάδες, καθώς και την πλήρη συμμόρφωση όλων των εμπλεκομένων με τις αρχές και τους στόχους του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Βασικό μέλημα της Τράπεζας αποτελεί η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ομίλου, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της, το οποίο αποτελεί σύνολο λεπτομερώς καταγεγραμμένων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτουν σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συναλλαγή της και συντελούν στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Η Τράπεζα έχει θεσπίσει μια ισχυρή υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου για τη διαφύλαξη των περιουσιακών της στοιχείων, τη ξεχωριστή και αναλυτική τήρηση και φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων των πελατών της και τη διασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων της.

7.4.3 Υπεύθυνοι Για Την Τήρηση Του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου είναι οι:

- Εσωτερικός Ελεγκτής
- Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee)

- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου)

7.4.4 Διαχείριση Κινδύνων

Η Τράπεζα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων, σε ατομικό και επίπεδο Ομίλου, με γνώμονα τη διατήρηση της σταθερότητας και συνέχειας των εργασιών της. Στο πλαίσιο αυτό, τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας μεριμνούν για την καταγραφή και τακτική επαναξιολόγηση της Επιχειρησιακής Στρατηγικής της αναφορικά με την ανάληψη, παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων και τη διάκριση των συναλλαγών και πελατών κατά επίπεδο κινδύνου, τον καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου συνολικά για κάθε είδους κινδύνου και την περαιτέρω εξειδίκευση καθενός εκ των ως άνω ορίων, καθώς και τη θέσπιση ορίων παύσης ζημιογόνων δραστηριοτήτων ή άλλων διορθωτικών ενεργειών.

Η Τράπεζα μεριμνά, επίσης, για τη θέσπιση αξιόπιστων, αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων πολιτικών και διαδικασιών για την αξιολόγηση και διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων, τα οποία κρίνονται εκάστοτε από τη Διοίκηση της Τράπεζας κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου της διαχείρισης των κινδύνων που αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει η Τράπεζα. Οι ως άνω πολιτικές και διαδικασίες υπόκεινται σε τακτική εσωτερική επανεξέταση και αξιολόγηση από τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, με στόχο να διασφαλίζεται ότι αυτές παραμένουν πλήρεις, επαρκείς και ανάλογες με τη φύση, την έκταση και την πολυπλοκότητα των εκάστοτε δραστηριοτήτων της Τράπεζας.³⁰

³⁰Τράπεζα Πειραιώς, Ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα <https://www.piraeusbankgroup.com/el/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΠΕΙΡΑΙΩΣ

8.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Η τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους όταν αυτές ανακύπτουν. Αν οι καταθέτες ή οι λοιποί δανειστές μιας τράπεζας αμφιβάλλουν για την ρευστότητά της πιθανά θα σταματήσουν να συνεργάζονται με αυτή. Οι καταθέσεις αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση χορηγήσεων και επενδύσεων, αφού τα ίδια κεφάλαια δεν μπορούν να μόνα τους να χρηματοδοτήσουν τις δραστηριότητές της. Η διατήρηση επαρκούς ρευστότητας μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μεγαλύτερη κερδοφορία της τράπεζας. Οι τεχνικές διαχείρισης της ρευστότητας μιας τράπεζας ποικίλλουν ενώ η επιτυχία τους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως η κεφαλαιακή επάρκεια, η κερδοφορία, η μεγέθυνση των καταθέσεων και του Ενεργητικού, κλπ.

Οι δείκτες ρευστότητας προσδιορίζουν την βραχυχρόνια οικονομική θέση μιας οικονομικής μονάδας καθώς επίσης και την ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Είναι η ικανότητα για μετατροπή των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης σε μετρητά και αποτελεί σημαντικό παράγοντα σταθερότητας και προόδου για κάθε επιχείρηση. Κατά γενικό κανόνα για να θεωρηθεί μια οικονομική μονάδα ότι βρίσκεται σε καλή οικονομική κατάσταση από άποψης ρευστότητας θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις :

1. Να μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των βραχυπρόθεσμων δανειστών της καθώς και να είναι σε θέση να εξοφλεί τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της
2. Να μπορεί να ανταποκρίνεται στην εξόφληση των απαιτούμενων τόκων των μετόχων της
3. Να μπορεί να εκμεταλλεύεται τις πιθανές ευκαιρίες που παρουσιάζονται

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας μπορούν να αποτελέσουν μια πρώτη ένδειξη του

βαθμού ρευστότητας μιας τράπεζας³¹. Η ρευστότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μπορεί να μετρηθεί από τους παρακάτω αριθμοδείκτες:

8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας

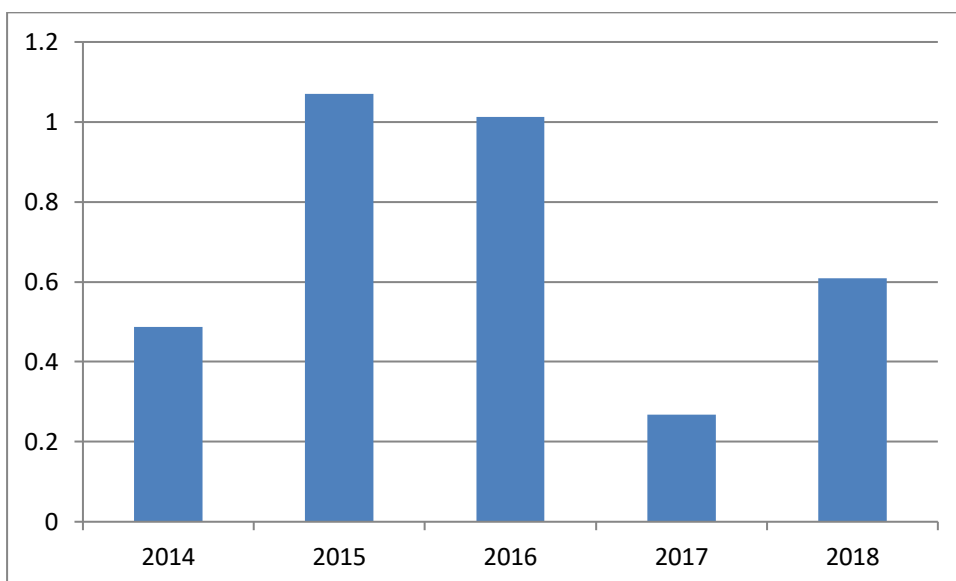
$$\text{Ταμειακή Ρευστότητα} = \frac{\text{Μετρητά}}{\text{Συνολικές Καταθέσεις}}$$

Πίνακας 8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας

2014	2015	2016	2017	2018
0,487033906	1,070546307	1,012876295	0,267605634	0,6093433

Ο παραπάνω αριθμοδείκτης δείχνει την σχέση των μετρητών που η τράπεζα έχει στην διάθεσή της (περιλαμβάνοντας τις καταθέσεις σε τράπεζες και στην κεντρική τράπεζα) με το σύνολο των καταθέσεων. Συνήθως τα ταμειακά διαθέσιμα των τραπεζών δεν επαρκούν να καλύψουν τις ανάγκες ρευστότητας μιας τράπεζας. Στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε μία άνοδο κατά τα έτη 2014-2015 γεγονός που σημαίνει μεγαλύτερη αύξηση των μετρητών εν αντιθέσει με τις καταθέσεις ενώ στη συνέχεια μεγάλη πτώση το 2017 όπου υπάρχει ραγδαία πτώση των μετρητών ταυτόχρονα με την ραγδαία αύξηση των καταθέσεων και μικρή άνοδο την επόμενη χρονιά, η οποία οφείλεται στην αύξηση των καταθέσεων και στην παράλληλη μείωση των μετρητών, γεγονός που λειτουργεί ως αντίβαρο στη δυνατότητα της τράπεζας να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητας της .

³¹ Selvavinayagam K. (1995), *Financial Analysis of Banking Institutions*, FAO Investment Centre, ανακτήθηκε από <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/007/AE362e/AE362e00.pdf>

Διάγραμμα 8.1.1 Αριθμοδείκτης Ταμειακής ρευστότητας

8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις

Δάνεια

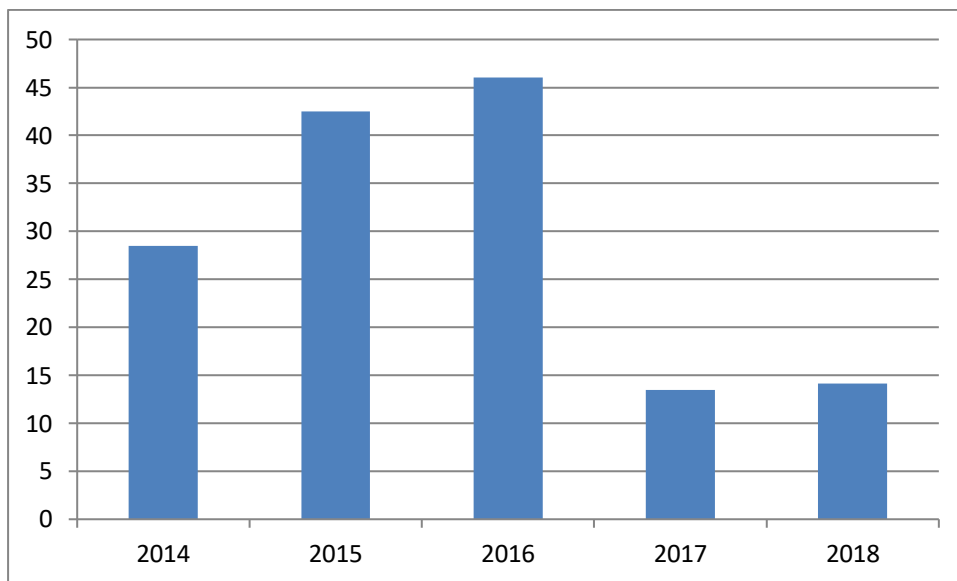
$$\text{Δάνεια προς Καταθέσεις} = \frac{\text{Δάνεια}}{\text{Συνολικές Καταθέσεις}}$$

Πίνακας 8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις

2014	2015	2016	2017	2018
28,51292716	42,52761686	46,05570655	13,50301811	14,140487

Όσο υψηλότερος είναι ο συγκεκριμένος δείκτης τόσο μικρότερη είναι η ρευστότητα της τράπεζας. Ο δείκτης αυτός όμως δεν δίνει καθόλου πληροφορίες για τις μελλοντικές

απαιτήσεις σε δάνεια ή τις αναμενόμενες αναλήψεις, αλλά ούτε για την ρευστότητα των λοιπών στοιχείων του Ενεργητικού και την φύση των λοιπών υποχρεώσεων της τράπεζας που πιθανά να χρειάζονται μεγαλύτερη ρευστότητα. Παρά το γεγονός αυτό, ύστερα από την εξέταση του δείκτη βλέπουμε ανοδική τάση τα τρία πρώτα εξεταζόμενα έτη, η οποία οφείλεται στη συνεχή μείωση των καταθέσεων ενώ στη συνέχεια μεγάλη πτώση τα δύο επόμενα χρόνια, γεγονός ελπιδοφόρο καθώς οι καταθέσεις αυξάνονται ενώ τα δάνεια μειώνονται και κατ' επέκταση αυξάνεται η ρευστότητα της τράπεζας .

Διάγραμμα 8.1.2 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Συνολικές Καταθέσεις

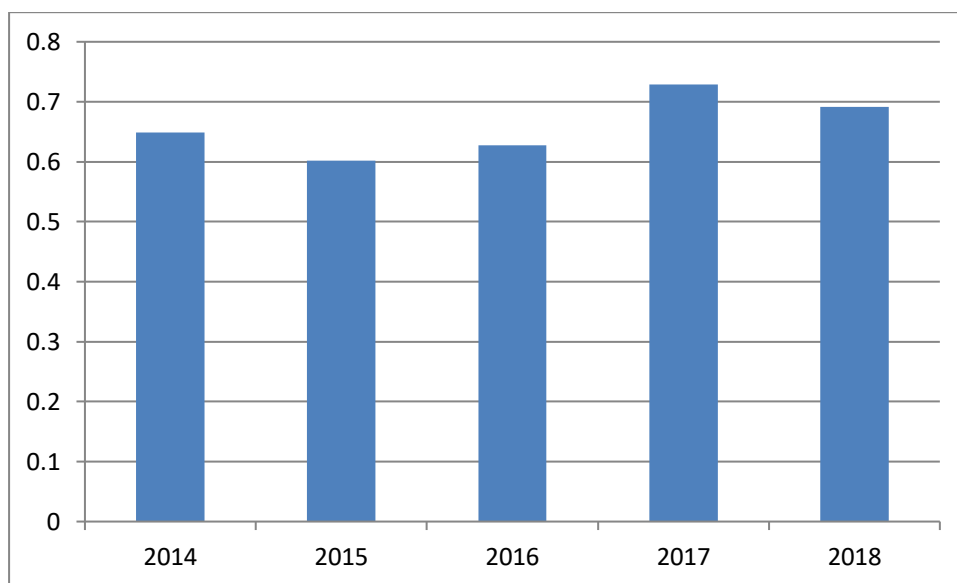
8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού

$$\text{Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού} = \frac{\text{Δάνεια}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Πίνακας 8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού

2014	2015	2016	2017	2018
0,649147155	0,602022882	0,627011623	0,728427222	0,6913439

Ο αριθμοδείκτης δανείων προς το Ενεργητικό όσο αυξάνει τόσο μετριάζεται η ρευστότητά της τράπεζας και η αύξηση αυτή καταδεικνύει την ανάγκη της τράπεζας για περαιτέρω αξιολόγηση της ρευστότητας. Εδώ παρατηρούμε μικρή πτώση κατά το 2015 δεδομένης της μείωσης των δανείων , αύξηση τα δύο ακόλουθα έτη όπου το 2017 φαίνεται η ανάγκη της τράπεζας για περαιτέρω αξιολόγηση της ρευστότητάς της καθώς τα δάνεια κυμαίνονται σχεδόν στα ίδια επίπεδα αλλά το ενεργητικό της τράπεζας ακολουθεί πτωτική πορεία ενώ στη συνέχεια ακολουθεί μια μικρή πτώση πάλι του αριθμοδείκτη, γεγονός θετικό για την πορεία της ρευστότητας της τράπεζας, η οποία οφείλεται στην μείωση των δανείων .

Διάγραμμα 8.1.3 Αριθμοδείκτης Δάνεια προς Σύνολο Ενεργητικού

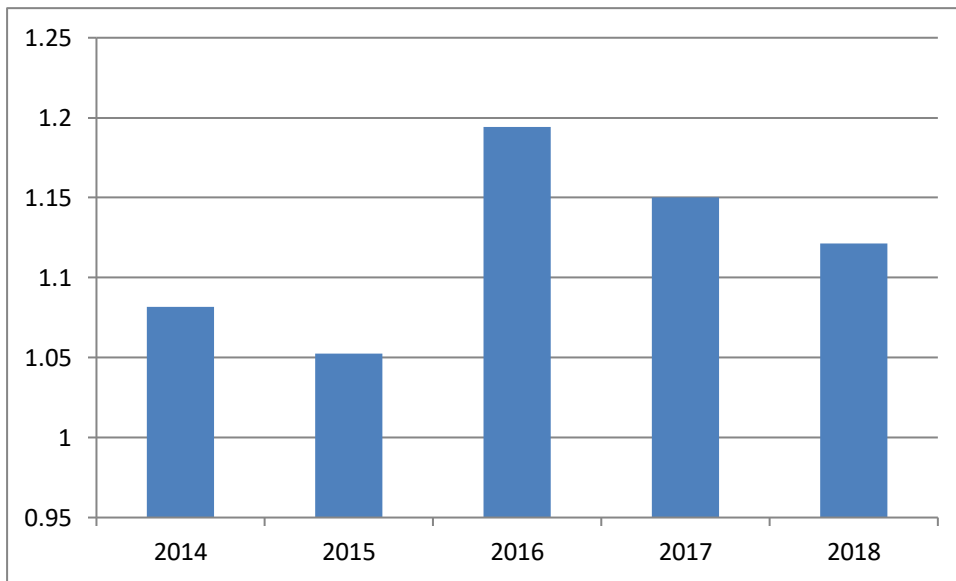
8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας (ΔΓΝ)

$$\Delta\Gamma\text{N} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυχρόνιες Υποχρεώσεις}}$$

Πίνακας 8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

2014	2015	2016	2017	2018
1,081713583	1,052645826	1,194316283	1,150222464	1,1215337

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δείχνει τη σχέση των κυκλοφοριακών περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις καθώς επίσης και την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χρησιμοποιώντας στοιχεία του ενεργητικού που μπορούν να μετατραπούν σε μετρητά εντός της περιόδου λήξης των υποχρεώσεων . Ο αριθμοδείκτης αυτός χαρακτηρίζει την επιχειρηματική προσωπικότητα της επιχείρησης (επιθετική ή συντηρητική) και δείχνει αν η επιχείρηση δύναται να αντιμετωπίσει μια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή του κεφαλαίου κίνησης. Παρατηρούμε ότι ο αριθμοδείκτης από το 2016 και έπειτα ακολουθεί μία πτωτική πορεία, γεγονός που φανερώνει την μείωση των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων της τράπεζας Πειραιώς ωστόσο και το κυκλοφορούν ενεργητικό της μειώνεται σταδιακά κατά τη διάρκεια των εξεταζόμενων χρόνων.

Διάγραμμα 8.1.4 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας (ΔΕΡ)

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας επινοήθηκε για να περιλάβει όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία μετατρέπονται εύκολα και γρήγορα σε ρευστά και αγνοεί όλα εκείνα τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού τα οποία δεν μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως του συνόλου των ταχέως ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχειρήσεως (μετρητά στο ταμείο, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα, απαιτήσεις) με το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της, δηλαδή:

$$\Delta \text{ΕΡ} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις}}{\text{Βραχυχρόνιες Υποχρεώσεις}}$$

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας, λόγω μεγάλων αποθεμάτων, δεν

προσδίδει ρευστότητα στην επιχείρηση. Ως εκ τούτου ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας αποτελεί καλύτερη ένδειξη της ικανότητας μιας επιχειρήσεως να εξοφλεί τις τρέχουσες υποχρεώσεις της από ό, τι ο προηγούμενος αριθμοδείκτης. Αν τα αμέσως ρευστοποιήσιμα στοιχεία μιας επιχειρήσεως (κυκλοφορούν μείον αποθέματα) είναι ίσα ή μεγαλύτερα των τρεχουσών υποχρεώσεων, τότε, θεωρητικά τουλάχιστον, η επιχείρηση έχει καλή τρέχουσα οικονομική κατάσταση. Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας μας δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχειρήσεως καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Ένας αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας γύρω στη μονάδα θεωρείται ικανοποιητικός μόνο αν στις απαιτήσεις της επιχειρήσεως δεν περιλαμβάνονται επισφαλείς ή ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις και αν η περίοδος εισπράξεως των απαιτήσεων της επιχειρήσεως και εξοφλήσεως των υποχρεώσεών της είναι περίπου ίσες. Επειδή στην πράξη ο εξωτερικός αναλυτής ενδέχεται να μην έχει στοιχεία για το είδος αυτών των απαιτήσεων, κρίνεται σκόπιμο οι απαιτήσεις να λαμβάνονται μειωμένες προκειμένου να υπολογιστεί ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας. Αντίθετα, ένας αριθμοδείκτης μικρότερος της μονάδας δείχνει ότι τα αμέσως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχειρήσεως είναι ανεπαρκή για να καλύψουν τις τρέχουσες υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να εξαρτάται από τις μελλοντικές της πωλήσεις, προκειμένου να εξασφαλίσει επαρκή ρευστότητα. Έτσι, αν προβλέπεται κάποια μείωση των μελλοντικών πωλήσεων, θα πρέπει να αναζητηθούν νέα κεφάλαια, είτε με έκδοση νέων τίτλων μετοχών, είτε με προσφυγή στον δανεισμό. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί, ότι μια μεγάλη διαφορά μεταξύ των αριθμοδεικτών γενικής και ειδικής ρευστότητας αποτελεί ένδειξη ότι υπάρχουν αυξημένα αποθέματα στην επιχείρηση.³²

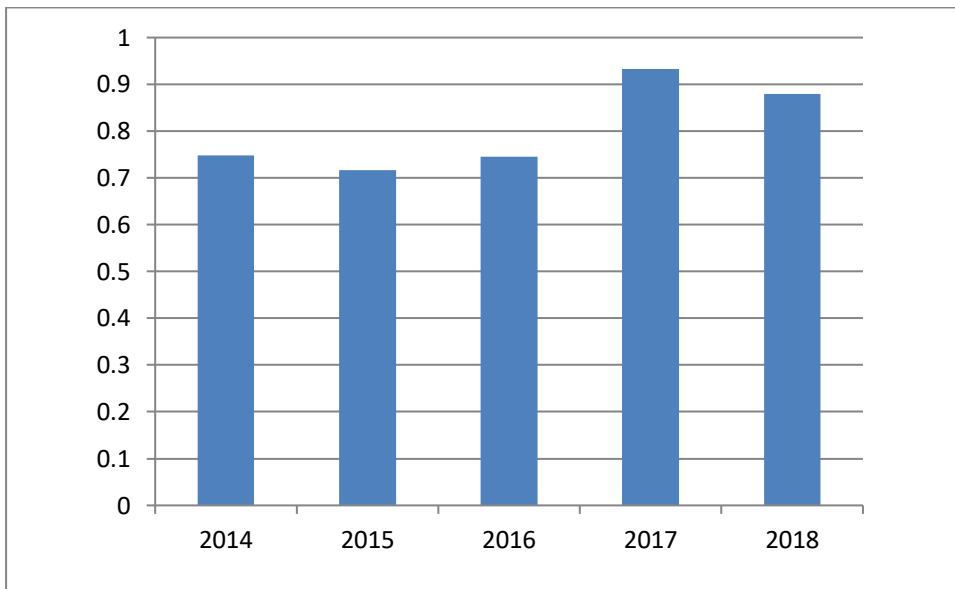
Πίνακας 8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

2014	2015	2016	2017	2018
0,748341294	0,71595621	0,745769793	0,933206211	0,8800552

Βλέπουμε ότι ο παραπάνω δείκτης κυμαίνεται σε τιμές μικρότερες της μονάδας, οι οποίες συνεχώς αυξάνονται πλησιάζοντας την μονάδα το 2017, η αύξηση αυτή οφείλεται στη

³²Κουρτάκη Αγγελική, 2014, Χρηματοοικονομική ανάλυση εμπορικού ή βιομηχανικού κλάδου για τα έτη 2002-2011 ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/12011> ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/4814?locale-attribute=en>

μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ενώ στη συνέχεια ακολουθεί μία μικρή μείωση το 2018, η οποία είναι αποτέλεσμα της μείωσης των διαθεσίμων και των απαιτήσεων. Οι τιμές του αριθμοδείκτη παρουσιάζουν την αδυναμία επαρκούς κάλυψης των υποχρεώσεων της εταιρίας από τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της, την ανάγκη αλλά και την εξάρτηση από τις μελλοντικές πωλήσεις της.

Διάγραμμα 8.1.5 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

8.2 Κεφαλαιακή Επάρκεια

Οι τράπεζες διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην λειτουργία της οικονομίας και η εμπιστοσύνη που το κοινό έχει προς αυτές μπορούν να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία τους. Εξαιτίας του σημαντικού ρόλου που έχουν στην οικονομία, η λειτουργία των τραπεζών παρακολουθείται στενά και αξιολογείται περιοδικά η κεφαλαιακή τους επάρκεια. Η κεφαλαιακή επάρκεια είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική ανταπόκριση στους κινδύνους που οι τράπεζες είναι εκτεθειμένες ώστε να είναι σε θέση να προστατεύσουν τις καταθέσεις.

Κάποιοι από τους αριθμοδείκτες που μετρούν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών είναι:

8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού

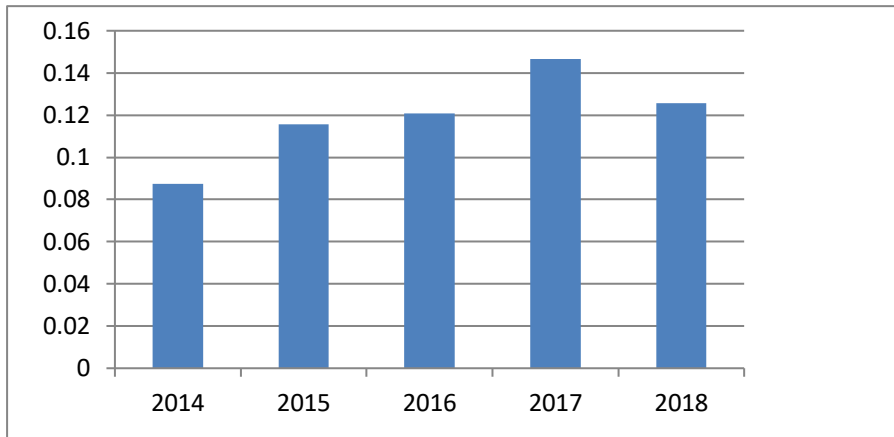
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

Σύνολο Ενεργητικού (μείον Προβλέψεις + Άυλα ΠΠΣ)

Πίνακας 8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού

2014	2015	2016	2017	2018
0,087558793	0,115540295	0,120816157	0,146757998	0,1255485

Ο παραπάνω αριθμοδείκτης εκφράζει τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας ως αναλογία προς το συνολικό ενεργητικό της και υπολογίζεται χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι προβλέψεις για ζημιές από δάνεια και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Υψηλές τιμές στον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη δείχνουν μικρή ανάγκη για εξωτερική χρηματοδότηση και συνήθως συνεπάγονται υψηλή αποδοτικότητα. Στην εξεταζόμενη περίοδο βλέπουμε σταθερή ανοδική πορεία γεγονός που φανερώνει την ολόενα και μικρότερη εξάρτηση της τράπεζας από την εξωτερική χρηματοδότηση, ωστόσο ο αριθμοδείκτης κυμαίνεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, δείχνοντας την ανάγκη της τράπεζας για χρηματοδότηση.

Διάγραμμα 8.2.1 Αριθμοδείκτης Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού

8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού

Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού

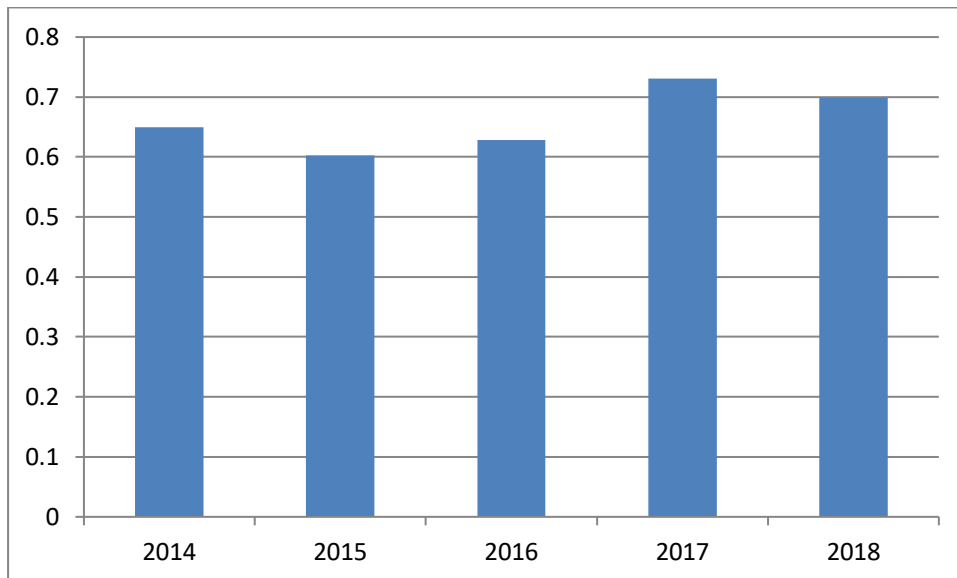
Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού

2014	2015	2016	2017	2018
0,649268982	0,602606842	0,62794116	0,731264828	0,69842767

Στα κερδοφόρα στοιχεία του Ενεργητικού συμπεριλαμβάνονται οι επενδύσεις που αποφέρουν τόκους, τα δάνεια και οι προκαταβολές. Ο δείκτης αποκαλύπτει το μέγεθος που τα στοιχεία τα οποία αποτελούν το Ενεργητικό έχουν παραγωγική χρήση, παρόλο που και οι επενδύσεις σε ακίνητα είναι πολύ σημαντικές για την λειτουργία της τράπεζας και έμμεσα

αποφέρουν κέρδος.³³Ο αριθμοδείκτης όπως φαίνεται και από τον πίνακα των τιμών έχει συνεχής αυξομειώσεις καθώς υπάρχουν αυξομειώσεις στα κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού αλλά και στο ενεργητικό. Οι τιμές του δείκτη ωστόσο κυμαίνονται με μικρές αυξομειώσεις στα ίδια επίπεδα γιατί καθώς μειώνονται τα κερδοφόρα στοιχεία μειώνεται και το ενεργητικό.

Διάγραμμα 8.2.2 Αριθμοδείκτης Κερδοφόρα Στοιχεία Ενεργητικού Προς Σύνολο Ενεργητικού

8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων

Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις

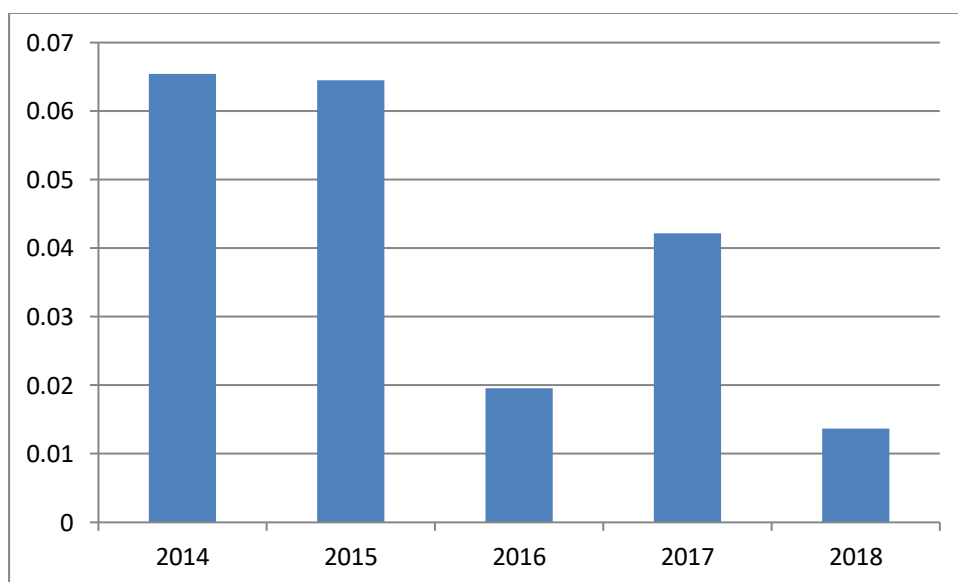
Σύνολο Δανείων

³³Φίλιος Β. (1996), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Τόμος Α', Β' έκδοση, Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ*, σελ. 268

Πίνακας 8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων

2014	2015	2016	2017	2018
0,065437256	0,0645288	0,019518653	0,042126998	0,0136937

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης δίνει μια χρήσιμη ένδειξη για την ποιότητα των δανείων που έχει χορηγήσει η τράπεζα και αποτελεί ένα μέτρο αξιολόγησης της φερεγγυότητάς της.³⁴ Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης ξεκινά με πτωτική πορεία κατά τα εξεταζόμενα έτη, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις μειώνονται συνεχώς με εξαίρεση το 2017 όπου έχουμε μία ξαφνική άνοδο λόγω της ραγδαίας αύξησης των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, ενώ η τιμή του αριθμοδείκτη επανέρχεται στη προηγούμενη πορεία της λόγω της σημαντικής μείωσης των προβλέψεων κατά το επόμενο έτος.

Διάγραμμα 8.2.3 Αριθμοδείκτης Προβλέψεις για Επισφαλείς Χορηγήσεις Προς Σύνολο Δανείων

³⁴ Selvavinayagam K. (1995), *Financial Analysis of Banking Institutions*, FAO Investment Centre, ανακτήθηκε από <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/007/AE362e/AE362e00.pdf>

8.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Όπως όλες οι οικονομικές μονάδες έτσι και οι τράπεζες έχουν την ανάγκη να πραγματοποιούν κέρδη. Οι τρεις κυριότεροι λόγοι που η κερδοφορία είναι απαραίτητη είναι:

- Εξασφάλιση επαρκούς απόδοσης προς τους μετόχους
- Παροχή αισθήματος ασφάλειας προς τους καταθέτες
- Διατήρηση και αύξηση των ιδίων κεφαλαίων

Η κατηγορία των Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας ασχολείται με την μελέτη και την μέτρηση της αποδοτικότητας μιας τράπεζας καθώς και του βαθμού επιτυχίας ή αποτυχίας των τραπεζών σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας σχετίζονται με την δυναμικότητα των κερδών καθώς και τις αποφάσεις σε συνδυασμό με τις πολιτικές που ακολουθεί η διοίκηση της τράπεζας.

Οι συνηθέστεροι δείκτες αποδοτικότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους
2. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων
3. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων
4. Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης
5. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (Return on Assets)

8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

Πρόκειται για τον αριθμοδείκτη ο οποίος εκφράζει την ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών εσόδων από τόκους συναρτήσει του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Αποτελεί το μέσο μέτρησης του κέρδους το οποίο αποκτά η τράπεζα μέσω της προσφοράς των λειτουργιών και των προϊόντων της , αλλά και του κόστους που έχει η τράπεζα για την άντληση των χρησιμοποιούμενων κεφαλαίων. Επισημαίνεται πως όσο μεγαλύτερος ο δείκτης, τόσο

μεγαλύτερο και το κέρδος για την τράπεζα.

Ο τύπος του καθαρού κέρδους ορίζεται ως το πηλίκο των καθαρών κερδών της τράπεζας προς τον κύκλο εργασιών. Άρα:

Καθαρά Κέρδη Τράπεζας

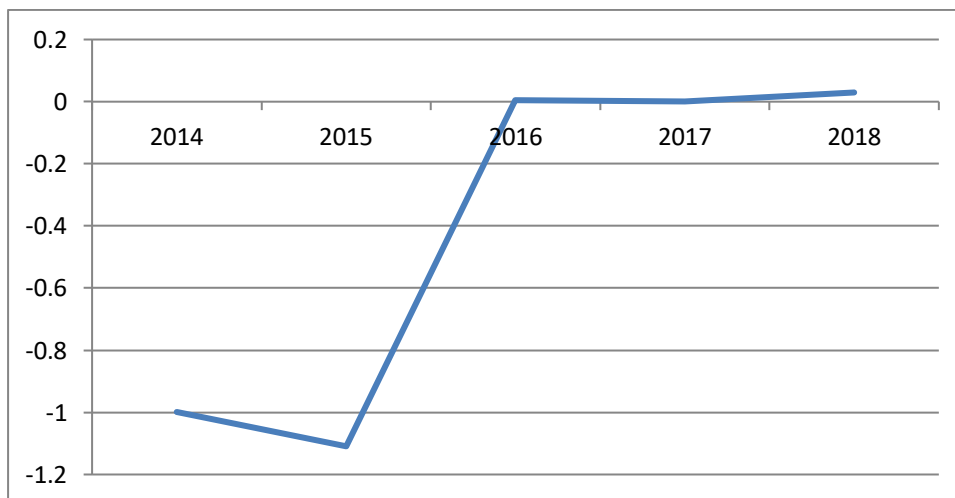
Καθαρό Περιθώριο

$$\text{Κέρδους} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη Τράπεζας}}{\text{Κύκλο Εργασιών}}$$

Πίνακας 8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

2014	2015	2016	2017	2018
-0,9978320	-1,1093434	0,00490446	0,001485884	0,0296167

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους της τράπεζας Πειραιώς κατά τα ερευνώμενα έτη αυξάνεται με σταθερό ρυθμό καθώς τα κέρδη αυξάνονται ενώ ο κύκλος εργασιών από το 2015 και μετά παρουσιάζει πτωτική πορεία, εξαίρεση αποτελεί το εξεταζόμενο έτος 2017 όπου βλέπουμε πτώση γεγονός που οφείλεται στην μείωση των κερδών ενώ στη συνέχεια ο δείκτης κινείται και πάλι ανοδικά.

Διάγραμμα 8.3.1 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

Πρόκειται για τον αριθμοδείκτη που αποσκοπεί στην μέτρηση της αποτελεσματικότητας με την οποία μια τράπεζα χρησιμοποιεί τα κεφάλαια των ιδιοκτητών της, αφού παρουσιάζει τα κέρδη που αποκτήθηκαν από τα κεφάλαια ,τα οποία είναι επενδυμένα από τους μετόχους στην τράπεζα. Αποτελεί τον πιο άμεσο τρόπο ενημέρωσης των μετόχων ,αφού παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησης των κεφαλαίων τους. Επιπλέον με τον δείκτη αυτό είναι εμφανής η προστασία που παρέχετε στην τράπεζα μέσω των κεφαλαίων που έχουν επενδύσει σε αυτήν οι μέτοχοι. Διευκρινίζεται πως η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων εξαρτάται από δυο παράγοντες ,την απόδοση του ενεργητικού και τον πολλαπλασιαστή ιδίων κεφαλαίων .Ως πολλαπλασιαστής ιδίων κεφαλαίων ορίζεται η διαίρεση του συνολικού ενεργητικού μιας τράπεζας προς τα ίδια κεφάλαιά της.

Ο τύπος της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων εκφράζει το πηλίκο των καθαρών λειτουργικών κερδών της τράπεζας προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης. Άρα:

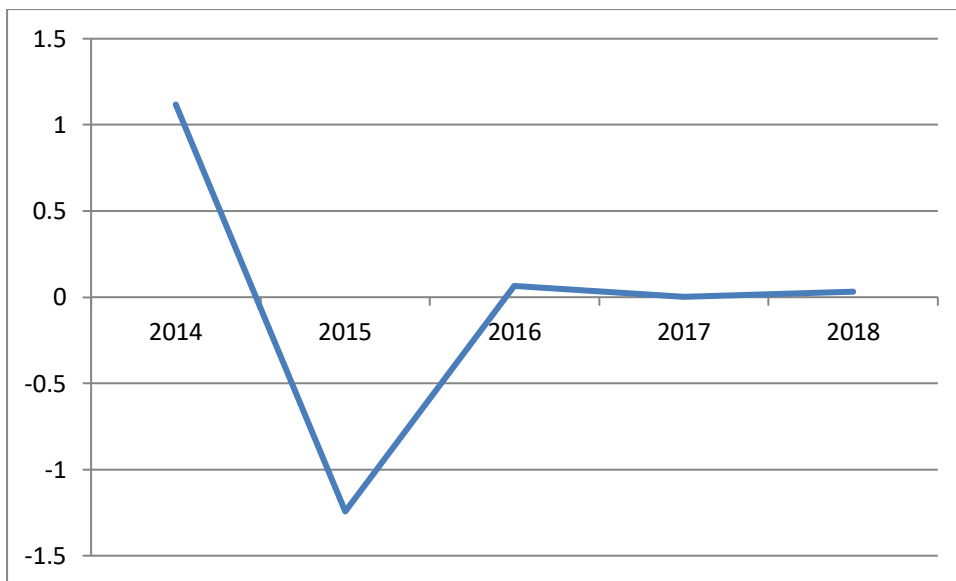
$$\text{Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων} = \frac{\text{Καθαρά Λειτουργικά Κέρδη}}{\text{Μ.Ο Ιδίων Κεφαλαίων}}$$

Πίνακας 8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

2014	2015	2016	2017	2018
1,118309021	-1,2434393	0,066758453	0,001591174	0,0337569

Ο αριθμοδείκτης απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων υπολογίζει την απόδοση που αποφέρει το κεφάλαιο που έχει επενδυθεί στην τράπεζα. Κατά συνέπεια αποτελεί ένα πολύ σημαντικό αριθμοδείκτη για τους μετόχους, αφού συσχετίζει την κερδοφορία με την λογιστική αξία των κεφαλαίων. Τονίζεται πως ο παραπάνω δείκτης εξαρτάται και από τον δείκτη ξένων κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί στην τράπεζα αφού όσο περισσότερο αυξάνονται τα ξένα

κεφάλαια και δεν χρησιμοποιούνται ορθά τόσο περισσότερο αυξάνονται οι τόκοι, τα έξοδα κτλ από τους δανειστές με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση των καθαρών κερδών. Το 2014 η τιμή του αριθμοδείκτη βρίσκεται πάνω από την μονάδα αποτελώντας μία ικανοποιητική τιμή, φανερώνοντας ότι τα καθαρά λειτουργικά κέρδη της τράπεζας κυμαίνονται σε ικανοποιητικά επίπεδα πάνω από το μέσο όρο ιδίων κεφαλαίων, ωστόσο το 2015 υπάρχει μεγάλη πτώση του δείκτη παίρνοντας αρνητική τιμή ενώ στη συνέχεια ακολουθεί ανοδική πορεία παίρνοντας τιμές θετικές αλλά μικρότερες της μονάδας, δηλώνοντας την πτώση των καθαρών λειτουργικών κερδών.

Διάγραμμα 8.3.2 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

8.3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων (ΑΑΣΚ)

Ο δείκτης αυτός δείχνει τα ποσοστιαία κέρδη που τα επενδυμένα κεφάλαια αποφέρουν στην επιχείρηση. Ο υπολογισμός δεν περιλαμβάνει τόκους και φόρους, γιατί αυτά τα δύο στοιχεία δεν ελέγχονται από τη διεύθυνση της επιχείρησης και δεν μπορούν να ελαττωθούν με μια καλύτερη χρησιμοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού. Όταν έχουμε να συγκρίνουμε παρόμοιες επιχειρήσεις, αυτός ο δείκτης αξιολογεί το βαθμό χρησιμοποίησης των στοιχείων

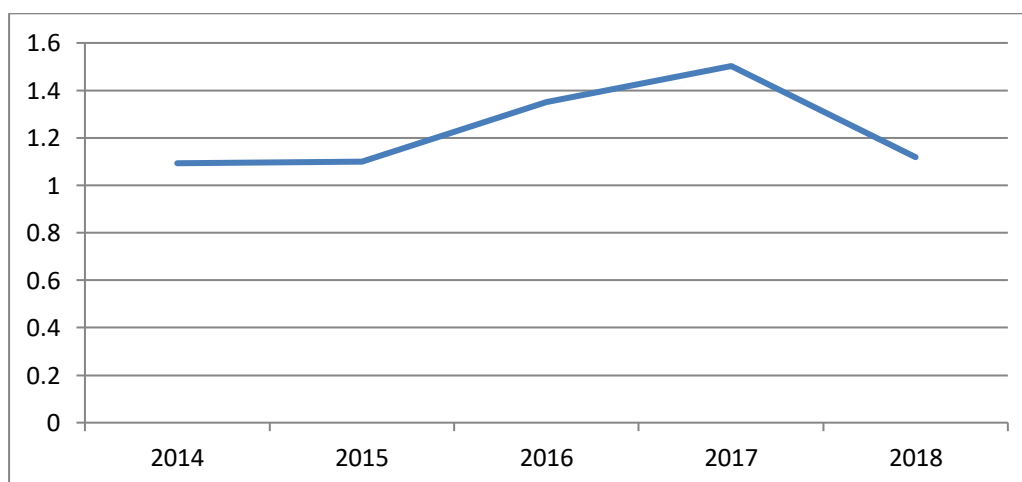
του ενεργητικού των επιχειρήσεων και δείχνει ποια απ όλες χρησιμοποιεί τα στοιχεία του ενεργητικού της περισσότερο αποδοτικά. Μια αυξημένη επένδυση ή χαμηλές εισπράξεις μπορούν να είναι η αιτία για ένα μικρό δείκτη της « αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων». Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών κερδών χρήσης με το σύνολο του ενεργητικού.

$$\text{ΑΑΣΚ} = \frac{\text{ΚΠΤΦ} * 100}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Πίνακας 8.3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων

2014	2015	2016	2017	2018
1,093029701	1,100257255	1,34948887	1,5025352	1,1188348

Ο δείκτης αυτός ακολουθεί μία συνεχής ανοδική πορεία από το 2014 έως κα το 2017 με τιμές πάνω από τη μονάδα ενώ το 2018 έχει μία μικρή πτώση που εξακολουθεί ωστόσο να είναι πάνω από τη μονάδα. Οι τιμές αυτές φανερώνουν μια καλή αναλογία μεταξύ των ΚΠΤΦ και του συνόλου του ενεργητικού δείχνοντας ότι τα κέρδη αυξάνονται αλλά παρόλο αυτά υπάρχει και μία μικρή μείωση του ενεργητικού κατά την πάροδο των εξεταζόμενων ετών.

Διάγραμμα 8.3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων

8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης (AOM)

$$\text{AOM} = \frac{\text{Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Αποδοτικότητα Απασχολούμενων Κεφαλαίων}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό της μεταβολής των καθαρών λειτουργικών κερδών προς διάθεση στους μετόχους από την κατά 1% μεταβολή των καθαρών κερδών προ φόρων και χρηματοοικονομικών εξόδων.

Η επίδραση των δανειακών κεφαλαίων στα κέρδη μιας επιχείρησης είναι θετική και επωφελής, όταν η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από την αποδοτικότητα του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων. Η διαφορά αυτή δείχνει την επίδραση που ασκεί η χρησιμοποίηση των δανειακών κεφαλαίων επάνω στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης. Όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων, τότε η προσφυγή της επιχείρησης σε δανεισμό είναι επωφελής γι' αυτήν. Το αντίθετο συμβαίνει όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων της επιχείρησης είναι μικρότερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων. Πιο συγκεκριμένα, όταν ο αριθμοδείκτης οικονομικής μόχλευσης είναι μεγαλύτερος της μονάδας τότε η επίδραση από τη χρήση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της επιχείρησης είναι θετική και επωφελής γι' αυτήν. Στην περίπτωση που ο δείκτης ισούται με τη μονάδα, τότε η επίδραση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της είναι μηδενική και δεν υπάρχει οικονομική ωφέλεια για την επιχείρηση. Τέλος, όταν ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας, τότε η επίδραση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη της επιχείρησης είναι αρνητική και η επιχείρηση δανείζεται με επαχθείς όρους. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις υπερδανεισμού, που ο περεταίρω δανεισμός είναι επιζήμιος για την επιχείρηση. Όπως και στην εξεταζόμενη περίπτωση της τράπεζας Πειραιώς παρατηρούμε ότι υπάρχουν αυξομειώσεις στη τιμή, όπου το 2014 έχουμε έναν αριθμοδείκτη μεγαλύτερο της μονάδας όπου φανερώνει μία την θετική επίδραση των ξένων κεφαλαίων στη τράπεζα. Στην

συνέχεια το 2015 ο αριθμοδείκτης παίρνει αρνητική τιμή ενώ μετέπειτα παίρνει θετικές τιμές μικρότερες όμως από τη μονάδα και έτσι γίνεται φανερό ότι η τράπεζα υπερδανείται.³⁵

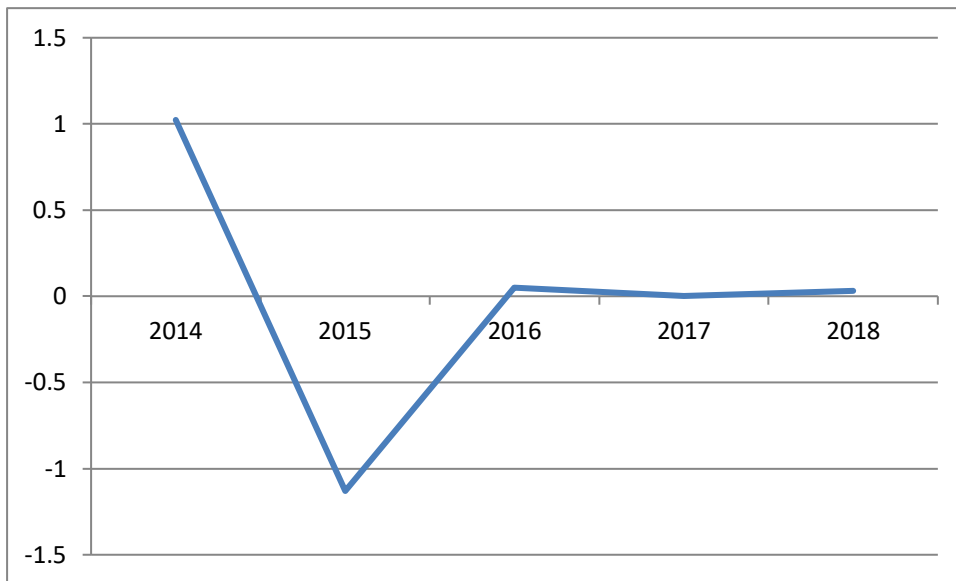
Πίνακας 8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης

2014	2015	2016	2017	2018
1,023127752	-1,130135044	0,04946944	0,001059	0,0301715

Τέλος, οι επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν στον τραπεζικό κλάδο έχουν χαμηλότερη απόδοση του ενεργητικού τους απ' ότι το παθητικό των άλλων επιχειρήσεων. Άμεση συνέπεια των παραπάνω είναι η αναγκαιότητα και η υποχρέωση να χρησιμοποιούν μεγάλη χρηματοοικονομική μόχλευση, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των μετόχων και να τους προσφέρουν απόδοση ιδίων κεφαλαίων παρόμοια με τις άλλες επιχειρήσεις. Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω όμως, η μεγάλη χρηματοοικονομική μόχλευση οδηγεί σε μεταβολές στα λειτουργικά κέρδη και συνεπώς στα κέρδη ανά μετοχή με αντίκτυπο και στην απόδοση των Ιδίων Κεφαλαίων.

Ερευνώντας τον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη γίνεται αντιληπτό ότι το 2014 ο δείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας φανερώνοντας την υπεροχή της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το κόστος των δανειακών κεφαλαίων. Στη συνέχεια, ο δείκτης πέφτει σε αρνητικά επίπεδα το 2015 και στην πορεία ακολουθεί ανοδική κατεύθυνση βρισκόμενος ωστόσο κάτω από την μονάδα. Οι τιμές αυτές του δείκτη φανερώνουν ότι η τράπεζα υπερδανείται με επαχθείς όρους δείχνοντας όμως σημάδια ανάκαμψης στο πέρας των εξεταζόμενων ετών.

³⁵Κουρτάκη Αγγελική, 2014, Χρηματοοικονομική ανάλυση εμπορικού ή βιομηχανικού κλάδου για τα έτη 2002-2011 ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/4814?locale-attribute=en>

Διάγραμμα 8.3.4 Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης

8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (Return on Assets)

Ένας αριθμοδείκτης που μετρά την απόδοση μιας τράπεζας (αλλά και των λοιπών επιχειρήσεων) είναι ο αριθμοδείκτης απόδοσης Ενεργητικού ο οποίος υπολογίζεται από τον παρακάτω λόγο:³⁶

Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (Return on Assets) : Ο Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού μας παρουσιάζει πόσο κερδοφόρα είναι μια επιχείρηση σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού της. Ο αριθμοδείκτης μας δείχνει για το πόσο αποτελεσματική είναι η διοίκηση μιας επιχείρησης στην αξιοποίηση του ενεργητικού της, με σκοπό την δημιουργία κερδών.

$$\text{Απόδοση Ενεργητικού} = \frac{\text{Κέρδη Προ Φόρων}}{\text{Μ. Ο Ενεργητικού}}$$

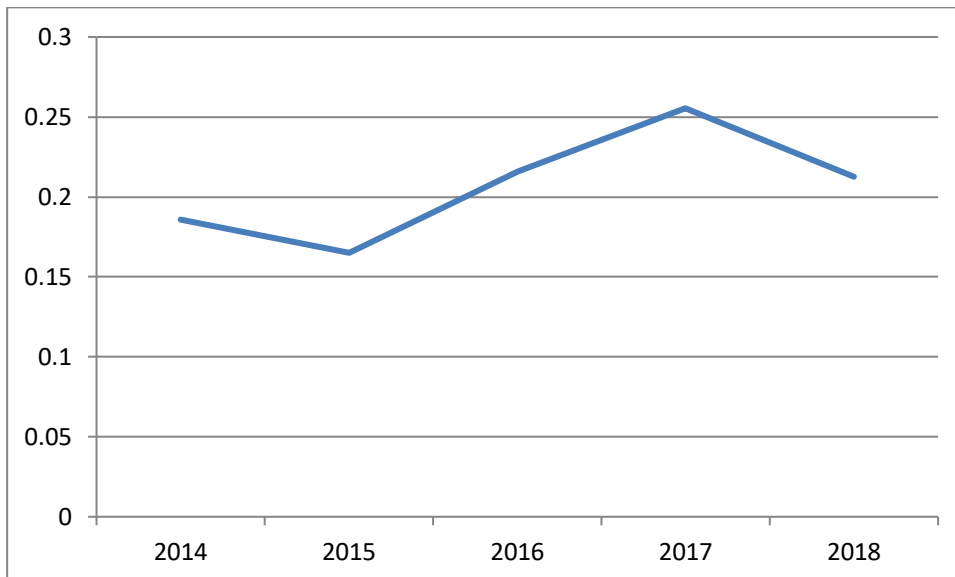
Πίνακας 8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (Return on Assets)

2014	2015	2016	2017	2018
0,185	0,165	0,215	0,255	0,212

Για τον υπολογισμό του δείκτη δεν συνυπολογίζονται οι φόροι αφού τα καθαρά κέρδη μπορεί να επηρεάζονται από αλλαγές στην επιβολή της φορολογίας. Ο δείκτης απόδοσης του Ενεργητικού αποτελεί μια ένδειξη για την αποτελεσματικότητα της διοίκησης να παράγει

³⁶ Παπαδόπουλος Δημήτριος, 2015, Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ EURO BANK, ανακτήθηκε από <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/18619/3/PapadopoulosDimitriosGMsc2015.pdf>

εισόδημα και την ικανότητά της να ελέγξει τα έξοδα. Κατά τα έτη 2014-2015 βλέπουμε ότι ο δείκτης ακολουθεί αρνητική πορεία η οποία οφείλεται στην μείωση των κερδών, τα επόμενα έτη παρακολουθούμε μία άνοδο η οποία είναι αποτέλεσμα της καθοδικής πορείας του ενεργητικού, ωστόσο στη συνέχεια παρατηρούμε και μείωση της τιμής του δείκτη καθώς είχαμε και παράλληλη μείωση των κερδών.

Διάγραμμα 8.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (Return on Assets)

8.4 Αριθμοδείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίων

8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό

Ο δείκτης «Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων προς Σύνολο Ενεργητικού» δείχνει πώς διαρθρώνεται η περιουσία της Τράπεζας σε σχέση με την Καθαρή Θέση της, δηλαδή τα Ίδια Κεφάλαια της. Με άλλα λόγια, δείχνει πώς αντιστοιχίζεται η περιουσία της, δηλαδή το Ενεργητικό της στις πηγές προέλευσης του, δηλαδή στις υποχρεώσεις της προς τους μετόχους και τους τρίτους.

Κατά συνέπεια, δείχνει θα λέγαμε την ανάγκη για εσωτερική ή εξωτερική χρηματοδότηση της Τράπεζας. Διαπιστώνουμε ότι:³⁷

1. Όταν ο δείκτης είναι μεγαλύτερος του μηδενός , τότε το Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων είναι θετικό, δηλώνοντας ότι το Σύνολο του Ενεργητικού έχει σχηματιστεί από το Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων ή και το Σύνολο του Παθητικού. Με άλλα λόγια, το Ενεργητικό έχει σχηματιστεί από ίδια κεφάλαια ή και ξένα , έχοντας υποχρεώσεις τόσο στους μετόχους της Τράπεζας όσο και σε τρίτους πιστωτές της.

2. Όταν ο δείκτης είναι μικρότερος του μηδενός, τότε το Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων είναι αρνητικό, δηλώνοντας ότι το Σύνολο του Ενεργητικού είτε είναι μικρότερο του Συνόλου του Παθητικού είτε είναι μηδενικό. Τα Ίδια Κεφάλαια αποτελούν έλλειμμα και στις δύο περιπτώσεις και η άμεση εισφορά νέου κεφαλαίου είναι αναγκαία, ώστε να επιζήσει η Τράπεζα.

Ο εξεταζόμενος δείκτης μας παρουσιάζει τόσο τη σχέση των Ιδίων Κεφαλαίων, ή αλλιώς της Καθαρής θέσης, με το Ενεργητικό, όσο και τη σχέση του τελευταίου με το Παθητικό, όπως άλλωστε φανερώνεται από τη λογιστική εξίσωση $K\Theta = E - \Pi$ ή $E = \Pi + K\Theta$ (όπου $K\Theta$: Καθαρή Θέση , Π : Παθητικό , E :Ενεργητικό).

Ίδια Κεφάλαια

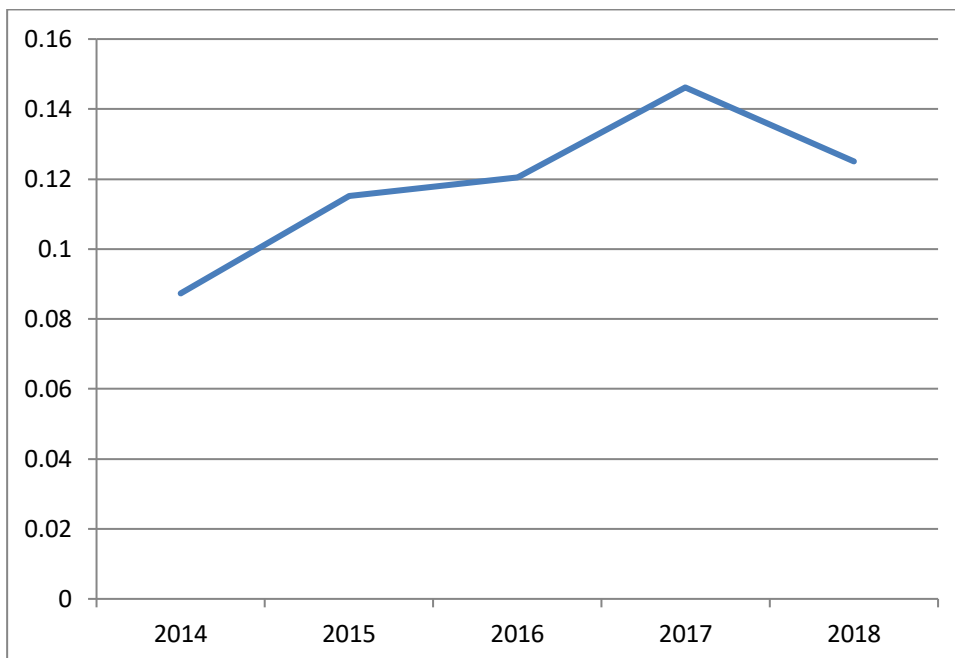
Ενεργητικό

Πίνακας 8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό

2014	2015	2016	2017	2018
0,087312014	0,115192925	0,120416801	0,146175435	0,1250248

³⁷Μπαρδή Αδριάνα- Στέργιο Άννα-Τζάκο Ρουντίνα, 2015, Χρηματοοικονομική Ανάλυση της Τράπεζας της Ελλάδος και της AlphaBank, ανακτήθηκε από <http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/handle/123456789/3600>

Καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο οι τιμές που ακολουθεί ο αριθμοδείκτης είναι μικρότερες του μηδενός με αυξανόμενη τάση από το 2014 έως το 2015 λόγω της αύξησης τόσο των ιδίων κεφαλαίων όσο και του ενεργητικού, στη συνέχεια κατά τα έτη 2016- 2017 ο δείκτης ακολουθεί ανοδική πορεία η οποία όμως οφείλεται στην παράλληλη πτώση τόσο των ιδίων κεφαλαίων όσο και του ενεργητικού ενώ ακολουθεί μία μικρή πτώση κατά το 2018 η οποία οφείλεται πλέον στην μεταξύ αναλογία της πτωτικής τάσης του αριθμητή και του παρανομαστή, επομένως σύμφωνα με τη θεωρία το Σύνολο του Ενεργητικού έχει σχηματιστεί από το Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων ή και το Σύνολο του Παθητικού. Με άλλα λόγια, το Ενεργητικό έχει σχηματιστεί από ίδια κεφάλαια ή και ξένα , έχοντας υποχρεώσεις τόσο στους μετόχους της Τράπεζας όσο και σε τρίτους πιστωτές της.

Διάγραμμα 8.4.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Ενεργητικό

8.4.2 Αριθμοδείκτες Πίεσεως Ξένου Κεφαλαίου

Ο αριθμοδείκτης πίεσεως ξένου κεφαλαίου δείχνει το ποσοστό συμμετοχής ξένου κεφαλαίου στο συνολικό κεφάλαιο ή με άλλα λόγια το βαθμό εξαρτήσεως της επιχείρησης από το

κεφάλαιο. Πρόκειται για ένα σημαντικό δείκτη, αποδίδει τη διάρθρωση του κεφαλαίου της επιχείρησης και παρέχει πληροφορίες για τη ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις της (μακροπρόθεσμη ρευστότητας). Επίσης, ο ίδιος δείκτης δείχνει τον βαθμό της δανειακής εξάρτησης της επιχείρησης από τους πιστωτές ή δανειστές της και συνακόλουθα, δείχνει το βαθμό πίεσης που εξασκούν αυτοί στην διοίκηση της οικονομικής μονάδας στη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Ο δείκτης πίεσης Ξένου κεφαλαίου είναι συμπληρωματικός του δείκτη ιδιοκτησίας, δηλαδή αν η τιμή του δείκτη πίεσης ξένου κεφαλαίου αφαιρεθεί από την μονάδα προκύπτει η τιμή του δείκτη ιδιοκτησίας. Επομένως χαμηλές τιμές του δείκτη αυτού αντιστοιχούν σε υψηλές τιμές του δείκτη ιδιοκτησίας και αντίστροφα. Μια τιμή του δείκτη πίεσεως ξένου κεφαλαίου ώση 0,5 σημαίνει ότι τα ξένα κεφάλαια ισούνται με το 50% των συνολικών κεφαλαίων ή ακόμα ότι είναι ίσα με τα ίδια κεφάλαια. Αν ο εν λόγω αριθμοδείκτης είναι μεγαλύτερος από το 50% πρέπει να μελετήσουμε εάν το ξένο κεφάλαιο είναι μακροχρόνιο ή βραχυχρόνιο.

Ο αριθμοδείκτης προσδιορίζεται αν διαιρέσουμε τα ξένα κεφάλαια μιας επιχείρησης με το συνολικό παθητικό της.³⁸

Ξένα Κεφάλαια

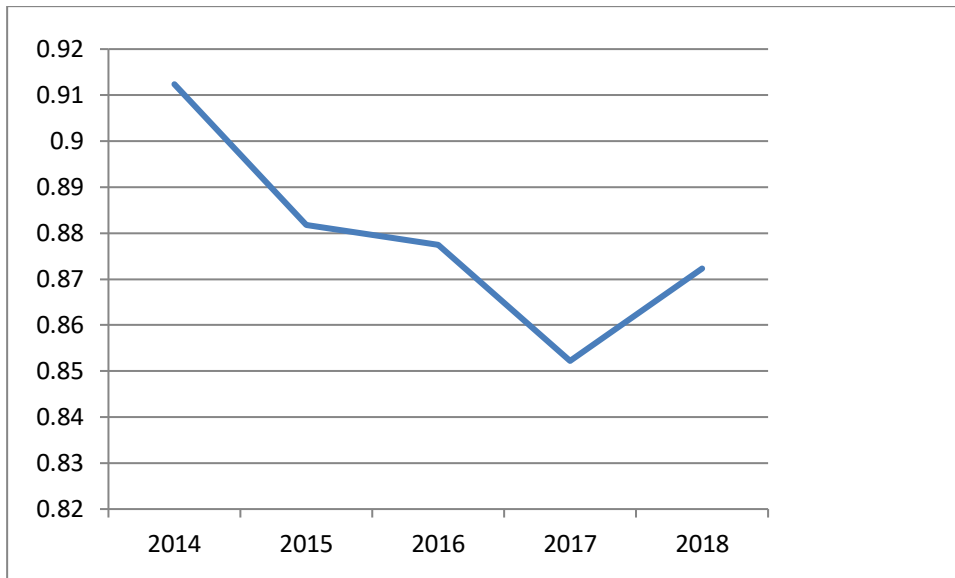
$$\text{ΑΠΚΕΚ} = \frac{\text{Ξένα Κεφάλαια}}{\text{Συνολικό Παθητικό}}$$

Πίνακας 8.4.2 Αριθμοδείκτες Πίεσεως Ξένου Κεφαλαίου

2014	2015	2016	2017	2018
0,912360988	0,88180481	0,877503125	0,85221194	0,872327

³⁸Κουρτάκη Αγγελική, 2014, Χρηματοοικονομική ανάλυση εμπορικού ή βιομηχανικού κλάδου για τα έτη 2002-2011 ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/4814?locale-attribute=en>

Ο αριθμοδείκτης πίεσεως ξένου κεφαλαίου βλέπουμε ότι σταδιακά μειώνεται παρόλα αυτά κυμαίνεται σε αρκετά υψηλά επίπεδα πάνω από το 0,5 και βλέπουμε ότι η επιχείρηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους δανειστές ή πιστωτές της, ωστόσο να τονισθεί ότι αφορά κυρίως βραχυχρόνιες υποχρεώσεις.

Διάγραμμα 8.4.2 Αριθμοδείκτες Πίεσεως Ξένου Κεφαλαίου

8.4.3 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Αυτονομίας (ΑΟΑ)

Η σχέση αυτή δείχνει το ποσοστό του συνόλου των ενεργητικών στοιχείων μιας επιχείρησης που έχει χρηματοδοτηθεί από τους φορείς της. Οπότε όσο μεγαλύτερο είναι το ύψος των ιδίων κεφαλαίων μιας επιχείρησης σε σχέση με τις υποχρεώσεις της, τόσο μεγαλύτερη προστασία παρέχεται στους δανειστές της και τόσο μικρότερη πίεση ασκείται σ' αυτή για την εξόφληση των υποχρεώσεών της και την πληρωμή τόκων. Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ιδίων προς συνολικών κεφαλαίων μας δείχνει ότι υπάρχει πιθανότητα οικονομικής δυσκολίας για

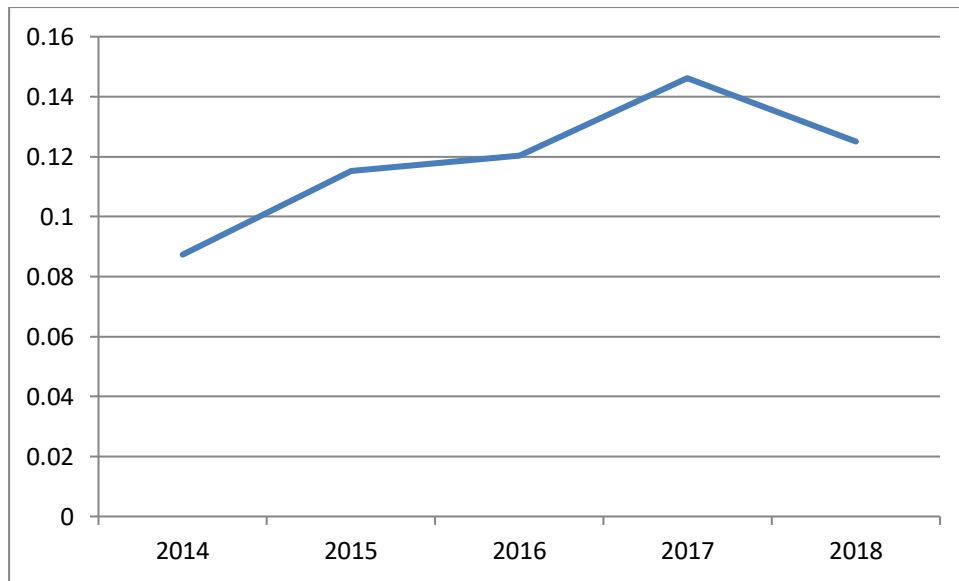
την εξόφληση των υποχρεώσεων μιας επιχείρησης. Ένας χαμηλός δείκτης αποτελεί ένδειξη μιας πιο επικίνδυνης κατάστασης λόγω της πιθανότητας να προκύψουν μεγάλες ζημιές στην επιχείρηση, των οποίων το βάρος για την κάλυψη θα φέρουν τα ίδια κεφάλαια, κάτι που γίνεται εμφανέστερο σε περιόδους χαμηλών κερδών. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των ιδίων κεφαλαίων με το σύνολο κεφαλαίου.

$$\text{ΑΟΑ} = \frac{\text{Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Συνολικά Κεφάλαια}}$$

Πίνακας 8.4.3 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Αυτονομίας

2014	2015	2016	2017	2018
0,087312013	0,115192924	0,120416799	0,14617543	0,1250248

Παρατηρείται ότι ο αριθμοδείκτης ακολουθεί μία ανοδική πορεία κατά τη διάρκεια των ετών η οποία οφείλεται στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων μέχρι το 2015 ενώ στη συνέχεια υπάρχει πτώση τόσο των ιδίων κεφαλαίων όσο και των συνολικών η οποία συνεχίζεται κατά την πάροδο των εξεταζόμενων ετών μέχρι που ο δείκτης παρουσιάζει καθοδική πορεία. Οι τιμές του αριθμοδείκτη είναι σε χαμηλά επίπεδα γεγονός που φανερώνει μία επικινδυνότητα.

Διάγραμμα 8.4.3 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Αυτονομίας

8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Χορηγήσεις

Ο δείκτης αυτός εκφράζει το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων ως ποσοστό του συνόλου των χορηγήσεων. Όταν η τιμή του είναι υψηλή η ανάγκη για εξωτερική χρηματοδότηση μειώνεται καθώς επαρκούν να αξιοποιηθούν τα διαθέσιμα ίδια κεφάλαια και συνεπώς μειώνεται ο κίνδυνος που μπορεί να προκαλούσε εάν μελλοντικά αδυνατούσε να αποπληρώσει αυτές τις υποχρεώσεις. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί πως συγκεκριμένα στην Ελλάδα ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι εξαιρετικά αυξημένος στις ημέρες μας για αρκετές επιχειρήσεις.

Για την εφαρμογή του τύπου αντλήθηκαν τα ποσά των ιδίων κεφαλαίων για τον αριθμητή ενώ ο παρονομαστής ως σύνολο χορηγήσεων περιλαμβάνει τα δάνεια κατά πελατών όπως και τα δάνεια κατά πιστωτικών ιδρυμάτων.

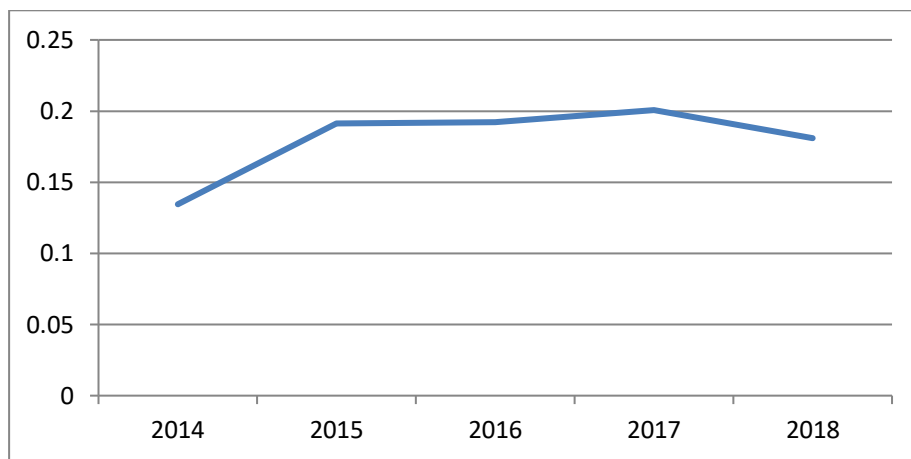
Ίδια Κεφάλαια

Χορηγήσεις

Πίνακας 8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Χορηγήσεις

2014	2015	2016	2017	2018
0,134502653	0,191343101	0,192048754	0,20067267	0,1808432

Στη συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρείται συνεχής άνοδος της τιμής του αριθμοδείκτη με μία μικρή πτώση το 2018 και οφείλεται στην ανοδική πορεία των ιδίων κεφαλαίων μέχρι το 2016 και την καθοδική των χορηγήσεων η οποία αυτή πορεία των χορηγήσεων συνεχίζεται καθ'όλη την εξεταζόμενη περίοδο ενώ από το 2016 και μετά την καθοδική αυτή πορεία ακολουθούν και τα ίδια κεφάλαια. Παρόλα αυτά η πορεία του δείκτη αποδεικνύει τη ολοένα και μικρότερη ανάγκη για εξωτερική χρηματοδότηση.

Διάγραμμα 8.4.4 Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Χορηγήσεις

8.5 Αριθμοδείκτες Δανειακής Επιβάρυνσης

Οι Αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης χρησιμοποιούνται για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει η όχι υπερδανεισμός σε μία επιχείρηση και εκφράζει τη σχέση μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο των δανειακών κεφαλαίων. Επιπλέον οι δείκτες αυτοί δείχνουν την ασφάλεια που παρέχει η επιχείρηση στους δανειστές της. Ένας δείκτης μεγαλύτερος της μονάδας μας φανερώνει ότι οι φορείς της επιχείρησης συμμετέχουν σ' αυτή με περισσότερα κεφάλαια από ότι οι πιστωτές της. Όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η σχέση τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια παρέχεται στους πιστωτές της επιχειρήσεως. Αντίθετα ένας δείκτης μικρότερος της μονάδας δείχνει πως υπάρχει περιορισμένη εξασφάλιση των πιστωτών της επιχειρήσεως.

8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι

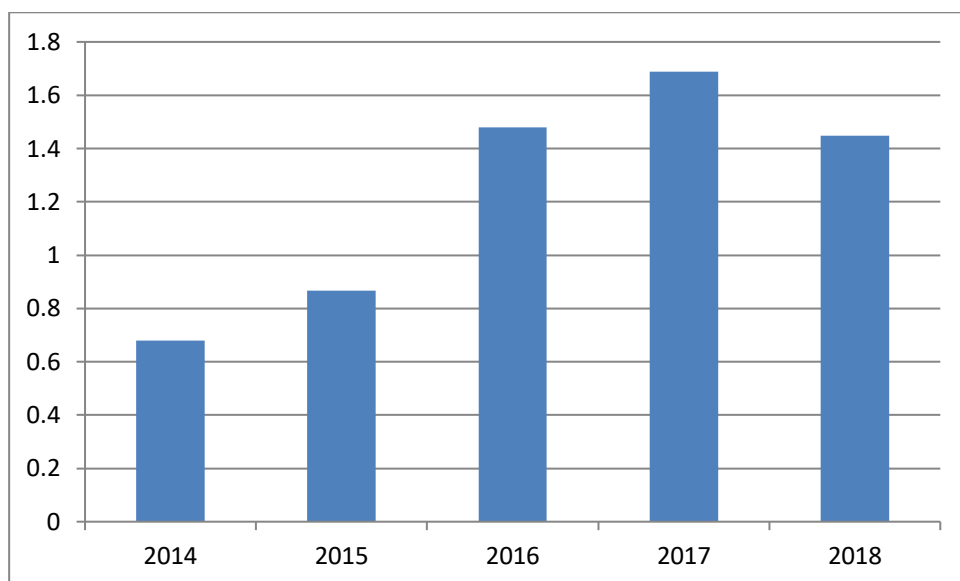
ΚΠΤΦ

Τόκοι Πληρωτέοι

Πίνακας 8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι

2014	2015	2016	2017	2018
0,679646336	0,867951171	1,479053566	1,68815331	1,4475375

Παρατηρούμε ότι ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης κατά τα πρώτα δύο έτη είναι κάτω της μονάδας στη συνέχεια ο δείκτης ακολουθεί μία ανοδική πορεία και κυμαίνεται πάνω από τη μονάδα γεγονός που φανερώνει την καλύτερη πορεία της τράπεζας καθώς τα κέρδη της αυξάνονται και οι τόκοι μειώνονται. Κατά το τελευταίο εξεταζόμενο έτος παρατηρούμε μία μικρή πτώση ωστόσο ο δείκτης συνεχίζει να κυμαίνεται πάνω από την μονάδα.

Διάγραμμα 8.5.1 Αριθμοδείκτης ΚΠΤΦ προς Τόκοι Πληρωτέοι

8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης (ΒΔΕ)

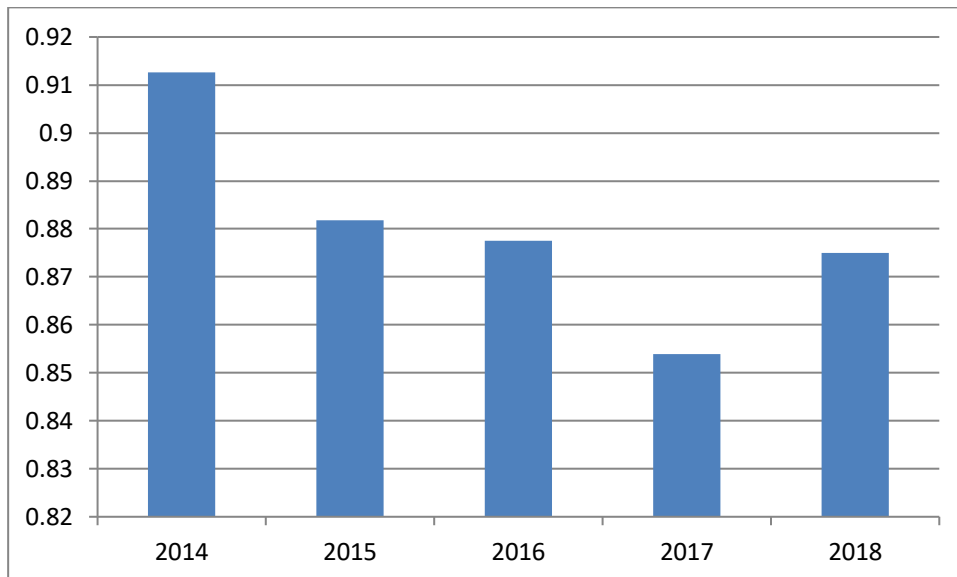
$$\text{ΒΔΕ} = \frac{\text{ΜΥ} + \text{ΒΥ}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Πίνακας 8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης

2014	2015	2016	2017	2018
0,912687986	0,88180481	0,877503125	0,853840071	0,8749752

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης ακολουθεί μία συνεχής καθοδική πορεία, γεγονός

που δείχνει την καθοδική τάση που έχουν οι υποχρεώσεις της τράπεζας ωστόσο κατά τα εξεταζόμενα χρόνια μειώνεται σταδιακά και το συνολικό ενεργητικό αλλά ο δείκτης κυμαίνεται σε τιμές κάτω της μονάδας γεγονός που σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις τη κυμαίνονται σε τιμές χαμηλότερες του ενεργητικού της, με εξαίρεση το 2018 όπου εμφανίζει μία μικρή άνοδο ωστόσο οι υποχρεώσεις της παραμένουν χαμηλότερα του ενεργητικού της.

Διάγραμμα 8.5.2 Αριθμοδείκτης Βαθμού Δανειακής Επιβάρυνσης

8.5.3 Αριθμοδείκτες Ίένα Προς Ίδια Κεφάλαια- Ίένα Προς Συνολικά Κεφάλαια

Οι αριθμοδείκτες αυτοί εμφανίζονται και με τη μορφή: Ίδια προς Συνολικά Κεφάλαια, Ίένα προς Συνολικά Κεφάλαια ή Συνολικά προς Ίδια Κεφάλαια και είναι μεγάλης σημασίας, γιατί με αυτούς εκτιμάται η φερεγγυότητα και η σταθερότητα της επιχείρησης. Όσο μεγαλύτερη είναι η αναλογία του Ιδίου Κεφαλαίου, τόσο υψηλότερη είναι η πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, καθόσον αυξάνεται η ευχέρεια αντιμετώπισης των υποχρεώσεών της με το προϊόν από τη ρευστοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων. Γενικά, θεωρείται ότι το κατώτατο ανεκτό όριο αναλογίας του Ιδίου Κεφαλαίου επί του συνολικού ύψους του Παθητικού είναι 25%. Η πτώση αυτής της αναλογίας κάτω του 25% είναι επικίνδυνη, γιατί

οποιαδήποτε και αν είναι η διάρθρωση των περιουσιακών στοιχείων, μια υποτίμησή τους, λόγω νομισματικών κρίσεων κ.λπ., εκμηδενίζει το Ίδιο Κεφάλαιο, με συνέπεια την αδυναμία εξόφλησης των υποχρεώσεών της. Έτσι, η επιχείρηση περιέρχεται στους πιστωτές. Μία υψηλή εξάλλου αναλογία του Ιδίου Κεφαλαίου εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της επιχείρησης και συνιστά εγγύηση της σταθερότητάς της. Περαιτέρω, η αναλογία μεταξύ ιδίων και ξένων κεφαλαίων εξαρτάται:

A. Από την αποδοτικότητα του απασχολούμενου κεφαλαίου σε σχέση προς το κόστος των ξένων κεφαλαίων. Όταν η αποδοτικότητα του συνολικού απασχολούμενου κεφαλαίου είναι μεγαλύτερη από το μέσο επιτόκιο των ξένων κεφαλαίων, συμφέρει τον επιχειρηματία να χρησιμοποιεί σε μεγαλύτερο ποσοστό ξένα κεφάλαια, γιατί κατά αυτόν τον τρόπο καρπώνεται τη διαφορά. Στην περίπτωση αυτή, όταν αυξάνεται η αναλογία των ξένων κεφαλαίων, αυξάνεται η αποδοτικότητα του ιδίου κεφαλαίου. Σε αντίθετη περίπτωση, όσο αυξάνεται η αναλογία του ξένου κεφαλαίου, τόσο μειώνεται η αποδοτικότητα του ιδίου κεφαλαίου.

B. Από τη σύνθεση του Ενεργητικού της επιχείρησης. Επιχειρήσεις έντασης πάγιων στοιχείων έχουν ανάγκη αυξημένων μακροπρόθεσμων και μάλιστα Ιδίων Κεφαλαίων. Γενικά, θεωρείται ότι ο βαθμός κάλυψης του Πάγιου Ενεργητικού, εκφραζόμενος με τον αριθμοδείκτη: Καθαρή Περιουσία / Πάγιο Ενεργητικό, πρέπει να είναι 1, δηλαδή το πάγιο ενεργητικό πρέπει να ισούται με την καθαρή περιουσία (ίδια κεφάλαια). Για να εξασφαλιστεί η σταθερότητα μιας επιχείρησης, πρέπει οι ανάγκες διάρκειάς της να καλύπτονται με κεφάλαια τα οποία μπορεί η επιχείρηση να έχει στη διάθεσή της επ' αόριστο, δηλαδή με ίδια κεφάλαια και, συμπληρωματικά μόνο, με ξένα μακροπρόθεσμα κεφάλαια. Εάν οι ανάγκες διάρκειας χρηματοδοτηθούν με βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, τότε θα γίνει δύσκολη η εξόφληση των βραχυπρόθεσμων αυτών πιστώσεων. Οι αριθμοδείκτες δείχνουν τον βαθμό στον οποίο η επιχείρηση χρηματοδοτείται από το χρέος και σχετίζονται με τα μακροπρόθεσμα κεφάλαια που διατίθενται από τρίτους και των οποίων τα επιτόκια θα πρέπει να δοθούν μέσω της χρηματοδότησης που προβλέπεται από τους ιδιοκτήτες μέσω των κεφαλαίων. Άρα οι αριθμοδείκτες πρέπει να εκτιμώνται σε σχέση και με τη φύση της επιχείρησης. Σε γενικές γραμμές, τα υψηλότερα επίπεδα των αριθμοδεικτών εξάρτησης είναι πιο κατάλληλα όταν τα επίπεδα των κερδών δεν έχουν την τάση να παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Τα υψηλά επίπεδα των αριθμοδεικτών εξάρτησης, επίσης, συχνά συνδέονται με την αγορά ορισμένων ακριβών πάγιων περιουσιακών στοιχείων, όπως ακίνητα ή πλοία. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμοδείκτης Ίδια προς Ξένα κεφάλαια

χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ή όχι υπερδανεισμός σε μια επιχείρηση. Όταν ο αριθμοδείκτης είναι μεγαλύτερος της μονάδας (1), η δανειακή επιβάρυνση είναι μικρή, διότι η καθαρή θέση καλύπτει το ξένο κεφάλαιο. Όταν ο αριθμοδείκτης είναι μικρότερος της μονάδας (1), η δανειακή επιβάρυνση είναι μεγάλη.³⁹

Ξένα Κεφάλαια

Ίδια Κεφάλαια

Πίνακας 8.5.3 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Ίδια Κεφάλαια

2014	2015	2016	2017	2018
10,44943235	7,655025762	7,287215068	5,830062586	6,97723061

Ξένα Κεφάλαια

Σύνολο Κεφαλαίων

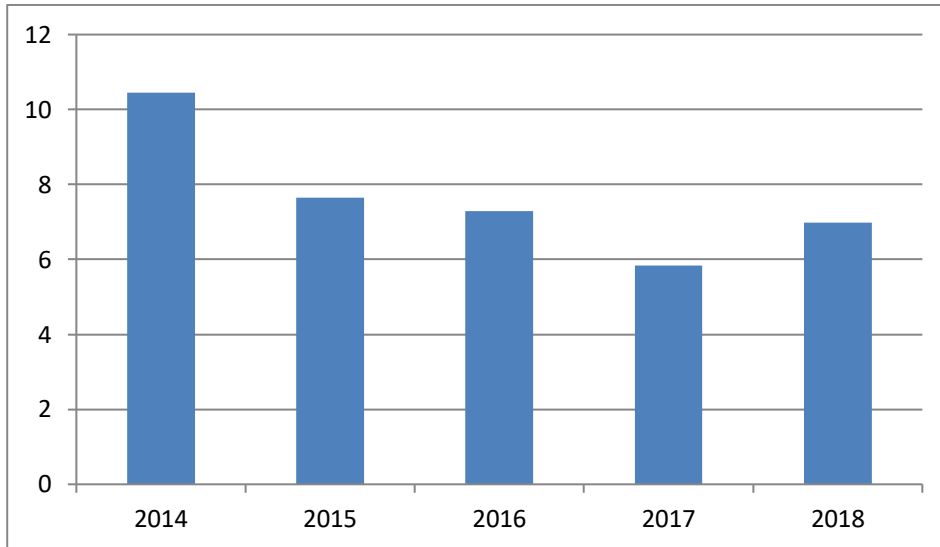
Πίνακας 8.5.4 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Σύνολο Κεφαλαίων

2014	2015	2016	2017	2018
0,912659425	0,884460194	0,879332201	0,853588457	0,87464321

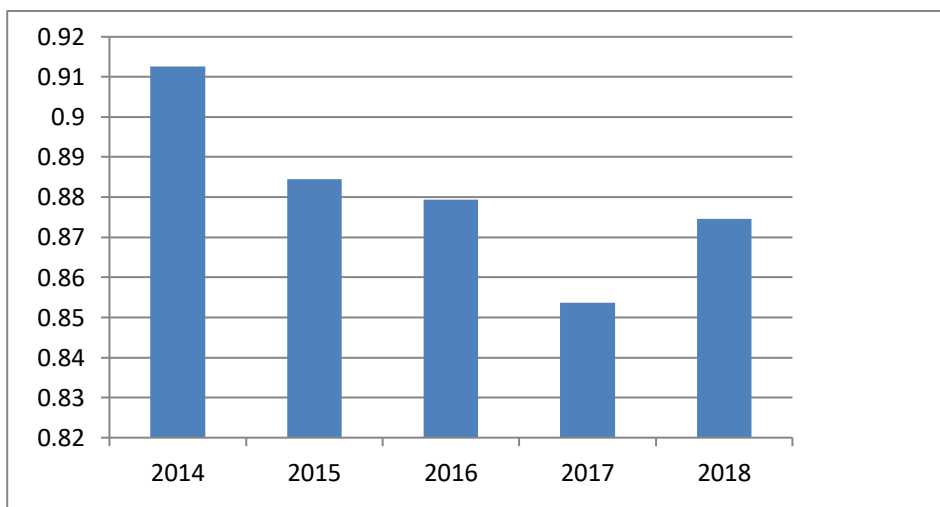
Παρατηρούμε ότι και οι δύο αριθμοδείκτες φανερώνουν την εξάρτηση της τράπεζας από τα ξένα κεφάλαια και δείχνουν την επικινδυνότητα της θέσης στην οποία βρίσκεται καθώς μειώνεται η ανεξαρτησία της τράπεζας και υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να περιέλθει στην κατοχή των δανειστών της. Στον πρώτο αριθμοδείκτη, παρατηρείται μία καθοδική πορεία με εξαίρεση το 2018 όπου η τιμή του αριθμοδείκτη ξανά ανεβαίνει, διαφαίνεται η διαφορά μεταξύ του ύψους των ιδίων κεφαλαίων και των ξένων. Παράλληλα και στον

³⁹Εκτίμηση φερεγγυότητας (ανάλυση κινδύνου) με χρήση αριθμοδεικτών, ανακτήθηκε από https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3747/1/02_chapter_5.pdf

δεύτερο αριθμοδείκτη βλέποντας τις τιμές του να κυμαίνονται κοντά στη μονάδα γίνεται αντιληπτό ότι τα ξένα κεφάλαια διακατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό των συνολικών κεφαλαίων της τράπεζας Πειραιώς.

Διάγραμμα 8.5.3 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Ίδια Κεφάλαια

Διάγραμμα 8.5.4 Αριθμοδείκτης Ξένα Κεφάλαια προς Σύνολο Κεφαλαίων

8.6 Αριθμοδείκτες Επένδυσης

Οι αριθμοδείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται από τους επενδυτές όταν πρόκειται να αποφασίσουν αν θα πρέπει να αγοράσουν, να πωλήσουν ή να διατηρήσουν την επένδυση τους σε μετοχικούς τίτλους μιας επιχείρησης. Οι περισσότεροι από τους ευρύτατα χρησιμοποιούμενους επενδυτικούς αριθμοδείκτες συσχετίζουν την τρέχουσα τιμή των μετοχών μιας επιχείρησης με κατά μετοχή μεγέθη του ισολογισμού και της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσεως. Η αναφορά σε κατά μετοχή σχέσεις είναι χρήσιμη από πρακτικής απόψεως διότι οι τιμές που αναφέρονται στη χρηματιστηριακή αγορά αφορούν την μετοχή και όχι συνολικά μεγέθη της επιχείρησης.⁴⁰

8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης προκύπτει διαιρώντας το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων μιας οικονομικής μονάδας με τον αριθμό των μετοχών της που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Συνεπώς :

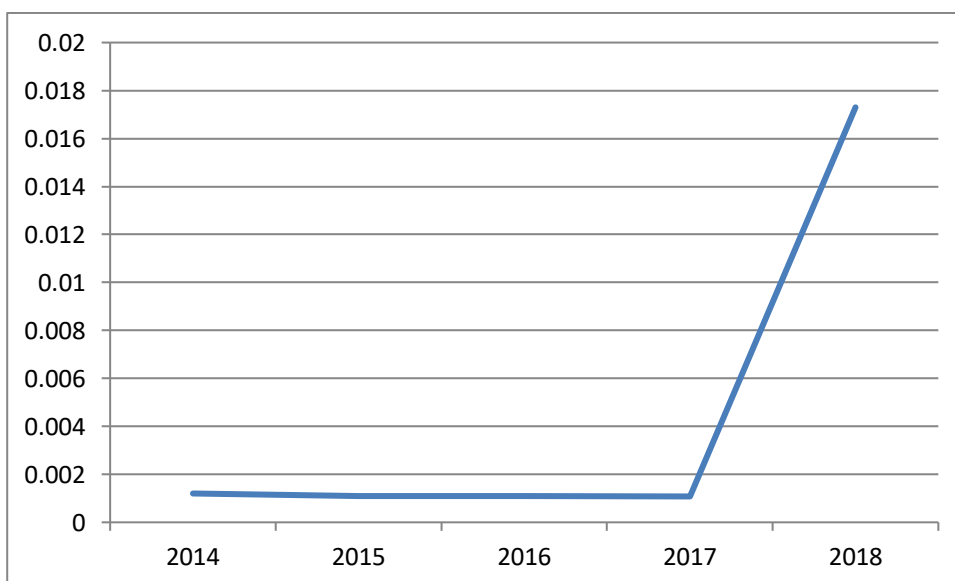
$$\text{EAM} = \frac{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Αριθμός Μετοχών σε Κυκλοφορία}}$$

⁴⁰Κουρτάκη Αγγελική, 2014, Χρηματοοικονομική ανάλυση εμπορικού ή βιομηχανικού κλάδου για τα έτη 2002-2011 ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/4814?locale-attribute=en>

Πίνακας 8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής

2014	2015	2016	2017	2018
0,001210569	0,001100173	0,001082856	0,001079446	0,01729953

Να τονίσουμε σε αυτό το σημείο ότι η εσωτερική αξία μιας οικονομικής μονάδας δεν χρησιμοποιείται από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων για τους παρακάτω λόγους. Πρώτον η αξία των περισσότερων περιουσιακών στοιχείων δεν προσδιορίζεται από την αξία τους, όπως αυτή αναγράφεται στα βιβλία της οικονομικής μονάδας, αλλά με βάση τη κερδοφόρα δυναμικότητα τους. Δεύτερον επειδή η αξία των περιουσιακών στοιχείων αναφέρεται σε ιστορικές τιμές, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Παρόλα αυτά, μελετώντας τον αριθμοδείκτη αυτόν παρατηρούμε ότι η τιμή από το 2014 έως και το 2017 συνεχώς μειώνεται γεγονός που οφείλεται τόσο στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων όσο και στην αύξηση του αριθμού των μετοχών. Κατά το έτος 2018 ο αριθμοδείκτης παρουσιάζει μία μικρή αύξηση καθώς ο αριθμός των μετοχών σε κυκλοφορία μειώνεται παρόλο που τα ίδια κεφάλαια συνεχίζουν την καθοδική τους πορεία.

Διάγραμμα 8.6.1 Αριθμοδείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής

8.6.2 Δείκτης Τιμής προς Κέρδη ανά Μετοχή (P/E).

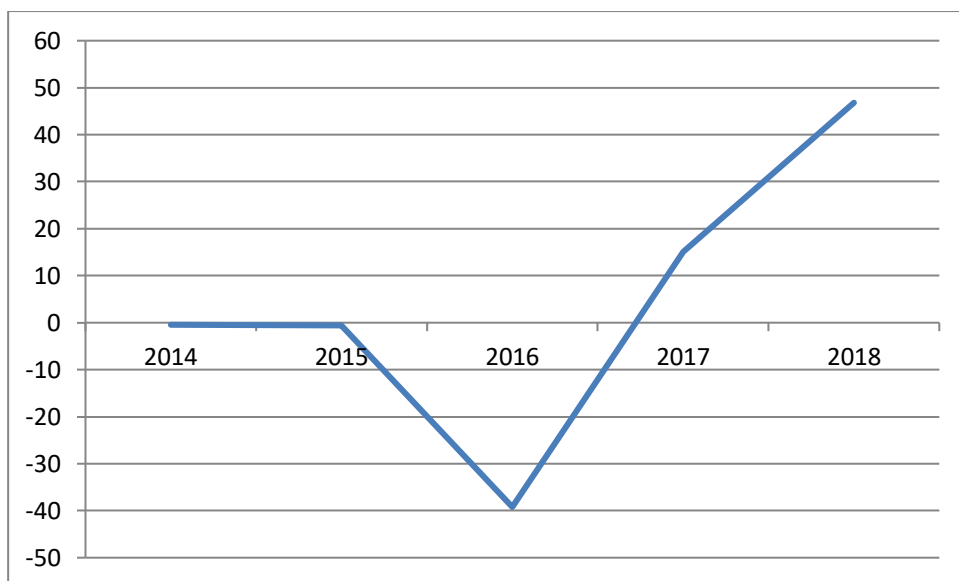
Ο δείκτης P/E είναι το πλέον δημοφιλές εργαλείο για τους επενδυτές προκειμένου να προσδιορίσουν τις επενδυτικές τους κινήσεις και εμμέσως τις τιμές των μετοχών. Είναι ένα από τα κυριότερα μέτρα που χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί αν μια μετοχή είναι υπερτιμημένη ή υποτιμημένη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο υπολογισμός του δείκτη P/E είναι κάτι σχετικά εύκολο, σε αντίθεση με την ερμηνεία του αποτελέσματος που προκύπτει, η οποία μπορεί να είναι σχετικά δύσκολη ή και ευμετάβλητη. Για τον καθορισμό του P/E διαιρούμε απλά την τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής με τα αντίστοιχα κέρδη της εταιρίας ανά μετοχή για τους τελευταίους μήνες ή για το πιο πρόσφατο έτος ή ακόμα και για το προβλεπόμενο έτος. Τα κέρδη ανά μετοχή είναι το σύνολο των κερδών της επιχείρησης κατά τη διάρκεια του τελευταίου δωδεκαμήνου διαιρεμένο με το συνολικό αριθμό των εισηγμένων διαπραγματευόμενων μετοχών της. Τα συγκεκριμένο μεγέθη είναι διαθέσιμα στους ετήσιους, εξαμηνιαίους ή τριμηνιαίους ισολογισμούς της επιχείρησης.

$$P/E = \frac{\text{Τιμή Μετοχής}}{\text{Κέρδη ανά Μετοχή}}$$

Πίνακας 8.6.2 Αριθμοδείκτης Τιμή Μετοχής προς Κέρδη ανά Μετοχή

2014	2015	2016	2017	2018
-0,405679513	-0,572191493	-39,21568627	15,07537688	46,8018721

Μελετώντας τις τιμές του αριθμοδείκτη P/E βλέπουμε ότι μεταξύ του 2014-2015 κυμαίνεται σε αρνητικά επίπεδα καθώς η τράπεζα Πειραιώς εμφανίζει ζημίες και όχι κέρδη. Το 2016 ο δείκτης πέφτει κατακόρυφα κυμαινόμενος σε αρνητικά επίπεδα και φανερώνοντας την επικινδυνότητα που είχε η επένδυση σε μία τέτοια μετοχή. Ωστόσο, διαψεύδοντας την πορεία της τα επόμενα επί μελέτη χρόνια ο δείκτης αυξάνεται ραγδαία παίρνοντας αρκετά υψηλές τιμές και κάνοντας την μετοχή της τράπεζας Πειραιώς ιδιαίτερα ελκυστική στο κοινό. Η τιμή της μετοχής αυξάνεται ραγδαία καθώς πλέον η τράπεζα εμφανίζει και κέρδη.

Διάγραμμα 8.6.2 Αριθμοδείκτης Τιμή Μετοχής προς Κέρδη ανά Μετοχή

8.6.3 Κέρδη κατά Μετοχή

Τα κατά μετοχή κέρδη μιας επιχείρησης είναι ένας από τους πιο σπουδαίους δείκτες που χρησιμοποιείται στη χρηματοοικονομική ανάλυση αλλά είναι συγχρόνως και ο πιο παραπλανητικός.

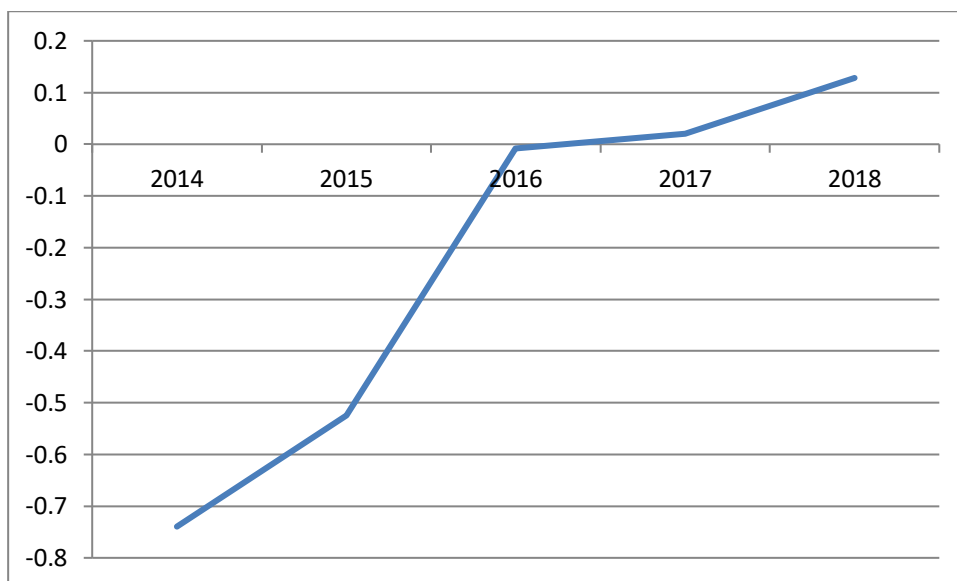
$$\text{Κέρδη κατά μετοχή} = \frac{\text{Σύνολο Καθαρών Κερδών Χρήσεως}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το ύψος των καθαρών κερδών, που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχείρησης και επηρεάζεται τόσο από το συνολικό ύψος των κερδών της όσο και από τον αριθμό μετοχών της. Το ύψος των κερδών, κατά μετοχή, αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης. Διαφορές στα κέρδη κατά μετοχή μεταξύ των επιχειρήσεων είναι δύσκολο να ερμηνευθούν για το λόγο ότι όλες οι επιχειρήσεις δεν έχουν τον ίδιο αριθμό μετοχών.

Πίνακας 8.6.3 Αριθμοδείκτης Κέρδη κατά Μετοχή

2014	2015	2016	2017	2018
-0,739557031	-0,524341681	-0,007656086	0,019924006	0,12824648

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης παίρνει αρνητικές τιμές κατά τα έτη 2014-2016 καθώς η τράπεζα παρουσιάζει ζημίες κατά τα έτη αυτά, ωστόσο ο δείκτης κινείται ανοδικά γεγονός που οφείλεται στην μετάβαση της τράπεζας από τις ζημίες στα κέρδη, παρουσιάζοντας ολοένα και λιγότερες ζημίες ώσπου το 2017 και έπειτα κυμαίνεται σε θετικά επίπεδα.

Διάγραμμα 8.6.3 Αριθμοδείκτης Κέρδη κατά Μετοχή

8.7 Σύγκριση Κεφαλαίου Τεχνητής Νοημοσύνης

8.7.1 Σύγκριση Κεφαλαίου που Δαπανάται για τη Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικά Κεφάλαια

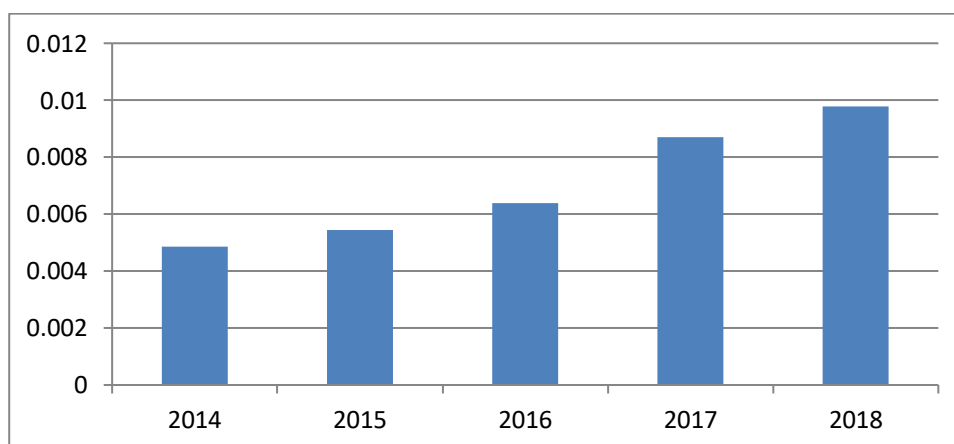
Κεφάλαιο Κίνησης που Δαπανήθηκε για την Τεχνητή Νοημοσύνη

Συνολικά κεφάλαια

Πίνακας 8.7.1 Κεφάλαιο που δαπανάται για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικά κεφαλαίου

2014	2015	2016	2017	2018
0,004856434	0,005433392	0,006375866	0,00871294	0,0097909

Παρατηρώντας τις τιμές του αριθμοδείκτη βλέπουμε ότι κυμαίνονται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα ωστόσο αν αναλογισθούμε τα συνολικά κεφάλαια της τράπεζας και ρίξουμε μία δεύτερη ματιά στο δείκτη αυτό θα δούμε ότι οι τιμές που παίρνει δεν είναι τόσο χαμηλές καθώς μιλάμε για τα συνολικά κεφάλαια της τράπεζας και ότι παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση κατά τα εξεταζόμενα χρόνια καθώς η ανάγκη για επιβίωση μέσα στις τεχνολογικές αλλαγές γίνεται αναγκαία.

Διάγραμμα 8.7.1 Κεφάλαιο που δαπανάται για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικά κεφαλαίου

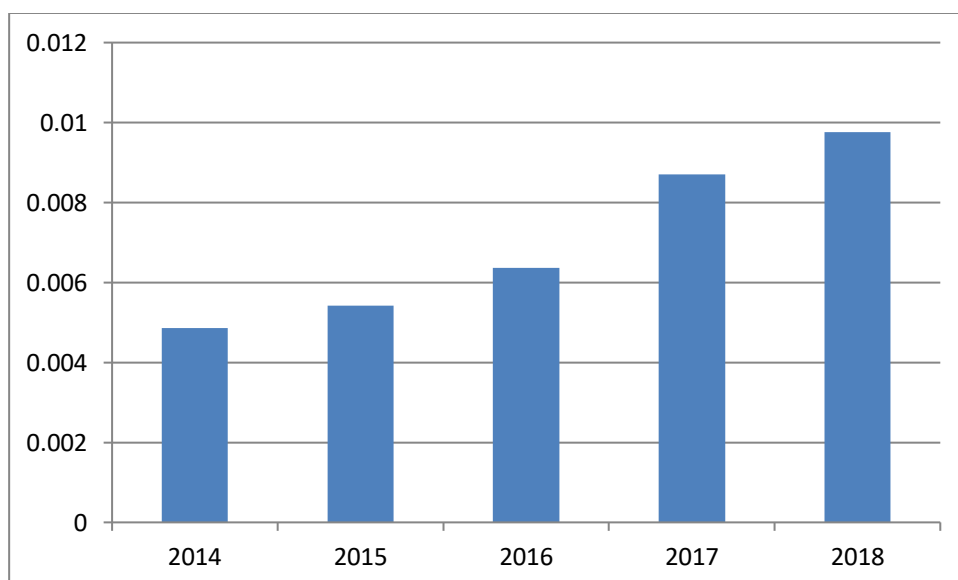
8.7.2 Σύγκριση Κεφαλαίου που Δαπανάται για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Ενεργητικού

Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη
Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 8.7.2 Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Ενεργητικό

2014	2015	2016	2017	2018
0,004854846	0,00541708	0,006362603	0,008698888	0,009764978

Παρατηρώντας το αποτέλεσμα που μας δίνει η σύγκριση του κλάσματος, φαινομενικά οι τιμές κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα όμως δεν πρέπει να προσπερνιέται το γεγονός ότι κάθε χρόνο αυξάνονται σταθερά δείχνοντας την έντονη σημασία για την τεχνητή νοημοσύνη από την πλευρά της τράπεζας καθώς το κεφάλαιο που δαπανάται για αυτήν ολοένα και αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς.

Διάγραμμα 8.7.2 Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Συνολικό Ενεργητικό

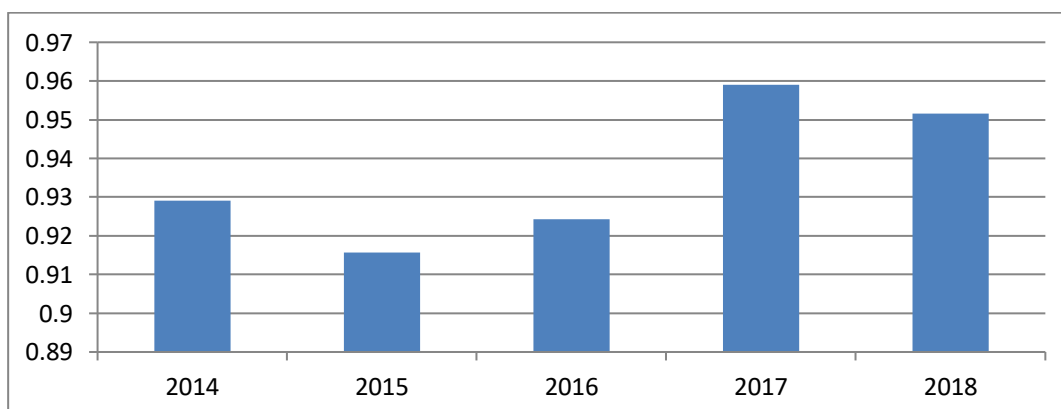
8.7.3 Σύγκριση Κεφαλαίου που Δαπανήθηκε για Τεχνητή Νοημοσύνη με το Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού

Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη
Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού

Πίνακας 8.7.3 Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού

2014	2015	2016	2017	2018
0,929111255	0,915684431	0,924218996	0,95897436	0,9516129

Συγκρίνοντας τα ποσά που δαπανά η τράπεζα Πειραιώς για τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού σε σχέση με το κεφάλαιο που δαπανάται για την τεχνητή νοημοσύνη που αποτελεί τμήμα αυτών των άυλων στοιχείων, βλέπουμε ότι οι τιμές πλησιάζουν πολύ κοντά στη μονάδα υποδηλώνοντας ότι το μεγαλύτερο κεφάλαιο που δίνεται για τα άυλα αυτά στοιχεία πηγαίνει για την ανάπτυξη και τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Ακόμη, βλέπουμε ότι τα αποτελέσματα που δίνει η σύγκριση αυτή δείχνει το ενδιαφέρον της τράπεζας για την τεχνολογική της εξέλιξη καθώς οι τιμές συνεχώς αυξάνεται με εξαίρεση το 2018 που εμφανίζει μία πολύ μικρή πτώση η οποία οφείλεται στην μεγαλύτερη αύξηση του ποσού δαπανήθηκε σε σχέση με την αύξηση του ποσού που δόθηκε για το λογισμικό της τράπεζας.

Διάγραμμα 8.7.3 Κεφάλαιο για Τεχνητή Νοημοσύνη προς Σύνολο Άυλων Στοιχείων Ενεργητικού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι τράπεζες αποτελούν χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές που βοηθούν στην αποτελεσματικότερη κατανομή των αποταμιεύσεων, μεταφέροντας χρήματα από τις αποταμιεύσεις στις επενδύσεις. Ο ρόλος των τραπεζών σε μια οικονομία είναι ιδιαίτερα σημαντικός και μπορεί να καθορίσει σε ένα βαθμό την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, μειώνοντας σημαντικά το κόστος συναλλαγών, μετριάζοντας τον κίνδυνο των επενδυτικών αποφάσεων και ρευστότητας και μεσολαβώντας στην μεταφορά των πλεονασματικών κεφαλαίων σε επενδυτικές δραστηριότητες. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη στα χρηματοπιστωτικά συστήματα διευκολύνονται οι συναλλαγές, αυξάνουν οι καταθέσεις και κατά συνέπεια η διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού μιας τράπεζας μπορεί να γίνει καλύτερα και σε μεγαλύτερο βαθμό. Τα τελευταία έτη η οικονομία της Ελλάδας έχει δοκιμαστεί ιδιαίτερα από την κρίση που έχει επεκταθεί σε όλους τους τομείς της οικονομίας και έχει προκαλέσει την μεγάλη επιδείνωση των μακροοικονομικών μεγεθών της. Η οικονομική κρίση έχει επιδράσει αρνητικά άμεσα στην λειτουργία των τραπεζών όχι μόνο από την δυσχέρεια που απορρέει από την οικονομική δυσκολία των πολιτών και των επιχειρήσεων αλλά και από την προσπάθεια μετατροπής του ελληνικού χρέους σε βιώσιμα επίπεδα που οδήγησε στην μείωση της αξίας των κρατικών ομολόγων στα οποία είχε επενδυθεί μέρος των κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών. Έτσι η κρίση οδήγησε σε σημαντική μείωση των καταθέσεων, σε αδυναμία βραχυπρόθεσμου δανεισμού αλλά και μακροπρόθεσμου με έκδοση ομολόγων με παροχή εγγυήσεων αλλά σε σημαντική αύξηση των επισφαλών δανείων. Στα πλαίσια αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος συντελέστηκαν διάφορες διεργασίες μία εκ των οποίων είναι και η επένδυση σημαντικών κεφαλαίων στην τεχνητή νοημοσύνη έτσι ώστε να προκύψει αύξηση των καταθέσεων, των συναλλαγών και κατ' επέκταση η γενική αποκατάσταση της δυσχερούς κατάστασης των προηγούμενων ετών. Παρατηρώντας, το συνολικά επενδυμένο κεφάλαιο της τράπεζας Πειραιώς και συγκρίνοντας το κεφάλαιο κίνησης που δεσμεύεται για την υποστήριξη και ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης αντιλαμβανόμαστε ότι η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο για την διαβίωσή της αλλά και την ανάπτυξή της. Μελετώντας

τις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας Πειραιώς και κάνοντας ανάλυση των αριθμοδεικτών όπως προκύπτει βλέπουμε ότι σχετικά με την ρευστότητα υπάρχουν συνεχή αυξομειώσεις κατά την πάροδο των εξεταζόμενων ετών, που γίνεται όμως φανερή η δυσκολία κάλυψης των υποχρεώσεων της οι οποίες όμως μειώνονται συνεχώς όπως και τα μετρητά ενώ παρατηρείται αύξηση στις καταθέσεις γεγονός που θα μπορούσε να οφείλεται στην ανάπτυξη και τη χρήση των μέσων τεχνητής νοημοσύνης. Όσο αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια και την διάρθρωση κεφαλαίων παρατηρείται μεγάλη εξάρτηση της τράπεζας από την εξωτερική χρηματοδότηση, καθώς υπερδανείζεται η οποία ωστόσο συνεχώς μειώνεται κατά τα εξεταζόμενα χρόνια. Ακόμη, παρατηρείται συνεχής μείωση των ιδίων κεφαλαίων αλλά και των συνολικών κεφαλαίων καθώς μειώνονται και τα ξένα κεφαλαία σταδιακά. Σχετικά με την αποδοτικότητα της τράπεζας βλέπουμε ότι η εξάρτηση από τους δανειστές της και ο υπερδανεισμός αφήνουν αρνητικό αντίκτυπο στην απόδοσή της, η οποία προσπαθεί να ανακάμψει τα τελευταία εξεταζόμενα έτη. Οι αριθμοδείκτες επένδυσης φανερώνουν το αποτέλεσμα της μείωσης των ιδίων κεφαλαίων για την τράπεζα καθώς και η εμφάνιση ζημιών κατά τα πρώτα έτη εξέτασης, δείχνουν την επιρροή τους μέσω των τιμών της μετοχής και της απήχησης στο κοινό, ωστόσο τα τελευταία έτη η μετοχή γίνεται ολοένα και πιο ελκυστική όσο η τράπεζα κερδίζει ξανά την αξιοπιστία της. Τα δύσκολα χρόνια της κρίσης μπορεί να έχουν περάσει, αφήνοντας ωστόσο ακόμη τα σημάδια της. Μία από τις προσπάθειες της για αναβίωση και ανάπτυξη αποτελεί και η επένδυση κεφαλαίων στην τεχνητή νοημοσύνη με σκοπό να ξανά κερδίσει την εμπιστοσύνη των πελατών της αλλά και των δανειστών της. Πέραν όμως της ανάγκης για αξιοπιστία και προσέλκυση του κοινού, τα χρόνια που διανύονται ολοένα και περισσότεροι κλάδοι στρέφονται στην τεχνολογία και στη χρήση των επιτευγμάτων της. Πράγμα που κάνει φανερή την ανάγκη της τεχνητής νοημοσύνης σε όσες εταιρίες επιθυμούν να ακέραιες στην πάροδο του χρόνου. Τέλος, όσο αφορά τη τεχνητή νοημοσύνη σε επίπεδο τράπεζας έχει διευκολύνει και απλουστεύσει τη ζωή των πελατών και δανειστών της, μέσω της γρήγορης και αξιόπιστης παροχής πληροφοριών ελαχιστοποιώντας το χρόνο αναμονής. Έτσι και η τράπεζα Πειραιώς μέσω της βοήθειας της τεχνητής νοημοσύνης ξανά κέρδισε το χαμένο έδαφος και την αξιοπιστία των πελατών της και των δανειστών της, το οποίο γίνεται φανερό μέσα από την ανοδική της πορεία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Διαδίκτυο

- *Emeatimes, Η Τεχνητή Νοημοσύνη "οδηγεί" τις τράπεζες στο μέλλον!*, ανακτήθηκε από <https://emea.gr>
- *Newmoney, 2019, Ανακτήθηκε από* <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/tehnologia/aksia-41-dis-prosefere-i-texniti-noimosini-stis-trapezes-to-2018/>
- *Qualityweb, 2018, Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα* <https://www.qualityweb.gr/Ti-einai-h-texnhth-nohmosynh-kai-ποιος-o-rolos-ths-sto-psifiako-marketing>
- *Selvanayagam K. (1995), Financial Analysis of Banking Institutions, FAO Investment Centre,* ανακτήθηκε από <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/007/AE362e/AE362e00.pdf>
- *Βασιλείου Δ. – Αλεξιάκης Χ. (2008), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων,* Αθήνα, ανακτήθηκε από http://annxyd.files.wordpress.com/2009/04/xrhματοοικονομikh_analysi_pdf.pdf
- *Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, Τεχνητή Νοημοσύνη*
- *Γεωργικόπουλος Ν. (2014), Ανασκόπηση και Προοπτικές του τραπεζικού συστήματος,* Capital.gr, ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/News.asp?id=2025719>
- *Γιαννακοπούλου Κατερίνα- Κυρέζης Νίκος, 2003, Έρευνα για την αξιολόγηση των τραπεζών μέσω της ιστοσελίδας τους*
- *Διεθνές λογιστικό Πρότυπο 1, Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα,* ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/pages/ias/load/7785>
- *ΔΛΠ 30. (1991), Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις των Τραπεζών και των όμοιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων,* ανακτήθηκε από <http://www.fle.gr/index.php/egkyklioi-pol/142-diethni-logistika-protypa/3620--sp-1477808572>

- **Εκτίμηση φερεγγυότητας (ανάλυση κινδύνου) με χρήση αριθμοδεικτών**, ανακτήθηκε από https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3747/1/02_chapter_5.pdf
- **Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2018, Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τεχνητή νοημοσύνη**, ανακτήθηκε από <https://www.hba.gr/ActivityAreas/Details/676>
- **Ελληνική Ένωση Τραπεζών. (2014), Διάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος**, ανακτήθηκε από <http://www.hba.gr/Index.asp?Menu=4>
- **Ζαχούρης Π. (2008), Εκπαιδευτικό βοήθημα στις Χρηματοπιστωτικές Αγορές**, ΤΕΙ Πατρών, Πάτρα, ανακτήθηκε από <http://www.de.teipat.gr/documents/xeimerino%202010-2011/%CE%A7%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82%20%CE%91%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AD%CF%82.pdf>
- **Κοσμίδου Κ. (2006), Μια Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων Σήμερα!**, *EpistimonikoMarketing.gr*, ανακτήθηκε από <http://www.epistimonikomarketing.gr/mia-xrimatooikonomiki-analusi-ton-trapezikon-idrumaton-simera/>
- **Κουρτάκη Αγγελική, 2014, Χρηματοοικονομική ανάλυση εμπορικού ή βιομηχανικού κλάδου για τα έτη 2002-2011**, ανακτήθηκε από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/4814?locale-attribute=en>
- **Μπαρδή Αδριάντα- Στέργιο Άννα-Τζάκο Ρουντίνα, 2015, Χρηματοοικονομική Ανάλυση της Τράπεζας της Ελλάδος και της AlphaBank**, ανακτήθηκε από <http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/handle/123456789/3600>
- **Ξανθόπουλος Σ. (2008), Θέματα στη Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου**, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ανακτήθηκε από http://www.actuar.aegean.gr/notes/metri_diaxe_i_kindinou_sim.pdf
- **Παπαδόπουλος Δημήτριος, 2015, Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ EUROBANK**, ανακτήθηκε από <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/18619/3/PapadopoulosDimitriosGMsc2015.pdf>
- **Σαρτζετάκης Ε. (2005), Εισαγωγή στην Μακροοικονομική, Αποταμίευση, Επένδυση και το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα**, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανακτήθηκε από <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef25.pdf>

- Συριόπουλος Κ. (2008), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση*, Πανεπιστήμιο Πατρών, ανακτήθηκε από <http://sirioropoulos.webs.com/XRHMDIOIK.pdf>
- Τράπεζα Πειραιώς, Ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα <https://www.piraeusbankgroup.com/el/>
- Τσάμης Α. (2002), *Η Εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα Πλαίσια του Τραπεζικού Συστήματος*, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, ανακτήθηκε από http://62.1.43.74/5Ekdosis/UplPDFs//deltia/4_2002/05.pdf
- Ψαρράς Ι. (2013), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Αριθμοδείκτες*, Αθήνα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ανακτήθηκε από <http://academics.epu.ntua.gr/LinkClick.aspx?fileticket=PcGzamiXd9U%3D&tabid=381&mid=1229>

Βιβλία

- Κάντζος Κ. (2002), *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα, Interbooks
- Νούλας Αθ. (2005), *Χρήμα και Τράπεζες*, εκδόσεις Τζιόλα
- Νούλας Αθ. (2019), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση - Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Αποφάσεις*, εκδόσεις Τζιόλα
- Συριόπουλος Κ. (2008), *Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου*, Τόμος Α', Β' έκδοση, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Τουρνά – Γερμανού Ε. (2001), *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.*, Γ' Έκδοση, Αθήνα, Τουρνά – Γερμανού Ελένη
- Φίλιος Β. (1996), *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Τόμος Α', Β' έκδοση*, Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τράπεζα Πειραιώς - 31 Δεκεμβρίου 2015
Ποσά σε χιλιάδες ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

και κλάδους της ελληνικής οικονομίας, στους οποίους δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές και οι συγγενείς εταιρείες. Η εν λόγω απομείωση εμφανίζεται στο κονδύλι «Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών». Τα σημαντικότερα κονδύλια αφορούν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ρουμανία (€ 196,2 εκατ.), την Κύπρο (€ 145,6 εκατ.), την Σερβία (€ 105,5 εκατ.), την Ελλάδα (€ 251,9 εκατ.), την Ουκρανία (€ 62,2 εκατ.), την Βουλγαρία (€ 78,6 εκατ.) και την Αλβανία (€ 34,9 εκατ.). Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι οι απομειώσεις του εξωτερικού αφορούν κυρίως πιστωτικά ιδρύματα, ενώ οι απομειώσεις του εσωτερικού αφορούν κυρίως εταιρείες που δραστηριοποιούνται είτε στη διαχείριση ακινήτων είτε στη χρηματοδοτική μίσθωση.

26 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	0	410.735	31.339	442.073
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	185	7.828	8.012
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	(4)	-	(4)
Προσθήκες	4.632	27.284	-	31.916
Διαθέσεις	-	(29)	-	(29)
Διαγραφές	-	(8.663)	-	(8.663)
Μεταφορές	-	22.321	(2.195)	20.126
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	451.828	36.972	493.432

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	0	(188.186)	(15.439)	(203.625)
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	1	-	1
Έξοδο χρήσης	-	(40.351)	(3.217)	(43.568)
Διαθέσεις	-	1	-	1
Διαγραφές	-	4.521	-	4.521
Μεταφορές	-	2	2	4
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	0	(224.013)	(18.653)	(242.666)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	227.815	18.318	250.765

Εντός του 2015, η Τράπεζα πραγματοποίησε μεταφορές ποσού € 20,1 εκατ. από "Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση" λόγω ένταξης των άυλων παγίων στην παραγωγική διαδικασία.

2014	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	0	360.522	26.795	387.318
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που απορροφήθηκαν	-	2.966	570	3.536
Προσθήκες	-	34.982	2.652	37.633
Διαγραφές	-	(114)	(451)	(565)
Μεταφορές	-	12.378	1.772	14.150
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2014	0	410.735	31.339	442.073

2014	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2014	0	(152.996)	(11.895)	(164.891)
Έξοδο χρήσης	-	(35.281)	(3.994)	(39.276)
Διαγραφές	-	91	451	542
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2014	0	(188.186)	(15.439)	(203.625)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2014	0	222.548	15.900	238.448

Κατάσταση Αποτελεσμάτων
περιόδου που έληξε την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Χρήση που έληξε την		Χρήση που έληξε την	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	6	1.874	2.200	1.852	2.188
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	6	(465)	(561)	(467)	(574)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ		1.410	1.639	1.385	1.614
Εσοδα προμηθειών	7	429	411	372	351
Έξοδα προμηθειών	7	(90)	(80)	(83)	(89)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		339	331	289	262
Έσοδα από μερίσματα	8	7	8	31	78
Καθαρά κέρδη/ (ζημίες) από χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9	24	22	22	25
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10	-	52	-	51
Αποτελέσματα από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών		(3)	(0)	0	-
Καθαρά κέρδη/ (ζημίες) από χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	11	17	-	17	-
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	12	87	95	27	(11)
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		1.882	2.146	1.772	2.019
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	13	(616)	(546)	(581)	(509)
Έξοδα διοίκησης	14	(441)	(460)	(420)	(449)
Αποσβέσεις	30, 31	(103)	(98)	(93)	(90)
Καθαρά κέρδη/ (ζημίες) από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού		(1)	(1)	(1)	(1)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		(1.161)	(1.106)	(1.096)	(1.050)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ		721	1.041	676	969
Αναμενόμενες ζημίες απομείωσης αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	25	(532)	(2.020)	(572)	(1.979)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού	34	(63)	(86)	(44)	(64)
Αναμενόμενες ζημίες απομειώσεων / (αναστροφές) χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	45	6	-	6	-
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	29	(50)	(20)	(92)	(142)
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	30, 31	(30)	(78)	(23)	(10)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	33	0	1	(23)	(5)
Λοιπές απομειώσεις		0	-	0	-
Αναστροφές / (έξοδα) λοιπών προβλέψεων	39	14	(25)	16	29
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	29	15	(31)	-	-
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		80	(1.219)	(57)	(1.203)
Φόρος εισοδήματος	16	93	1.207	107	1.206
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		173	(13)	51	3
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	15	(344)	(192)	-	-
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΧΡΗΣΗΣ		(171)	(204)	51	3
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		185	(9)	-	-
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(11)	(4)	-	-
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες					
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		(343)	(192)	-	-
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(1)	0	-	-
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας (σε €):					
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
- Βασικά	18	0,4230	(0,0198)	-	-
- Προσαρμοσμένα	18	0,2222	(0,0104)	-	-
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες					
- Βασικά	18	(0,7859)	(0,4393)	-	-
- Προσαρμοσμένα	18	(0,4128)	(0,2308)	-	-

Κατάσταση Ταμειακών Ροών
περιόδου που έληξε την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Χρήση που έληξε την		Χρήση που έληξε την	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων					
Κέρδη/ (Ζημιές) προ φόρων		80	(1.219)	(57)	(1.203)
Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων:					
Προστίθενται: προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης		656	2.229	733	2.172
Προστίθενται: αποσβέσεις	30, 31	103	98	93	90
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και διατάξεις κόστους αποχώρησης	13	147	27	140	25
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(2)	0	(5)	1
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συναλλαγών εσόδων		(17)	-	(17)	-
(Κέρδη)/ (Ζημιές) από επενδυτικές δραστηριότητες		14	220	(18)	(96)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων		980	1.356	869	989
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:					
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθεσίμων στις Κεντρικές Τράπεζες		357	(78)	357	(79)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(210)	1.416	(221)	1.463
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(1)	-	(1)	-
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος		(208)	11.741	(208)	11.741
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		45	340	177	556
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		1.312	1.869	1.173	1.687
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		(14)	(60)	(14)	(60)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των κοσμών στοιχείων ενεργητικού		(480)	(152)	(358)	33
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		(5.904)	(15.553)	(5.910)	(15.621)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		62	(0)	62	0
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		3.620	1.536	3.618	1.536
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		(223)	(408)	(286)	(275)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή φόρου εισοδήματος		(664)	2.007	(756)	1.970
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(0)	(11)	(0)	-
Καθαρή ταμειακή εισοδή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		(664)	1.996	(756)	1.970
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων					
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	31, 32	(148)	(213)	(109)	(150)
Πώληση ενσώματων παγίων και άλλων στοιχείων ενεργητικού		33	13	30	9
Αγορά άλλων στοιχείων ενεργητικού	30	(31)	(33)	(31)	(32)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(0)	(2)	-	(2)
Πωλήσεις δανειακού χαρτοφυλακίου		467	0	466	-
Αγορά χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συναλλαγών εσόδων		(2.153)	-	(2.152)	-
Πώληση χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συναλλαγών εσόδων		1.730	-	1.734	-
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		-	(5.905)	-	(5.897)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		-	5.868	-	5.854
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών, εξαγορών των ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν		(3)	(2)	(3)	(4)
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εξαγορών των ταμειακών διαθεσίμων που πωλήθηκαν		251	(2)	197	-
Εξαγορές και συμμετοχή σε συζητήσεις/μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών		(25)	(32)	(25)	(31)
Πωλήσεις συγγενών εταιρειών		9	-	9	-
Εισπραξη μερισμάτων		7	8	31	78
Καθαρή ταμειακή εισοδή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		146	(299)	347	(175)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων					
Εκδόσεις/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		93	348	93	345
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών και δικαιωμάτων προτίμησης		(0)	0	-	-
Καταβολή στους κητόχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών	45	-	(165)	-	(165)
Καθαρή ταμειακή εισοδή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		92	183	93	182
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		(10)	0	(10)	(4)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Α)		(436)	1.880	(526)	1.973
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		(41)	224	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(157)	(160)	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		(2)	5	-	-
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από διακοπόμενες δραστηριότητες (Β)	47	(400)	70	0	0
Ταμεία και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης (Γ)		4.188	2.238	3.479	1.506
Ταμεία και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης (Α)+(Β)+(Γ)	47	3.351	4.288	2.954	3.479

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων
περιόδου που έληξε την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Τράπεζα	Σημείωση	Μιστοτικό Κεφάλαιο	Υπερ το άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτιλέσματα εις νέον	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2017		2.620	13.075	2.040	75	(8.353)	9.457
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	19	-	-	-	85	-	85
Κέρδη/ (ζημιές) χρήσης 2017	45	-	-	-	-	3	3
Συνολικά καθαρά έσοδα/ (έξοδα) για το έτος		0	0	0	85	3	87
Καταβολή στους κατόχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (μετά φόρων)	45	-	-	-	-	(117)	(117)
Υπόλοιπο την 31/12/2017		2.620	13.075	2.040	160	(8.468)	9.427
Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στα Ίδια Κεφάλαια	54	-	-	-	26	(1.894)	(1.868)
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2018		2.620	13.075	2.040	186	(10.362)	7.558
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	19, 45	-	-	-	(23)	-	(23)
Κέρδη/ (ζημιές) χρήσης 2018	45	-	-	-	-	51	51
Συνολικά καθαρά έσοδα/ (έξοδα) για το έτος		0	0	0	(23)	51	28
Ανακύλιση στα αποτελέσματα του συμπεριμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων (μεταχών) στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	45	-	-	-	-	(32)	(32)
Υπόλοιπο την 31/12/2018		2.620	13.075	2.040	163	(10.343)	7.554

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων
περιόδου που έληξε την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Όμιλος	Σημείωση	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μετρικής							Σύνολο	Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο
		Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Τόκους Μετοχές	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο			
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2017		2.620	13.075	2.040	(1)	(66)	(8.004)	9.664	160	9.824	
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους Κέρδη/ (ζημιές) χρήσης 2017	19, 45	-	-	-	-	81	-	81	0	81	
Συνολικά έσοδα/ (έξοδα) για το έτος		0	0	0	0	81	(200)	(119)	(4)	(123)	
Καταβολή στους κατόχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (μετά φόρων)	45	-	-	-	-	-	(117)	(117)	-	(117)	
Μερίσματα προηγούμενης χρήσης κοινών μετοχών		-	-	-	-	-	-	-	(0)	(0)	
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	44, 45	-	-	-	0	-	(0)	0	-	0	
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	45	-	-	-	-	(4)	4	-	-	0	
Πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών	45	-	-	-	-	-	(9)	(9)	(31)	(39)	
Υπόλοιπο την 31/12/2017		2.620	13.075	2.040	(0)	11	(8.327)	9.418	126	9.544	
Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στα Ίδια Κεφάλαια	54	-	-	-	-	40	(1.981)	(1.942)	(0)	(1.942)	
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2018		2.620	13.075	2.040	(0)	51	(10.308)	7.477	126	7.603	
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους Κέρδη/ (ζημιές) χρήσης 2018	19, 45	-	-	-	-	127	-	127	(0)	127	
Συνολικά έσοδα/ (έξοδα) για το έτος		0	0	0	0	127	(158)	(31)	(12)	(171)	
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	44, 45	-	-	-	0	-	(1)	(0)	-	(0)	
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	45	-	-	-	-	(11)	11	-	-	0	
Ανακύλιση στα αποτελέσματα του παρεμμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρούνται στην ελλογή αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	45	-	-	-	-	-	(32)	(32)	-	(32)	
Πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών	45	-	-	-	-	(12)	(11)	(23)	2	(20)	
Υπόλοιπο την 31/12/2018		2.620	13.075	2.040	(0)	155	(10.499)	7.390	116	7.506	

Τράπεζα - 31/12/2018	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2018	5	544	36	585
Προσθήκες	-	31	-	31
Μεταφορές	-	27	-	27
Διαθέσεις	-	(0)	-	(0)
Διαγραφές	-	(14)	-	(14)
Απομείωση	-	(10)	-	(10)
Αξία κτήσης την 31/12/2018	5	579	36	620
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2018	-	(305)	(24)	(329)
Έξοδο αποσβέσεων χρήσης	-	(48)	(2)	(50)
Μεταφορές	-	0	-	0
Διαθέσεις	-	0	-	0
Διαγραφές	-	12	-	12
Συσσωρευμένες αποσβέσεις την 31/12/2018	0	(341)	(26)	(367)
Αναπόσβεστη αξία την 31/12/2018	5	237	10	252

Τράπεζα - 31/12/2017	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2017	5	500	36	541
Προσθήκες	-	32	-	32
Μεταφορές	-	14	-	14
Διαθέσεις	-	(1)	-	(1)
Διαγραφές	-	(0)	-	(0)
Απομείωση	-	-	-	0
Αξία κτήσης την 31/12/2017	5	544	36	585
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης την 1/1/2017	-	(260)	(21)	(281)
Έξοδο αποσβέσεων χρήσης	-	(47)	(3)	(49)
Μεταφορές	-	0	-	0
Διαθέσεις	-	1	-	1
Διαγραφές	-	-	-	0
Συσσωρευμένες αποσβέσεις την 31/12/2017	0	(305)	(24)	(329)
Αναπόσβεστη αξία την 31/12/2017	5	239	12	256

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη/ (Ζημιές) προ φόρων		(174.897)	(3.479.786)
Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων		1.234.700	4.387.490
Προστίθενται: προβλέψεις και απομειώσεις	26,27	84.682	93.958
Προστίθενται: αποσβέσεις	12	9.923	131.502
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης (Κέρδη)/ (ζημιές από αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		27.289	91.580
(Κέρδη)/ (ζημιές από επενδυτικές δραστηριότητες		(112.846)	(122.592)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων		1.068.852	1.102.152
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:			
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθέσιμων στην Κεντρική Τράπεζα		114.110	(141.768)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		41.873	76.135
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		253.781	44.133
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		(331.059)	511.759
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους		3.757.435	8.599
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		(29.076)	63.632
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(114.982)	(86.433)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		(7.199.051)	9.936.379
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(2.514)	513
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		2.794.451	(13.925.417)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		(370.774)	1.199.655
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή του φόρου εισοδήματος		(5.954)	(1.211.652)
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(1.054)	(347)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες		(8.028)	(1.211.998)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	27,28	(126.425)	(117.030)
Πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων		18.908	12.532
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού	26	(27.006)	(31.915)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(505)	(6.222)
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	(6.857.048)	(8.249.248)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	6.928.726	7.995.057
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(28.658)	(157.462)
Πώληση θυγατρικών εταιρειών		107.792	140.124
Εξαγορές συγγενών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(1.407)	(57.985)
Πώληση συγγενών εταιρειών		11.435	34.623
Είσπραξη μερισμάτων από θυγατρικές εταιρείες		13.540	92.500
Είσπραξη μερισμάτων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	8	8.335	7.557
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από επενδυτικές δραστηριότητες		35.657	(338.450)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Έκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		(47.273)	(346.134)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου		-	1.340.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	40	-	(130.915)
Καταβολή στους κατάχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών	42	(185.920)	-
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(213.193)	862.951
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		4.482	20.079
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων (Α)		(181.083)	(665.418)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης (Β)		1.254.024	1.926.139
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα κατά τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Πανελληνίας Τράπεζας (Γ)		-	3.303
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα λήξης χρήσης (Α) + (Β) + (Γ)	43	1.082.941	1.264.024

Τράπεζα Πειραιώς - 31 Δεκεμβρίου 2016
Ποσά σε χιλιάδες ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σημείωση	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτο	Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογιές	Λοιπά Αποθεματικά	Αποθελώματα εις νέον	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΡΟΣΤΙΘΕΝΤΑ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ							
ο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2015	16	1.830.594	11.393.315	0	(7.449)	(5.829.593)	7.386.867
ολικά έσοδα μετά από φόρους μετά μετά φόρων	41				99.811	(2.389.397)	99.811 (2.389.397)
αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2015	40	0	0	0	99.811	(2.389.397)	(2.289.586)
εποχικού κεφαλαίου	40	2.601.649	(130.915)	2.040.000			4.641.649
ζήτησης μετοχικού κεφαλαίου	40	(1.812.288)	1.812.288				(130.915)
νομιστικής αξίας καινών μετοχών	40						0
ή μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποθεματικών εις νέον	41				26.754	(26.754)	0
ο την 31 Δεκεμβρίου 2015		2.619.955	13.074.688	2.040.000	119.116	(8.245.744)	9.808.016
ο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2016	16, 41	2.619.955	13.074.688	2.040.000	119.116	(8.245.744)	9.808.016
ολικά έσοδα μετά από φόρους μετά μετά φόρων	41				(43.953)	10.522	(43.953) 10.522
αναγνωρισμένων καθαρών εσόδων χρήσης 2016	41	0	0	0	(43.953)	10.522	(33.431)
επί στους κατοχούς των υπό αίτηση μετατρέψιμων ομολογιών (μετά από)						(117.803)	(117.803)
ο την 31 Δεκεμβρίου 2016		2.619.955	13.074.688	2.040.000	75.164	(8.353.025)	9.456.781

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	17	2.152.115	2.444.752
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	18	521.459	787.795
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	20	8.428	50.462
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	19	445.070	437.028
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	21	29.076	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	22	48.720.105	49.425.753
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	23	2.368.408	2.407.828
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	24	13.246.257	16.985.336
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	29	73.000	48.707
Επενδύσεις σε ακίνητα	28	362.851	317.980
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	25	1.051.392	1.074.328
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	25	201.961	279.597
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	27	852.450	852.644
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	26	259.592	250.765
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	37	5.264.510	5.012.800
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	30	2.977.058	3.032.265
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		78.533.734	83.408.039
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31	27.392.700	34.591.752
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33	39.765.301	36.970.850
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	32	-	2.499
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	19	461.205	444.639
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	34	69.515	102.314
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	38	184.619	180.897
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	36	163.356	250.414
Λοιπές υποχρεώσεις	35	1.040.257	1.256.659
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		69.076.953	73.800.024
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	40	2.619.955	2.619.955
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	40	13.074.688	13.074.688
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	40	2.040.000	2.040.000
Λοιπά αποθεματικά	41	75.164	119.116
Αποτελέσματα εις νέον	41	(8.353.025)	(8.245.744)
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		9.456.781	9.608.016
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		78.533.734	83.408.039

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Α)		10.522	(2.389.397)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	16.41	(26.685)	75.420
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	16.41	(17.268)	24.391
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)		(43.953)	99.811
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α)+(Β)		(33.431)	(2.289.586)

26 Άυλα στοιχεία ενεργητικού

2016	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2016	4.632	451.828	36.972	493.432
Προσθήκες	-	27.006	-	27.006
Μεταφορές	-	30.119	-	30.119
Διαθέσεις	-	(4)	-	(4)
Διαγραφές	-	(9.237)	(630)	(9.867)
Απομείωση αξίας	-	(33)	(3)	(35)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2016	4.632	499.679	36.339	540.650

2016	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2016	-	(224.013)	(18.653)	(242.666)
Έξοδο χρήσης	-	(42.885)	(2.849)	(45.734)
Μεταφορές	-	6	-	6
Διαθέσεις	-	4	-	4
Διαγραφές	-	7.031	302	7.333
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2016	0	(259.858)	(21.200)	(281.058)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2016	4.632	239.822	15.139	259.592

Εντός του 2016, η Τράπεζα πραγματοποίησε μεταφορές ποσού € 30,1 εκατ. από τις "Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση" λόγω ένταξης των άυλων παγίων στην παραγωγική διαδικασία.

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	-	410.735	31.339	442.073
Υπόλοιπο έναρξης τραπεζικών δραστηριοτήτων που εξαγοράστηκαν	-	185	7.828	8.012
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	(4)	-	(4)
Προσθήκες	4.632	27.284	-	31.916
Μεταφορές	-	22.321	(2.195)	20.126
Διαθέσεις	-	(29)	-	(29)
Διαγραφές	-	(8.663)	-	(8.663)
Αξία κτήσης την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	451.828	36.972	493.432

2015	Υπεραξία	Λογισμικό	Λοιπά άυλα	Σύνολο
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2015	-	(188.186)	(15.439)	(203.625)
Μεταφορά της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου	-	1	-	1
Έξοδο χρήσης	-	(40.351)	(3.217)	(43.568)
Μεταφορές	-	2	2	4
Διαθέσεις	-	1	-	1
Διαγραφές	-	4.521	-	4.521
Συσσωρευμένες αποσβέσεις 31 Δεκεμβρίου 2015	0	(224.013)	(18.653)	(242.666)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.632	227.815	18.318	250.765

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Σημείωση	Χρήση που ελήξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες</i>			
Κέρδη/ (Ζημιές) προ φόρων		(3.479.786)	(3.149.161)
Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων:			
Προστίθενται: προβλέψεις και απομειώσεις		4.397.490	4.073.898
Προστίθενται: απασβέσεις	26,27	63.958	79.613
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και εκτίμηση δαπανών κόστους αποχώρησης	12,39	131.502	68.476
(Κέρδη)/ (ζημιές) από αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		91.580	(98.061)
(Κέρδη)/ (ζημιές) από επενδυτικές δραστηριότητες		(122.592)	(85.249)
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων</i>		1.102.152	689.516
<i>Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:</i>			
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθέσιμων στην Κεντρική Τράπεζα		(141.788)	(150.699)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		76.135	(87.806)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		44.133	268.506
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		511.769	1.603.463
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους		8.599	1.295.539
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		63.632	(57.280)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(72.191)	(332.453)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		9.936.379	(2.790.574)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		513	1.304
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		(13.973.280)	(325.825)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		1.232.276	196.672
<i>Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή του φόρου εισοδήματος</i>		(1.211.652)	510.366
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(347)	(616)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες		(1.211.998)	609.750
<i>Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες</i>			
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	27,26	(117.030)	(120.871)
Πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων		12.532	37.705
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού	26	(31.916)	(37.633)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(6.222)	-
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	(8.249.248)	(6.780.085)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	23	7.996.067	5.400.064
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(157.462)	(145.552)
Πώληση θυγατρικών εταιρειών		140.124	2.136
Εξαγορές συγγενών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου		(57.985)	(363)
Πώληση συγγενών εταιρειών		34.623	1.200
Είσπραξη μερισμάτων από θυγατρικές εταιρείες		92.500	3.000
Είσπραξη μερισμάτων από συγγενείς εταιρείες	8	-	1.694
Είσπραξη μερισμάτων του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	8	7.567	13.232
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από επενδυτικές δραστηριότητες		(336.450)	(1.625.484)
<i>Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες</i>			
Εκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		(346.134)	305.588
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	1.340.000	1.750.000
Εξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41	(130.915)	(76.481)
Επαναγορά προνομιούχων μετοχών	41	-	(750.000)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		862.951	1.229.107
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		20.079	21.054
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων (Α)		(665.418)	134.428
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης χρήσης (Β)		1.926.139	1.040.989
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα κατά τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Πανελληνίας Τράπεζας (Γ)		3.303	-
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα από απορροφήσεις εταιρειών (Δ)		-	750.723
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα λήξης χρήσης (Α)+(Β)+(Γ)+(Δ)	44	1.264.024	1.926.139

Τράπεζα Πειραιώς - 31 Δεκεμβρίου 2015
 Ποσά σε χιλιάδες ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Σημείωση	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπερ το όριο	Υπό έριση μεταρρυθμισμένες ομολογίες	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέων	ΣΥΝΟΛΟ
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2014		2.271.770	10.008.734	0	183.732	(4.195.148)	8.269.089
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	16				(191.181)		(191.181)
Αποτελέσματα μετά φόρων	42					(2.065.200)	(2.065.200)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών τασδών χρήσης 2014		0	0	0	(191.181)	(2.065.200)	(2.256.381)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	308.824	1.441.177				1.750.000
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41		(56.596)				(56.596)
Επαναφορά προνομιούχων μετοχών	41	(750.000)					(750.000)
Απορροφή εταιρειών	42					430.755	430.755
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014		1.830.594	11.393.315	0	(7.449)	(5.829.593)	7.386.867
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2015		1.830.594	11.393.315	0	(7.449)	(5.829.593)	7.386.867
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	16,42				99.811		99.811
Αποτελέσματα μετά φόρων	42					(2.389.397)	(2.389.397)
Σύνολο αναγνωρισμένων καθαρών τασδών χρήσης 2015		0	0	0	99.811	(2.389.397)	(2.289.586)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	41	2.601.649		2.040.000			4.641.649
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	41		(130.915)				(130.915)
Μίσση ονομαστικής αξίας κοινών μετοχών	41	(1.812.288)	1.812.288				0
Μεταφορά μεταξύ Λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέων	42				28.754	(26.754)	0
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015		2.619.955	13.074.688	2.040.000	119.116	(8.245.744)	9.608.016

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	17	2.444.752	2.864.234
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	18	787.795	932.793
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	20	50.462	110.173
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	19	437.028	506.941
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	21	-	63.632
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	22	49.425.753	53.987.068
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	23	2.407.828	2.059.917
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	24	16.985.336	14.273.935
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	29	48.707	10.307
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	30	515.759	523.883
Επενδύσεις σε ακίνητα	28	317.980	321.636
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	25	1.074.328	1.691.120
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	25	279.597	279.154
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	27	852.644	838.804
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	26	250.765	238.448
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	38	5.012.800	3.950.983
Λοιπές απαιτήσεις	30	2.110.744	1.950.071
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		83.002.278	84.603.099
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	31	34.591.752	24.566.067
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33	36.771.355	50.240.344
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	32	2.499	1.853
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	19	444.639	538.260
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	34	102.314	661.341
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		-	9.007
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	39	180.897	192.198
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	37	250.414	27.665
Λοιπές υποχρεώσεις	36	1.050.392	747.116
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	35	-	232.381
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		73.394.262	77.216.232
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	41	2.619.955	1.830.594
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	41	13.074.688	11.393.315
Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογίες	41	2.040.000	-
Λοιπά αποθεματικά	42	119.116	(7.449)
Αποτελέσματα εις νέον	42	(8.245.744)	(5.829.593)
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		9.608.016	7.386.867
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		83.002.278	84.603.099

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων (Α)		(2.389.397)	(2.065.200)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:			
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	16.42	75.420	(152.815)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	16.42	24.391	(38.365)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)		99.811	(191.181)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α)+(Β)		(2.289.586)	(2.256.381)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Σημείωση	Χρήση που έληξε την	
		31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	6	2.768.755	3.001.573
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	6	(1.057.321)	(1.360.615)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ		1.711.435	1.640.958
Έσοδα προμηθειών	7	256.368	247.284
Έξοδα προμηθειών	7	(41.031)	(28.904)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		215.337	218.381
Έσοδα από μερίσματα	8	100.163	20.442
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9	60.919	(76.330)
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	10	16.251	72.814
Λοιπά αποτελέσματα	11	49.780	193.423
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		2.153.884	2.069.687
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	12	(651.772)	(581.678)
Έξοδα διοίκησης	13	(500.450)	(483.658)
Αποσβέσεις	26,27	(83.958)	(79.613)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		(1.236.181)	(1.144.950)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ		917.703	924.737
Απομείωση αξίας δανείων	22	(3.240.220)	(3.593.805)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	30	(106.829)	(105.751)
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμεταχών	25,42	(886.363)	(314.407)
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(2.677)	-
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	27	(63.249)	(51.528)
Λοιπές προβλέψεις	37	(98.151)	(8.408)
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		(3.479.786)	(3.149.161)
Φόρος εισοδήματος	14	1.090.389	1.083.961
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ		(2.389.397)	(2.065.200)
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή (σε ευρώ):			
- Βασικά και Προσαρμοσμένα	15	(1.0759)	(1,2774)

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης
την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες	20	2.572	1.449	2.548	1.154
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	21	1.120	2.148	1.130	2.092
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	23	382	1.500	372	1.476
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	23	110	-	110	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	22	378	460	380	461
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	24	103	90	103	89
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	25	39.757	44.720	40.557	44.885
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	25	84	-	84	-
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	27	2.270	-	2.262	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	27	-	2.204	-	2.019
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος	28	208	23	208	23
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	33	307	18	428	183
Επενδύσεις σε ακίνητα	32	1.079	1.121	418	400
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες		-	-	602	811
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	29	162	251	179	246
Ενσώματα πάγια στοιχεία	31	1.010	1.041	877	898
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	30	292	301	252	256
Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις	17	221	219	218	217
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	41	6.647	6.543	6.600	6.484
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	34	3.458	3.045	3.092	2.795
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	15	1.721	2.284	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		61.880	67.417	60.420	64.491
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	35	5.548	11.435	5.862	11.772
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36	44.739	42.715	44.919	41.301
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	37	62	-	62	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	22	413	402	413	404
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	38	528	435	528	435
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		2	2	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	41	32	34	-	-
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	42	192	194	187	188
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	40	168	53	160	105
Λοιπές υποχρεώσεις	39	885	960	736	860
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	15	1.804	1.641	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		54.374	57.872	52.866	55.065
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	44	2.620	2.620	2.620	2.620
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	44	13.075	13.075	13.075	13.075
Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογίες	44	2.040	2.040	2.040	2.040
Μειών: Ίδιες μετοχές	44	(1)	(1)	-	-
Λοιπά αποθεματικά	45	155	11	163	160
Αποτελέσματα εις νέον	45	(10.499)	(8.327)	(10.343)	(8.468)
Ίδια Κεφάλαια αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		7.390	9.418	7.554	9.427
Δικαιώματα μειοψηφίας		116	126	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		7.506	9.544	7.554	9.427
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		61.880	67.417	60.420	64.491

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων
περιόδου που έληξε την 31/12/2018

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς – Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2018
Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα		
	Χρήση που έληξε την		Χρήση που έληξε την		
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Κέρδη/ (ζημιές) περιόδου (Α)		173	(13)	51	3
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:					
Ποσά που ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	19	(39)	-	(39)	-
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	19, 45	-	87	-	86
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	19	2	(6)	-	-
Ποσά που δεν αναταξινομούνται μεταγενέστερα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	19	15	-	15	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημιές)	19, 45	(0)	(2)	0	(2)
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Β)	19	(21)	79	(23)	85
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Α)+(Β)		152	66	28	87
- Αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		164	70	-	-
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(12)	(4)	-	-
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Κέρδη/ (ζημιές) περιόδου (Γ)		(344)	(192)	0	0
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:					
Ποσά που ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	19	1	-	-	-
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	19	-	0	-	-
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	19	147	2	-	-
Ποσά που δεν αναταξινομούνται μεταγενέστερα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	19	0	-	-	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημιές)	19	0	(0)	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Δ)	19	148	2	0	0
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Γ)+(Δ)		(196)	(189)	0	0
- Αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		(195)	(189)	-	-
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(1)	0	-	-